

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

Katedra občanské výchovy a filosofie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Krizová komunikace v pandemii
Crisis communication during a pandemic

Ondřej Zadražil

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Samek, M.A., Ph.D.
Studijní program: Specializace v pedagogice (B7507)
Studijní obor: Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání (OB2SV17)

2022

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Krizová komunikace v pandemii potvrzuji, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 18. 4. 2022

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu práce, panu Tomáši Samkovi, za dodání odvahy ke zpracování této práce a čas, který mi během jejího psaní věnoval. Bez jeho podpory by tato práce nevznikla.

ABSTRAKT

Předkládaná bakalářská práce se zabývá krizovou komunikací na území České republiky v době celosvětové pandemie koronaviru SARS-CoV-2. Jejím cílem je popsat tuto komunikaci a přiblížit komunikační chování vybraných sociálních aktérů. Základ práce tvoří narativně podaný popis pandemického vývoje mezi jarem 2020 a 2021, do kterého vstupují jako aktéři tuzemská vláda a česká veřejnost – ta je zde reprezentována pěti postavami ideálního typu. Postavy jsou zkonstruovány na základě datových sad o české veřejnosti, a každá z nich tak zastupuje vlastní sociální skupinu. Práce pomocí ideálně-typových postav nahlíží na pandemickou komunikaci z občanské perspektivy. Na základě sociálního kontextu a vlastní zkušenosti jednotlivých aktérů vysvětluje, proč měla jednotná vládní komunikace rozdílné výsledky u různých sociálních skupin, a popisuje, jaké komunikační chyby k tomu vedly. V souvislosti s mediálním chováním postav a jejich sociálním kontextem také vysvětluje účinnost dezinformací v určitých společenských skupinách a hledá způsoby, jak jejich negativní vliv minimalizovat. Práce dochází k závěru, že efektivitu české krizové komunikace v pandemii covidu-19 omezoval nejen její obsah, ale také forma. Ti, kdo se ztotožnili s oficiálními komunikačními kanály i zdroji, se v ní kvůli nekonzistentnosti sdělení těžko orientovali, nebo mohli být kvůli jejímu podání zatíženi nadměrným stresem. Další část veřejnosti navíc oficiální komunikace nezasáhla vůbec nebo jen málo. Oboje se přitom negativně promítalo do důvěry vůči protipandemickým opatřením i samotnému očkování.

KLÍČOVÁ SLOVA

covid-19, komunikace, krizová komunikace, vládní komunikace, dezinformace

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with crisis communication in the Czech Republic during the global SARS-CoV-2 pandemic. It aims to describe this communication and to present the communication behavior of selected social actors. The basis of the thesis is a narrative description of the pandemic development between spring 2020 and 2021, in which the domestic government and the Czech public enter as actors - the latter is represented by five characters of an ideal type. The characters are constructed based on datasets on the Czech public, and each of them thus represents its social group. The work uses ideal-type characters to look at pandemic communication from a civic perspective. Based on the social context and the actors' own experiences, it explains why unified government communication had different results for different social groups and describes what communication errors led to this. It also explains the effectiveness of misinformation in certain social groups with the media behavior of the characters and their social context and looks for ways to minimize its negative impact. The thesis concludes that the effectiveness of Czech crisis communication in the covid-19 pandemic was limited not only by its content but also by its form. Those who identified with official communication channels and sources found it difficult to navigate due to inconsistencies in the message or may have been burdened with excessive stress due to its delivery. In addition, another part of the public was not affected at all or only slightly by the official communication. Both harmed confidence in the anti-pandemic measures and in the vaccination itself.

KEYWORDS

covid-19, communication, crisis communication, government communication, misinformation

Obsah

ÚVOD	6
1 METODOLOGIE: OD LIDÍ K DATŮM A ZPĚT	9
1.1 MODELOVÁNÍ POSTAV	9
1.2 PRÁCE S POSTAVAMI	14
2 HLAVNÍ AKTÉŘI	16
2.1 JITKA	17
2.2 MICHAL	18
2.3 LUMÍR	19
2.4 LUKÁŠ	21
2.5 DITA	22
3 KRIZOVÁ KOMUNIKACE	24
3.1 JARO 2020	24
3.2 PODZIM 2020	28
3.3 ZIMA 2020/21	35
3.4 JARO 2021	42
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	51
SEZNAM PŘÍLOH	61

Úvod

Pandemie koronaviru SARS-CoV-2 ovlivnila od roku 2019 život prakticky každého z nás – a společně s tím i svět, ve kterém dnes žijeme. V kontextu toho je důležité se zamyslet nad tím, že náš současný svět mohl vypadat také úplně jinak. Není to totiž ani tak samotný virus, kdo náš svět měnil a stále mění, jako spíše to, jak na něj jako společnost zareagujeme – to, jaká nová pravidla si nastavíme a jak efektivně si budeme sdělení o nich předávat. Abychom ale mohli vůbec uvažovat o tom, jaká krizová komunikace v pandemii mohla být, musíme nejdříve zjistit, jaká skutečně byla. Tato práce se proto snaží odpovědět na výzkumnou otázku, jaká byla krizová komunikace (a obecněji komunikační chování některých sociálních aktérů) v době pandemie.

Krizová komunikace v pandemii je současný fenomén. Vzniká kolem ní řada vědeckých prací, studií a popisují ji specializované vědní obory. Od chvíle, kdy se v mé hlavě začaly formovat myšlenky směřující ke vzniku této práce, jsem však věděl, že chci k jejímu psaní přistoupit odlišně.

S inspirací, jak k této práci přistoupit nově, ale přitom zachovat její hodnotu, mi pomohl můj školitel Tomáš Samek. Práce by podle něj mohla vycházet z klasických Weberových konstrukcí ideálních typů, které budou v textu figurovat v podobě postav, které si autorsky upravím pro účely, jež textem sleduji. K jejich tvorbě jsem přistoupil empiricky – nejprve jsem na základě dat o chování a názorech české veřejnosti během pandemie určil to, jak se bude mnou zvolených pět postav v práci chovat a jak budou uvažovat. Těmto zkonstruovaným figurám jsem následně z jiné datové sady o české veřejnosti přiřadil také jejich demografické a další charakteristické vlastnosti. Postavy, ač samy smyšlené, tak vycházejí z reálných dat o české veřejnosti: každá postava vyrůstá hned z několika datových souborů, které v sobě spájí a zároveň je reprezentuje. Můžeme se na tyto hrdiny dívat buďto jako na jednotlivce, nebo jako na celé sociální skupiny, které v práci fakticky zastupují.

Po metodologické části a charakteristice postav následuje stěžejní část této práce. Tu tvoří narativ, který čtenáře provádí pandemickou komunikací ve veřejném prostoru v období mezi jarem 2020 a 2021. V této části se snoubí obecný popis pandemické krizové komunikace s příběhy zmiňovaných pěti postav. Ty přitom nejsou žádnými stroji, které by vždy a bezpodmínečně dodržovaly veškerá pandemická opatření a doporučení – chovají se naopak přirozeně, vždy v souladu s jejich sociálním kontextem. Čtenář tak má možnost pochopit

z první ruky jejich chování, které nebylo vždy příkladné, a to na základě osobních zkušeností těchto postav nejen s krizovou komunikací, ale také s jejich vlastním životem.

Nejlépe tak vystihl podstatu práce její vedoucí na jedné z našich konzultací: Jejím smyslem je převrátit tradiční antropologické psaní, kde jsou data posvátná a zbytek je interpretace. V případě této práce se ale právě interpretace stává (přiznaně konstruovanou) realitou, zatímco data jsou fiktivní, jenže literaturou pečlivě doložená.

Tento přístup mi umožnil nahlédnout na známé téma neznámou perspektivou. Je určitý paradox, že většina prací o pandemii, kterou všichni známe především ze své osobní perspektivy, se jí snaží vystihnout objektivně a z vnějšího pohledu. Předkládaná práce je v tom případě odpovědí na tento paradox – pandemickou perspektivu vrací zpět k veřejnosti, která ji ostatně po celou dobu vytvářela.

To, že jsem v práci nezacházel s příběhy skutečně žijících postav, ale s těmi sestavenými na základě kvantitativních dat, mi umožnilo chování postav bezpečně interpretovat. Zatímco v reálných situacích vždy existuje kontext, který ještě zbývá popsat, aby byla interpretace kompletní, v případě sestavených příběhů taková situace nehrozí – pro postavy existuje vždy jen takový kontext, který autor v podobné práci vytvoří. Stejně tak intrapersonální a interpersonální vztahy těchto postav existují jen do té míry, jaká je v práci sepsaná. Autor i čtenář si tak mohou být u podobné práce jistí, že vždy znají kompletní situaci, která tyto postavy motivovala k jejich chování i názorům.

Při psaní této bakalářské práce jsem narazil na mentální náročnost zpracovávání takového konceptu. Narativ, který celou práci plynule prochází, byl totiž složený ze dvou zdánlivě nezávislých, ale ve skutečnosti těsně provázaných příběhů – z jedné části se rozvíjí podle charakterů ideálně-typových postav, z druhé strany ho ovšem ovlivňuje vládní komunikace a pandemická opatření. To nejdůležitější, na čem tato práce stojí, ale vzniká kombinací těchto dvou přístupů – interpretací vládní komunikace mými postavami na základě jejich osobních zkušeností.

Z tohoto ostatně vyplývají závěry práce. Ty ukazují, že vládní krizová komunikace fungovala během pandemie jen do takové míry, do jaké respektovala sociální kontext členů veřejnosti. Sdělení, která vláda vydávala, byla často zmatečná, kontradiktorní a citově i narativně nevhodně zbarvená – v důsledku čehož klesala u veřejnosti nejen její popularita, ale také ochota se řídit nastavenými pravidly. Vybrané části společnosti byly navíc z oficiální krizové komunikace prakticky vyloučeny a nahrazovaly ji jinými komunikačními kanály – ať

už důvěryhodnými, nebo dezinformačními servery. Je příznačné, že právě u těchto opomenutých skupin jsem v práci zaznamenal také nejnižší naplnění pandemických komunikačních cílů – jak jejich důvěra v protipandemická opatření, tak v očkování, zůstala na konci sledovaného období výrazně nalomená.

1 Metodologie: Od lidí k datům a zpět

Cílem této práce je pochopit a popsat, jak vypadala veřejná krizová komunikace v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 v České republice. Protože hlavním cílem krizové komunikace bylo zajistit ochranu zdraví v české populaci, vytvořil jsem pro účely práce pět fiktivních postav podle Weberovské konstrukce ideálního typu.¹ Ta, podle Maxe Webera, slouží „k tomu, aby porozuměla reálnému jednání, ovlivněnému iracionalitami všeho druhu ... jako odchylce od jeho průběhu, který je zpřítomnitelný v čistě racionálním jednání.“² V této práci tak konstrukce ideálních typů zastává vysvětlující funkci – jejím účelem je objasnit motivace ideálně-typových postav k jejich iracionálnímu jednání v rámci krizové komunikace. Jestliže data vznikají jako soubory charakterizující určité lidi a lidské skupiny, je zvolená metodologie dokončením této cesty: Z dat znovu vytváří lidi představované postavami, jejichž chování i rysy jsou sestavené tak, aby odpovídaly křivkám známým z dat.

Považuji však za nutné podotknout, že ačkoliv je všech pět postav ideálního typu (zdravotní sestra Jitka, majitel pražské kavárny Michal, jihočeský senior Lumír a studentský pár Lukáš a Dita) vymodelováno na základě statistických dat o české veřejnosti, není možné jejich zkušenosti zobecňovat na celou veřejnost – to v této práci ani není jejich účelem. Co naopak jejich účelem je, je ukázat krizovou komunikaci v době pandemie z občanské perspektivy, která jinak může být v podobných pracích opomíjena. Narativní výstavbu práce mi umožnily ideálně-typové postavy, které jsem vymodeloval níže popsaným způsobem. Díky nim je text názornější a čtenářsky přitažlivější.

1.1 Modelování postav

Při modelování charakteristických rysů ideálně-typických postav jsem vycházel z volně dostupné datové sady *Život během pandemie*,³ kterou jsem v oblasti s pandemií nesouvisejících demografických rysů doplňoval z dalších dostupných zdrojů.⁴ Použitá pandemická data jsou reprezentována grafy a tvoří přílohy č. 1 až 4 této práce. Z nich jsem vybral sledované hodnoty v určených časových bodech (jaro 2020, podzim 2020, zima 2020/21 a jaro 2021). Ideální postavy jsem poté pro každý bod vytvářel podle tohoto klíče:

---

¹ WEBER, Max a HAVELKA, Miloš, ed. *Metodologie, sociologie a politika*, s. 134–151.

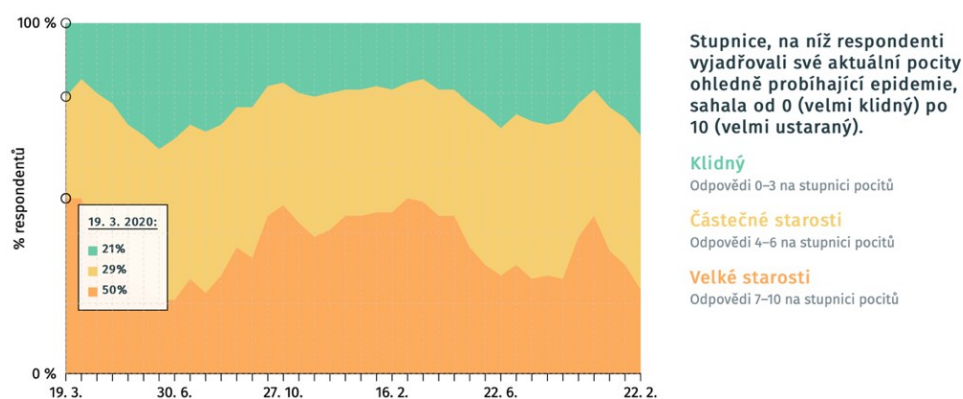
² Tamtéž, s. 136.

³ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Život během pandemie*.

⁴ Uvedeno vždy konkrétně u jednotlivých případů.

Krok 1 – určení počtu výskytů jednotlivých charakteristických rysů

V prvním kroku jsem se vždy podíval na zastřešující graf k dané celkové charakteristice (v tomto případě obavy veřejnosti z pandemie) a na konkrétní hodnoty k předem určenému datu (zde 19.3.2020). Jak můžeme z grafu vyčíst, k tomuto termínu mělo 50 % obyvatel velké starosti, 29 % částečné a 21 % jich zůstávalo klidných.

Obrázek 1: Graf znázorňující vývoj obav české veřejnosti z pandemie (zvýrazněna data k 19.3.2020)⁵

Četnost výskytu dílčích charakteristik (v tomto případě velké starosti/ částečné starosti/ klidný) u modelovaných osob jsem určil dle percentilů při kumulativním uspořádání hodnot,⁶ přičemž rozhodující je každý dvacátý percentil – tedy dílčí charakteristika dosahující 20. percentilu byla přiřazena jedné osobě, charakteristika dosahující 40. percentilu druhé osobě a tak dále až do percentilu stého.

V této příkladové situaci, kdy je rozložení dílčích charakteristik 50 % : 29 % : 21 % (velké starosti : částečné starosti : klidný), by tak měla být dvěma postavám přiřazena dílčí charakteristika „velké starosti“, jedné postavě „částečné starosti“ a dvěma charakteristika „klidný“.

V odůvodněných případech (tam, kde to vedlo k větší reprezentativnosti postav) jsem zvolil výjimku z tohoto postupu. K úpravám docházelo vždy pouze z těchto dvou důvodů:

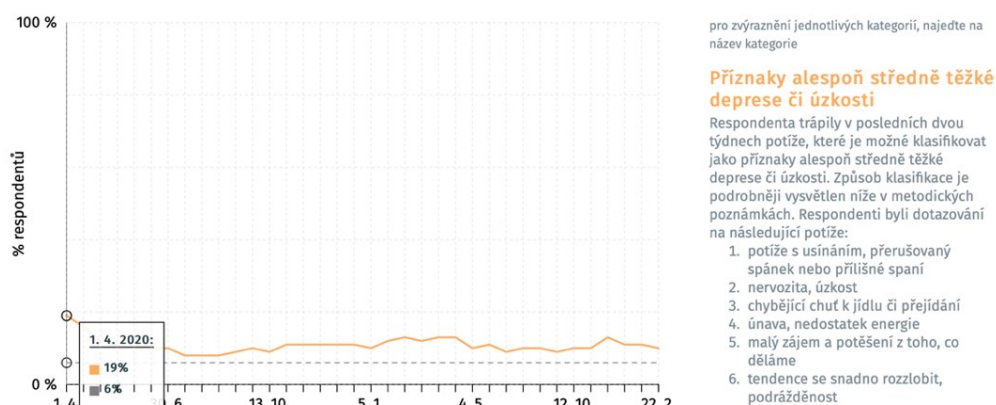
- 1) **Zavádějící statistika** – jak je patrné na modelovém příkladu, dílčí statistiky „velké starosti“ a „částečné starosti“ dosahují kumulativního percentilu 79, přitom už 80. percentil by jim zajistil o jednu vyšší četnost v zastoupení u postav. Navíc celkově byly tyto dílčí charakteristiky v originálním výzkumném souboru zastoupeny výrazně více než charakteristika „klidný“ (50 a 29 % vs. 21

⁵ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak velké starosti nám dělá pandemie?*

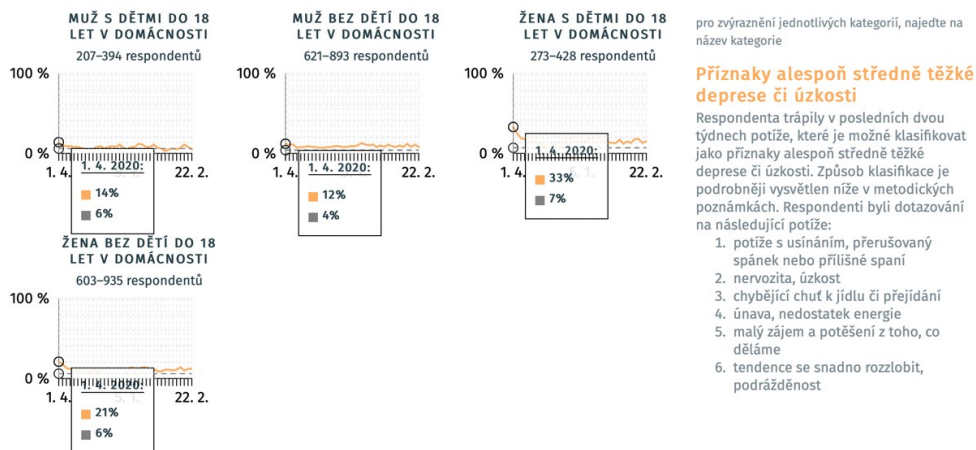
⁶ Kumulativní přístup byl vybrán, protože zvýrazňuje nejčastější hodnoty ve společnosti.

%). Pro lepší reprezentativnost tak byla postavám přiřknuta jedna další charakteristika „částečné starosti“ na úkor charakteristiky „klidný“.

2) **Realističnost postav** – ve vybraných případech byla úprava metodiky zvolena v zájmu zachování realističnosti postav. Příkladem je situace kolem deprese postavy Jitky. Ačkoliv známky minimálně středně těžké deprese se ve sledovaném období objevily u (pro účely této práce) zanedbatelného procenta veřejnosti,⁷ mezi ženami s dětmi v domácnosti se jednalo o závažný problém.⁸ Ze zvolené metodiky tak byla učiněna výjimka v zájmu zachování reprezentativnosti postavy ideálního typu.

Obrázek 2: Graf znázorňující počet osob vykazujících známky min. středně těžké deprese v populaci (zvýrazněna data k 1.4.2020)⁹

Obrázek 3: Grafy znázorňující počet osob vykazujících známky min. středně těžké deprese v populaci podle skupin (zvýrazněna data k 1.4.2020)¹⁰

⁷ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví?*

⁸ Tamtéž.

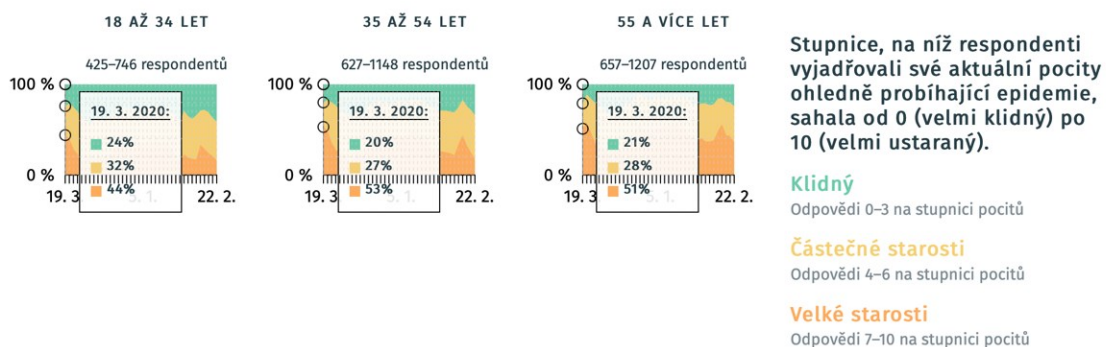
⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

Krok 2: Přiřazení dílčích charakteristických rysů k postavám

V druhém kroku docházelo na základě dílčích statistik k přerozdělení charakteristik mezi postavy. Vrátime se nyní k příkladu obav z pandemie 19. března 2020, kde mají být přerozděleny dvě charakteristiky „velké starosti“, dvě charakteristiky „částečné starosti“ a jedna „klidný“.

Nejdříve je výzkumný soubor rozdělen podle kritéria, které obsáhne všechny sledované postavy, a zároveň jsou u něj pozorovány nejvýraznější rozdíly mezi jednotlivými skupinami – v tomto případě podle kritéria věku. U něj platí, že obavy z pandemie jsou u skupin „35 až 54 let“ a „55 a více let“ významně vyšší než u skupiny „18 až 34 let“.¹¹ Z toho důvodu by měly být dvě charakteristiky „velké starosti“ přerozděleny mezi postavy Michala, Jitky a Lumíra.

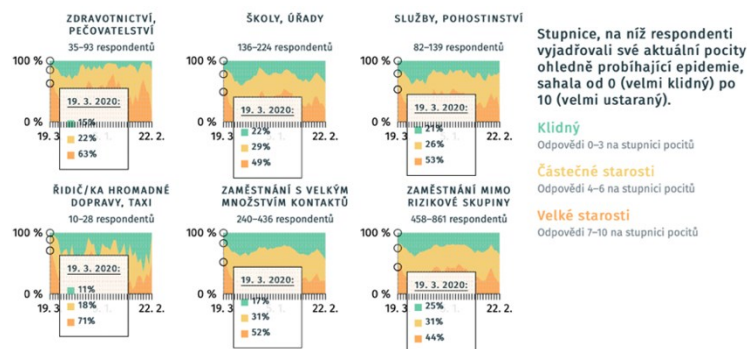
Obrázek 4: Grafy znázorňující vývoj obav české veřejnosti z pandemie podle věku (zvýrazněna data k 19.3.2020)¹²

Dalším významným kritériem (podle velikosti rozptylu mezi jednotlivými skupinami), které ovšem nepokrývá všechny sledované postavy, je v tomto případě riziková oblast zaměstnání. Největší starosti z nich vykazovali řidiči hromadné dopravy a taxi (kteří ovšem nejsou v rámci ideálních postav zastoupeni) a pracovníci zdravotnických a pečovatelských služeb.¹³ Z toho důvodu je charakteristika „velké starosti“ přiřazena Jitce. Ženy navíc celkově vykazovaly vyšší obavy z pandemie, což je také důvod, proč je charakteristika „částečné starosti“ přiřazena studentce Dítě a její přítel, student Lukáš, získává charakteristiku „klidný“. Mezi Lumírem a Michalem však ani jedna z těchto statistik rozhodnout nemůže – Lumír není zařazený do dělení podle zaměstnání a podle pohlaví nelze tuto dvojici rozlišit.

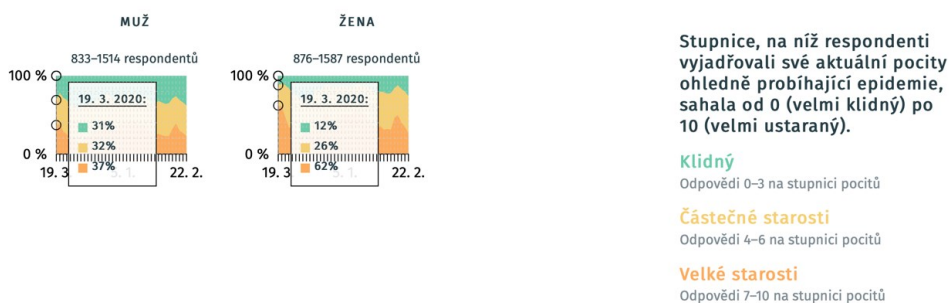
¹¹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví?*

¹² Tamtéž.

¹³ Tamtéž.

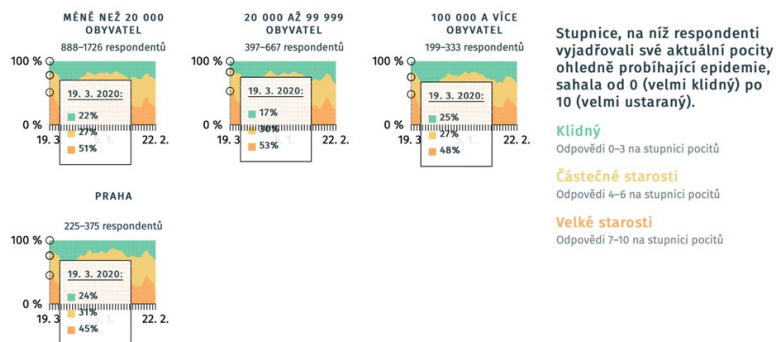

Obrázek 5: Grafy znázorňující vývoj obav české veřejnosti z pandemie podle rizikové oblasti zaměstnání (zvýrazněna data k 19.3.2020)¹⁴

Obrázek 6: Grafy znázorňující vývoj obav české veřejnosti z pandemie podle pohlaví (zvýrazněna data k 19.3.2020)¹⁵

Poslední ze sledovaných kritérií je v případě obav z pandemie rozdělení podle velikosti místa bydliště. Na jeho základě je možné zařadit seniora Lumíra do skupiny „méně než 20 000 obyvatel“ a kavárníka Michala do skupiny „Praha“, kde v nejmenších obcích panovaly obecně vyšší obavy než v Praze. Ze dvou zbývajících dílčích charakteristik je tak Lumírovi přidělen rys „velké starosti“ a Michalovi „částečné starosti“.

Obrázek 7: Grafy znázorňující vývoj obav české veřejnosti z pandemie podle velikosti místa bydliště (zvýrazněna data k 19.3.2020)¹⁶

¹⁴ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví?*

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Tamtéž.

Demografické rozlišnosti modelových postav jsou záměrně sestaveny tak, aby bylo u každé sledované statistiky možné je minimálně podle jednoho kritéria rozlišit. Sledované statistiky a používaná kritéria pro jejich rozdělení jsou v práci následující (seřazeno podle jejich významu, a tedy postupu při zpracování):

- Obavy z pandemie: věk, riziková oblast zaměstnání, pohlaví, velikost místa bydliště
- Obavy ze ztráty práce: destabilizace práce, pracovní status před krizí
- Počet aktivit chránících před nákazou: obavy z pandemie, věk, pohlaví, velikost místa bydliště
- Ekonomické zasažení domácnosti: finanční situace před krizí, děti v domácnosti, pracovní status před krizí
- Finanční strategie domácnosti: pracovní status před krizí, obavy ze ztráty práce, aktuální příjem domácnosti
- Minimálně středně těžká deprese (u postavy Jitka): pohlaví a děti v domácnosti
- Zájem o očkování (od podzimu 2020): věk, kontakty a protektivní aktivity, nákaza v minulosti, pohlaví

1.2 Práce s postavami

Příběhy, které ideálně-typové postavy doprovázejí, jsou stejně fiktivní jako postavy samy. Vytvořil jsem je proto, aby propojovaly nálady postav ve vymodelovaných časových bodech, a přitom vysvětlovaly jejich motivace. Do práce tak tyto příběhy přinášejí prvek názornosti a deduktivně konstruované konkrétnosti – z exaktních dat se stávají lépe uchopitelné životní situace, jejichž aktéři mají jednak rozlišitelná jména, ale zejména odlišné sociální chování. To mi v práci pomáhá pochopit názory a chování všech pěti rozlišných postav (v rozporu s konstruktem homo sociologicus¹⁷), což by bylo při interpretaci tabulkových dat velmi obtížné.

Fikcí jsou rovněž citace postav v textu, záznamy jejich elektronické komunikace a další promluvy. Do práce jsem je zařadil, abychom měli se smyšlenými postavami přímý kontakt – postavám umožňují s námi komunikovat, dovysvětlovat své názory a záměry, ale také působit autentičtěji – navzdory tomu, že se jedná o autenticitu konstruovanou, a to přiznaným způsobem. Stejně tak jim ale ve vybraných případech umožňují interagovat i mezi sebou: Stávají se tak zrcadlem i spoluvůrcem jejich sociálních interakcí, přinejmenším těch, kterých si práce všímá. Také samotná forma, kterou postavy v textu promlouvají (přímá řeč ke čtenáři,

---

¹⁷ PETRUSEK, Miloslav. *Homo sociologicus*.

zprostředkované názory či záznam elektronické komunikace), má svoje opodstatnění – reprezentuje jejich hlavní komunikační kanály, včetně kladů a záporů s těmito kanály spojenými.

2 Hlavní aktéři

Stejně jako nikdo z nás, ani žádná ze sestavených ideálně-typových postav nevstupovala do pandemie z pomyslného sociálního vzduchoprázdna. Naopak, každého z nás pandemie zasáhla v různých životních situacích – někdo se neúspěšně snažil najít si novou práci, jiní zrovna vítali nové členy do svojí rodiny, někdo se konečně odhodlal začít plánovat letní dovolenou a jiní zrovna získávali pocit, že jsou konečně spokojeni se svým životem. V této části práce proto přibližuji bližší charakteristiky mnou sledovaných (a zkonstruovaných) postav i situace, ve kterých do pandemie vstupovaly. Postavy, jejichž chování během pandemie je určováno konstrukčními principy popsány v metodologické části práce, se tak stávají živějšími a uvěřitelnějšími. Díky tomu můžeme lépe pochopit, jak a proč ke svému chování i názorům tyto postavy došly.

K určení osobních charakteristik postav jsem využil volně dostupnou databázi Atlas Čechů společnosti Behavio.¹⁸ Pro každou postavu jsem na základě demografických údajů určil dvě její nejdůležitější charakteristiky, podle kterých byly doplněny ty dílčí. Protože každá postava zastupuje určitou sociální skupinu, přidal jsem těmto postavám ty rysy, které jsou pro jejich skupinu charakteristické a kterými se odlišují od skupin ostatních. Těmi základními, ze kterých jsem u jednotlivých postav vycházel, jsou:

- Jitka: osoby pracující ve zdravotnictví, ženy
- Michal: OSVČ a majitelé malých firem, 30 až 44 let
- Lumír: osoby v důchodu, SŠ vzdělání bez maturity
- Lukáš: pracující studenti, muži
- Dita: nepracující studenti, ženy

U každé postavy nejdříve popisují jejich základní demografické údaje, jako je věk, místo bydliště, socioekonomická situace, povolání, a další sociální role, které ve svém životě zastávají. Protože bylo v našem prostředí téma covidu silně zpolitizované a názory nejen na protipandemická opatření, ale i na očkování se s politickým přesvědčením často překrývaly,¹⁹ sleduje práce také politická a společenská přesvědčení sledovaných postav. Neméně důležité jsou také mediální kanály, které tyto postavy používají a které měly vliv na to, jak sledované, ale i reálné postavy informace o pandemii přebíraly. Charakteristiky všech pěti postav popisují níže v samostatných podkapitolách.

---

¹⁸ BEHAVIO LABS. *Atlas Čechů*.

¹⁹ BUŠTIKOVÁ, Lenka a BABOŠ, Pavol. *Best in Covid: Populists in the time of pandemic*, s. 497-502.

Na konci každé podkapitoly je umístěna tabulka, která přibližuje pandemické chování těchto postav – tu jsem zkonstruoval v souladu s principem popsáním v metodologické části práce. Postavám, u kterých níže představuji jejich společenský i interní kontext v době začátku pandemie, to tak udává směr, kterým se bude jejich chování i názory v mnou sledovaném období pandemie ubírat.

2.1 Jitka

Jitka je ve svých 42 letech šest let po rozvodu s manželem. Společně se svými dvěma dětmi žije v panelákovém bytě na litvínovském sídlišti a pracuje jako zdravotní sestra na oddělení ARO v tamní nemocnici. Obecně ji trápí pracovní přetíženost, a to nejen při pandemii v jejím zaměstnání, ale jako matku samoživitelku také dlouhodobě v domácnosti, o kterou se musí starat bez pomoci někoho dalšího. Stejně tak ji zatěžují i dlouhodobé finanční potíže; ty navíc musí z počátku pandemie řešit krátkodobým snížením spotřeby domácnosti.

Přesto je ale Jitka se svým životem spokojená – jeho smysl hledá v péči o děti, se kterými si i ráda hraje. Společenská témata ani politické dění běžně příliš neřeší, i když vzhledem k jejímu zaměstnání ve zdravotnictví představují pandemie, ochranná opatření i očkování výjimku. Při posledních předpandemických volbách do Poslanecké sněmovny volila ANO, které jí slibovalo lepší podmínky pro matky samoživitelky, ale během pandemie ztratila v toto hnutí důvěru a momentálně neví, koho má volit příště a uvažuje, že k volbám ani nepůjde.

Jitčina mediální pozornost je rovnoměrně rozprostřená mezi televizi, on-line média a tištěné magazíny. Od médií očekává hlavně přiblížení lifestyleových trendů, které sleduje na serveru super.cz a v časopisu Téma. Méně často používá média k tomu, aby se dozvěděla něco o aktuálním dění v Česku a okolních zemích – v tom případě se nejčastěji spoléhá na internetové servery Novinky.cz a iDnes.cz, příležitostně doplněné o televizní vysílání TV Nova a Prima.

Ve volném čase se Jitka věnuje zdravému životnímu stylu – aktivně se zajímá o zdravou výživu sebe i svých dětí, a příležitostně jezdí na kole a chodí na procházky. Ráda by se se svými dětmi podívala na dovolenou k moři, na které už roky nebyla, ale pracovní vytížení ani finance jí to momentálně neumožňují.²⁰

---

²⁰ BEHAVIO LABS. *Průnik skupin Zdravotnictví a farmacie a Ženy.*

Sledované období	Obavy z pandemie	Obavy o ztrátu práce	Ochrana proti nakažení	Socioekonomická situace	Finanční strategie	Názor na očkování	Další
Jaro 2020	Velké obavy	Klidná	Vysoká ochrana	Nízkopříjmová	Snížení spotřeby	-	Středně těžká deprese
Podzim 2020	Velké obavy	Klidná	Střední ochrana	Nízkopříjmová	Beze změny	Určitě ano	-
Zima 2020/21	Velké obavy	Klidná	Střední ochrana	Nízkopříjmová	Beze změny	Určitě ano	-
Jaro 2021	Velké obavy	Klidná	Vysoká ochrana	Nízkopříjmová	Beze změny	Už naočkováná	Středně těžká deprese

Obrázek 8: Pandemické chování a názory, Jitka (vlastní zpracování)

2.2 Michal

Michalovi je 35 let. Před šesti lety si založil kavárnu v pražských Vršovicích, kterou se mu dlouhodobě daří udržovat v provozu jen tak tak. Má omezenou klientelu, která ho ale plně podporuje v jeho záměru provozovat malou kavárnu, která se nesnaží vydělat co nejvíce peněz, ale vytvořit příjemný a méně známý prostor hlavně pro místní obyvatele. Pro svůj osobní život je tak Michal dobře zajištěný. Uvědomuje si však, že v souvislosti s koronavirovými omezeními si bude muset nějaké peníze půjčit, aby přežila také jeho kavárna. O její provoz se Michal stará sám – nemá žádné zaměstnance, a protože je dlouhodobě svobodný, stala se kavárna jeho smyslem života.

Michal je přesvědčený o tom, že se jemu i dalším lidem žije v Česku dobře. Věří také tomu, že má v životě štěstí a chce ho předávat i ostatním. V práci hledá hlubší smysl než zajištění živobytí; používá ji jako prostředek k tomu, aby se zde žilo všem lépe. Před covidovou pandemií byl proto zvyklý ve své kavárně pravidelně pořádat happeningy a různá setkání s místními, i dalšími inspirativními lidmi. Na rozdíl od komunitních problémů se o ty politické příliš nezajímá. Chodí sice k volbám, u kterých pravidelně volí ODS, ale tím jeho politická participace prakticky končí.

Pro získávání informací používá Michal primárně on-line média, jako je Aktuálně.cz. Nezajímá se o ně ale kvůli informacím o politice – sleduje je hlavně kvůli společenským trendům a podnikání, stejně jako servery Forbes a Reflex. Michal se také aktivně pohybuje

na sociálních médiích. Původně si založil Facebook a Instagram, aby mohl informovat své zákazníky o novinkách a dění v jeho kavárně, ale postupně si zvykl je používat i pro osobní účely. Ověřené účty tradičních médií zde ale nesleduje; informace, které se k němu těmito kanály dostávají, má zprostředkované ze zájmových skupin nebo facebookovým algoritmem.

Při zdravotních potížích dává Michal přednost tradiční čínské medicíně, a až v případě jejího neúspěchu vyhledává zdravotnická zařízení. Pro účely práce je také důležitá poznámka, že má Michal stejně jako jeho sociální skupina obecně velkou nedůvěru k očkování. Konkrétně je přesvědčený o tom, že dětem očkování škodí, a ačkoliv sám děti nemá, byl by rád, kdyby bylo zrušené povinné očkování dětí proti některým nemocem.²¹

Sledované období	Obavy z pandemie	Obavy o ztrátu práce	Ochrana proti nakažení	Socioekonomická situace	Finanční strategie	Názor na očkování
Jaro 2020	Částečné obavy	Částečné obavy	Střední ochrana	Standardně zajištěný	Plánované půjčky	-
Podzim 2020	Částečné obavy	Velké obavy	Nízká ochrana	Standardně zajištěný	Snížení spotřeby	Určitě ne
Zima 2020/21	Částečné obavy	Velké obavy	Nízká ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	Určitě ne
Jaro 2021	Částečné obavy	Částečné obavy	Nízká ochrana	Standardně zajištěný	Snížení spotřeby	Spíše ne

Obrázek 9: Pandemické chování a názory, Michal (vlastní zpracování)

2.3 Lumír

Postava Lumíra v práci zastupuje sociální skupinu seniorů. Je mu 70 let a jako vdovec žije sám v chalupě na jihočeském venkově. Se svým životem není spokojený – věří, že jeho hlavním smyslem jsou děti, které ho ale navštěvují jen několikrát do roka; stejně málo vidá i svá vnoučata. Ani s financemi to podle Lumíra není žádná sláva a často si tak stěžuje na nízký důchod. Svoje nákupy musí proto Lumír předem promýšlet, aby s penězi vyšel. Výhodu má v tom, že má svůj dům ve vlastnictví, proto mu z výdajů odpadají náklady na nájem – velkou část z těchto úspor ale Lumír utratí za uhlí a další energie a dělá si starosti, jak se o dům zvládne postarat, když se jeho zdravotní stav ještě zhorší.

²¹ BEHAVIO LABS. *Průnik skupin OSVČ a majitelé malých firem a 30–44 let.*

S politickou situací je Lumír velmi nespokojený. Je přesvědčený, že před revolucí byl svět lepší a že se současní politici vůbec nezajímají o běžné lidi. Naopak má pocit, že se vše zhoršuje a je v ohrožení to, čemu sám někdy říká „tradiční české hodnoty“. Má za to, že do naší země proudí příliš mnoho cizinců, nesouhlasí se snahami o přidělování práv sexuálním menšinám a negativně reaguje na tradiční politické strany, které jsou podle něj zkorumpované. Pokud vůbec jde k volbám, oslovují ho tak populistické strany, které zdůrazňují boj proti korupci a přidávají peníze lidem v důchodovém věku. V posledních sněmovních volbách před pandemií proto volil hnutí ANO.

Lumírovo mediální chování se neliší od chování jeho sociální skupiny. Jeho hlavním komunikačním kanálem je televize, u které tráví i více hodin denně. Očekává od ní primárně zabavení, které hledá v seriálech o běžném životě a v pořadech o přírodě, bydlení a zahradě. Sekundárně ale od televize chce také informace o dění v Česku. V tom spoléhá hlavně na večerní zpravodajství televize Nova a TV Barrandov. Nejvíce Lumíra oslovují skandální a emotivní informace. Ty očekává také od příležitostného sledování politických debat na ČT24, ale reálně je nachází spíše v bulvárním tisku, nejčastěji v předplaceném deníku Blesk.

Internet nepoužívá a dává přednost jemu důvěrně známým médiím. Z pohledu této práce je to důležité kvůli tomu, že se tím Lumír nevědomky úspěšně vyhýbá dezinformačním serverům (v jeho věkové skupině to mohou být ParlamentníListy.cz) i zavádějícím řetězovým emailovým zprávám.²²

Sledované období	Obavy z pandemie	Obavy o ztrátu práce	Ochrana proti nakažení	Socioekonomická situace	Finanční strategie	Názor na očkování
Jaro 2020	Velké obavy	-	Vysoká ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	-
Podzim 2020	Velké obavy	-	Vysoká ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	Určitě ano
Zima 2020/21	Částečné obavy	-	Střední ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	Spíše ano
Jaro 2021	Velké obavy	-	Vysoká ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	Určitě ano

Obrázek 10: Pandemické chování a názory, Lumír (vlastní zpracování)

²² BEHAVIO LABS. *Průnik skupin Osoby v důchodu a SŠ vzdělání bez maturity.*

2.4 Lukáš

Lukášovi je 22 let. Své zázemí má jako student převážně v bytě rodičů v Brně, nicméně stále více času tráví v Olomouci, kde studuje první ročník magisterského studia na Univerzitě Palackého. Jeho finanční situace je průměrná – část financí získává kapesným od svých rodičů, ale k němu si navíc přivydělává i vlastní peníze z brigády. Ta ovšem nesouvisí s oborem jeho studia. V této práci je povětšinou zmiňován společně s jeho přítelkyní Ditou, které se věnuje následující podkapitola.

Lukáš je přesvědčený, že se lidem v Česku žije dobře. Uvědomuje si ale, že by to mohlo být lepší a snaží se s tím něco dělat – například je proto se svým olomouckým spolubydlícím aktivní v organizování společenských akcí pro studenty, které v práci zastupuje jím organizovaný seznamovací kurz. V období zastoupením v práci však není spokojený s vládní politikou. Sám v minulých volbách volil stranu Pirátů a domnívá se, že vládní nařízení vedená premiérem Andrejem Babišem jsou nemístná, což ho podle něj opravňuje je nedodržovat.

Lukášovo mediální chování je podobné jako u jeho sociální skupiny. Poměrně málo sleduje televizi nebo rádio a pokud ano, je to za účelem zábavy – jeho nejsledovanější stanice jsou proto Prima COOL, resp. rádio Evropa 2, které poslouchá v autě svých rodičů. Úplně odmítá tištěná média – jedinou výjimkou je Deník Sport, který odebírá jeho otec a Lukáš ho příležitostně prolistuje. Naopak nejvíce informací získává na svém iPhone prostřednictvím internetu, a to na sociálních médiích, kde kromě svých přátel sleduje také ověřené účty veřejných institucí a tradičních médií.

Volný čas tráví Lukáš rozmanitě. Víkendy rozlišuje podle toho, zda se vrací domů do Brna, nebo je tráví se svými známými v Olomouci. Pokud se vrací domů, nejvíce času věnuje Dítě, se kterou chodí na společné večere nebo do kina. V Olomouci je nejčastěji se svými spolužáky a kamarády a čas s nimi tráví aktivně, většinou ve formě sportu a společenských večírků.²³

---

²³ BEHAVIO LABS. *Průnik skupin Studenti (pracující) a Muži.*

Sledované období	Obavy z pandemie	Obavy o ztrátu práce	Ochrana proti nakažení	Socioekonomická situace	Finanční strategie	Názor na očkování
Jaro 2020	Klidný	-	Nízká ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	-
Podzim 2020	Klidný	-	Nízká ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	Spíše ano
Zima 2020/21	Částečné obavy	-	Nízká ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	Určitě ano
Jaro 2021	Klidný	-	Střední ochrana	Standardně zajištěný	Beze změny	Určitě ano

Obrázek 11: Pandemické chování a názory, Lukáš (vlastní zpracování)

2.5 Dita

Do podobné sociální skupiny jako Lukáš patří i jeho přítelkyně Dita. Stejně jako on i Dita studuje na vysoké škole, na rozdíl od Lukáše ale ještě v bakalářském programu, jelikož je o dva roky mladší než on. Dita pochází stejně jako Lukáš z Brna, kde se rozhodla zůstat i na vysokoškolské studium, a tak stále bydlí v domě svých rodičů. Ti jsou navíc zajištěni o trochu lépe než rodiče Lukášovy, proto Dita zatím nemá potřebu hledat si ke škole přivýdělký a naplno se tak věnuje svému studiu.

Dita, vzhledem ke svému věku, ještě nemohla zasáhnout do posledních předepidemických voleb, přesto se o politické dění dlouhodobě aktivně zajímá. K politice přistupuje Dita pragmaticky a hledá vždy stranu, která jí nabídne odpovědi na současná společenská témata. Ta jsou jí vlastní – věří, že každý z nás může přispět k tomu, aby byl svět lepším místem. Aktivně podporuje práva sexuálních menšin a od institucí očekává společenskou zodpovědnost. Jiný názor než její rodiče má na to, jak by mělo vypadat její zázemí – zatímco rodiče jsou spokojeni se svým domem na okraji Brna, pro Ditu je hlavní městský život. Ideálně by se tak chtěla v budoucnu přestěhovat do bytu v centru města.

Co se týče médií, používá Dita výhradně jejich on-line podoby; ve většině případů v nich pak hledá zábavu nebo inspiraci. Typickými příklady Ditiných oblíbených médií jsou tak streamovací platforma Netflix, na které sleduje seriály, internetové lifestylové magazíny Cosmopolitan a elle a její oborový on-line časopis Moje psychologie. O zpravodajství se Dita zajímá pouze okrajově. Informace tak získává zejména zprostředkovaně od svého okolí

na sociálních médiích a z jejich oblíbených blogů. Většinu mediálního obsahu konzumuje prostřednictvím svého iPadu a iPhoneu.

Ve volném čase se Dita zajímá o cestování. Před tím, než byla po celém světě nastavena koronavirová omezení, byla zvyklá se svými kamarády pravidelně vyrážet do různých exotických destinací, kde vyhledávali moře a méně známé turistické památky. I pokud je v Brně, a není zrovna s Lukášem, tráví nejvíce času se svými kamarády – nejčastěji v kavárně nebo procházkami se psem. Kromě toho si Dita užívá impulzivní nákupy v obchodech H&M, Reserved a síti drogerií Rossmann. Zajímá se také o zdravé potraviny, které si pečlivě vybírá – jednak studuje jejich etickou stránku a jednak kompletně odmítá masné výrobky.²⁴

Sledované období	Obavy z pandemie	Obavy o ztrátu práce	Ochrana proti nakažení	Socioekonomická situace	Finanční strategie	Názor na očkování
Jaro 2020	Částečné obavy	-	Střední ochrana	Standardně zajištěná	Beze změny	-
Podzim 2020	Částečné obavy	-	Střední ochrana	Standardně zajištěná	Beze změny	Neví
Zima 2020/21	Velké obavy	-	Vysoká ochrana	Standardně zajištěná	Beze změny	Spíše ano
Jaro 2021	Částečné obavy	-	Střední ochrana	Standardně zajištěná	Beze změny	Neví

Obrázek 12: Pandemické chování a názory, Dita (vlastní zpracování)

²⁴ BEHAVIO LABS. *Průnik skupin Studenti (nepracující) a Ženy.*

3 Krizová komunikace

3.1 Jaro 2020

Pamatujete si, co se stalo 9. března 2020? Přestože nám v dnešní době toto datum už příliš neříká, ovlivnilo naše životy na dlouhé měsíce, či spíše roky dopředu. Den, kdy jsme v České republice zaznamenali první komunitní přenos viru SARS-CoV-2,²⁵ předznamenal celou řadu karantén, omezení, existenčních a existenciálních potíží, ochranných opatření, roušek a respirátorů, izolací, narušení vztahů, ekonomických problémů, debat a přemýšlení o významu očkování, vzestupů radikálních stran a hnutí, obav o zdraví naše i našich blízkých, napětí a životních změn, které jsme si zpočátku dokázali jen těžko představit. Nadšení, že pandemii rychle zvládneme a vrátíme se k našim běžným životům, bylo všudypřítomné, a zprávy typu „hranice mohou zůstat zavřené i dva roky,“²⁶ tak mohly vypadat jako zbytečné strašení.

Přestože covid (nebo koronavirus, jak jsme z počátku pandemie tuto nákazu převážně nazývali) zasáhl každého z nás jinak, problémy, které jsme v souvislosti s ním řešili, si byly často nápadně podobné. Zatímco pro studenty představovala výzvu online výuka a omezení kontaktů s jejich spolužáky, senioři se obávali o svoje zdraví, malí podnikatelé řešili existenční problémy a přetížení lékařů se z pracovního života přenášelo i do toho soukromého. S odstupem od počátku pandemie, který nám rok 2022 nabízí, se proto pojďme podívat na to, jak se během ní náš život postupně měnil, vyvíjel, ale také posouval dál.

Protože problémy každé skupiny byly diametrálně odlišné, provedou nás koronavirovou dobou také čtyři odlišné příběhy – podíváme se tak, jak pandemii prožíval majitel pražské kavárny Michal, studentský pár Lukáš s Ditou, senior z jihočeského venkova Lumír a zdravotní sestra a matka samoživitelka Jitka. A přestože příběhy jednotlivých postav jsou různé, jedno měly, stejně jako my, všechny společné – zpravodajský obsah konzumovaly přes média a měly se řídit nařízením tuzemské vlády.

První případy onemocnění koronavirem se na našem území objevily 1. března,²⁷ a první komunitní přenos jsme zaznamenali už o osm dní později. Příběh však přesto začíná až v úterý 10. března, kdy byla oznámena první koronavirová opatření, která měla minimálně část z nás

---

²⁵ iROZHLAS. *V Česku už je 38 nakažených koronavirem, jeden z nich rozvážel lidi taxíkem po Praze.*

²⁶ NOVINKY. *Hranice mohou být zavřené i dva roky, řekl Prymula.*

²⁷ ČT24. *V Česku jsou tři lidé nakaženi koronavirem. Předtím byli v Itálii.*

zasáhnout v plné míře. Protože prvním plošným opatřením bylo kromě zákazu veřejných akcí nad 100 lidí také uzavření škol,²⁸ začneme vyprávění pohledem studentů Lukáše a Dity.

Obrázek 13: Komunikace Lukáše s Ditou, 10.3.2020 (fikce)

Lukáš s Ditou jsou lidé generace Z. Jejich primárním informačním kanálem je internet,²⁹ a jako vysokoškoláci si vybírají informace z ověřených zdrojů,³⁰ v tomto konkrétním případě přímo od úřadu vlády. Přestože nemají bezprostřední strach o svoje zdraví, uvědomují si rizikovost situace a působí na ně jejich okolí, které se v porovnání s nimi nemoci obává o poznání více.

Zatímco se Lukáš s Ditou baví představou, že je čekají čtrnáctidenní prázdniny, které budou moct společně trávit, seniora Lumíra, začínají stíhat první vážné obavy. Sám si je vědom svého horšícího se zdravotního stavu, a proto ho novinky ohledně koronaviru v Česku začínají znervózňovat. Na rozdíl od Lukáše a Dity nemá Lumír přístup k internetu, a jeho hlavní informační kanál je proto, stejně jako u většiny jeho vrstevníků, televizní vysílání³¹ – konkrétně nejsledovanější tuzemská zpravodajská relace Televizní noviny na TV Nova.³² Zprávy,

²⁸ VLÁDA ČR. *Stát kvůli šíření koronaviru zakázal kulturní, sportovní a společenské akce s účastí nad 100 osob, zavírají se školy.*

²⁹ BURIANEC, Jan, FORETOVÁ, Petra a SLOBODA, Zdeněk. *Studie mediální gramotnosti populace ČR: Mediální gramotnost osob starších 15 let*, s. 16–17.

³⁰ Tamtéž, s. 24.

³¹ Tamtéž, s. 16–17.

³² MEDIÁŘ. *Nejsledovanější v roce 2020 byla ČT, Nova druhá.*

keré se k Lumírovi dostávají, jsou tak neúměrně naléhavé a cílí především na negativní emoce. Když se tedy o pět dní později dozví, že je nebezpečí v Česku tak vysoké, že vláda musí omezit na 9 dní volný pohyb, má už vážné obavy o svoje zdraví. Ty jsou ostatně kvůli agresivnímu narativu médií společné pro velkou část jeho vrstevníků.³³

Obrázek 14: Vizuální prostředí TN pro koronavirus cílí na emoci strachu³⁴

Ať už se k nám ale dostávaly zprávy o nových opatřeních z jakéhokoliv média, jejich společným původcem byly časté tiskové konference vlády (z počátku pandemie organizované 3x až 4x za den),³⁵ resp. Bezpečnostní rady státu, která však s čelními představiteli vlády z počátku splývala. Takový stav ale platil pouze do 16. března, kdy byl zaveden krizový štáb vedený dosavadním náměstkem ministra zdravotnictví Romanem Prymulou. Ani krizový štáb však nezůstal dlouho beze změny a už 31. března je do jeho čela jmenován ministr vnitra Jan Hamáček.³⁶ Roman Prymula se poté přesouvá do čela Centrálního řídicího týmu COVID-19, zřízeného nově,³⁷ aby vydával doporučení k chystaným ochranným opatřením. Z pohledu veřejnosti se toho však několika optimalizačními změnami příliš nemění, na tiskových konferencích se stále objevuje téměř výhradně Andrej Babiš, Jan Hamáček a Roman Prymula, kterého také veřejnost hodnotí jako nejkompentnějšího.³⁸

³³ TRNKA, Radek a LORENCOVÁ, Radmila. *Fear, Anger, and Media-Induced Trauma During the Outbreak of COVID-19 in the Czech Republic*, s. 547–548.

³⁴ TV NOVA. *Vláda omezila volný pohyb! Nově zavřela další provozovny.*

³⁵ EIBL, Otto a GREGOR, Miloš. *The Czech Republic: Self-proclaimed role models*, s. 259–262.

³⁶ BUŠTIKOVÁ, Lenka a BABOŠ, Pavol. *Best in Covid: Populists in the time of pandemic*, s. 501.

³⁷ VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky o zřízení Centrálního řídicího týmu COVID-19.*

³⁸ MEDIAGURU. *Výzkum: Situaci podle Čechů zvládá z politiků nejlépe Prymula.*

V začátcích pandemie jsme se mohli v přísunu informací spolehnout na dobře fungující Českou televizi (byť i ta působila značně znervózňujícím dojmem).³⁹ I přes nezvládnutou organizaci ze strany vlády jsme proto dobře věděli, jak se máme chovat. Bohužel požadavky, které na nás při tom byly kladeny, byly někdy velmi náročné a někdy prakticky nereálné. Asi všichni si vzpomeneme na situaci z 19. března, kdy vláda zavedla povinnost zakrytí úst a nosu. Sehnat ale takovou chirurgickou roušku bylo v té době prakticky nemožné.

Nedostatek ochranných pomůcek zastihl všechny z nás, ale především zdravotníky, kteří se podle válečné rétoriky Andreje Babiše ocitli v „první linii“ války s koronavirem.⁴⁰ Podívejme se proto na tuto situaci z pohledu další z postav, zdravotní sestry Jitky.

„Mám z toho zavedení roušek vlastně dobrý pocit. Teda sehnat je v dnešní době je docela problém, ale tak je šijeme doma s dcerou ze starých prostěradel. Už jich máme asi 20 a různě mezi známými si je měníme, takže máme dokonce různý motivy. Myslím, že jsme touhle domácí výrobou jako Češi ukázali, že společně můžeme pandemii porazit. A těším se, že se za ty dva týdny zase sejdem a budeme se tomu smát,“ hodnotí optimisticky Jitka dosavadní průběh epidemie. *„V práci s tím ale máme problémy. Jako zdravotníci musíme nosit ty chirurgické roušky a těch je málo a bojíme se, že nám dojdou. Je to hrozné, jsme v první linii, a přitom na nás stát takhle kašle a nedokáže nám je sehnat. Takže vždycky, když vidím Babiše v televizi, jak říká, že je všude roušek dost,⁴¹ tak mě tím pěkně se*e.,“* uzavírá Jitka.

Aniž by to věděla, svojí výpovědí Jitka výstižně shrnula komunikační chování mnoha veřejných aktérů. Předně ukázala to, že z počátku pandemie panovalo v české společnosti silné přesvědčení o jejím brzkém překonání (Česko na přelomu března a dubna 2020 opakovaně zaznamenalo nejvyšší míru pandemického optimismu ze zemí V4 a Bulharska)⁴² a veřejnost byla skutečně odhodlaná spolupracovat a pandemii společně porazit.⁴³ Stejně tak ale Jitka narazila na to, že se už od počátku pandemie objevovaly ve vládní komunikaci výrazné chyby, jako bylo vynucování ochranných pomůcek, které nebyly na českém trhu k dostání.⁴⁴ Co už ale z Jitčina svědectví patrné není, je naopak význam Romana Prymuly. Jeho expertíza z počátku pandemie významně pomáhala Andreji Babišovi obhajovat tvrdá opatření, a Prymulova autorita

---

³⁹ BŘEŠŤAN, Robert. *Jakákoliv snaha ohrozit nezávislost České televize nás posune směrem na východ, říká radní ČT.*

⁴⁰ EIBL, Otto a GREGOR, Miloš. *The Czech Republic: Self-proclaimed role models*, s. 266.

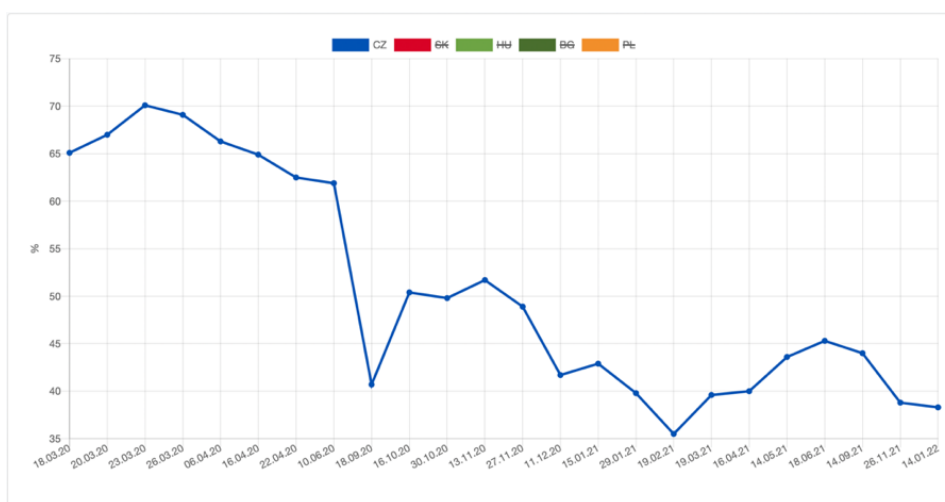
⁴¹ BUŠŤÍKOVÁ, Lenka a BABOŠ, Pavol. *Best in Covid: Populists in the time of pandemic*, s. 500.

⁴² TRNKA, Radek a LORENCOVÁ, Radmila. *Fear, Anger, and Media-Induced Trauma During the Outbreak of COVID-19 in the Czech Republic*, s. 546–547.

⁴³ BUŠŤÍKOVÁ, Lenka a BABOŠ, Pavol. *Best in Covid: Populists in the time of pandemic*, s. 500.

⁴⁴ HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. *Příkazy typu "Maruško, jdi v lednu pro jahody" podlamují důvěru lidí ve vládu. Němci by si to nedovolili.*

tak přispěla k relativně klidnému zvládnutí první vlny epidemie.⁴⁵ I díky němu si česká vláda držela u veřejnosti relativně vysokou podporu mezi 65 a 70 %, o kterou však začala hned v následující fázi pandemie přicházet.⁴⁶

Obrázek 15: Index důvěry ve státní aparát⁴⁷

3.2 Podzim 2020

Jednou z výhod, kterou při psaní práce s téměř dvouletým odstupem od počátku pandemie mám, je, že se mi nabízí srovnání komunikačního chování v rámci několika po sobě jdoucích pandemických vln. Hodnotit tu první, jaro 2020, samu o sobě by mohlo být poměrně obtížné. V porovnání s druhou vlnou, která nás zasáhla na podzim téhož roku,⁴⁸ si ale troufnu tvrdit „ano, jarní vlna byla zvládnuta úspěšně.“ Ať už se podíváme na počty nakažených,⁴⁹ obětí⁵⁰ nebo na celkovou náladu ve společnosti,⁵¹ mluví tyto statistiky vždy ve prospěch řízení první covidové vlny.

Kdo si dovilil situaci takto hodnotit i bez podobného časového nadhledu, byl už v létě 2020 tehdejší český předseda vlády Andrej Babiš. Ten na slovinské konferenci Bled Strategic Forum v srpnu 2020 uvedl, že Česko zvládlo pandemii ze všech států vůbec nejlépe.⁵² Už na podzim téhož roku měl však jeho výrok „best in covid“⁵³ získat naprosto opačné

⁴⁵ BUŠTÍKOVÁ, Lenka a BABOŠ, Pavol. *Best in Covid: Populists in the time of pandemic*, s. 501.

⁴⁶ EUROPEAN NATIONAL PANELS. *National Pandemic Alarm*.

⁴⁷ EUROPEAN NATIONAL PANELS. *Index důvěry ve státní aparát: Vývoj v čase*.

⁴⁸ ČT24. *V Česku je druhá vlna, počet hospitalizovaných může rychle narůst, uvedl Prymula*.

⁴⁹ MZČR. *COVID-19: Přehled osob s prokázanou nákazou dle hlášení krajských hygienických stanic (v2)*.

⁵⁰ MZČR. *COVID-19: Přehled úmrtí dle hlášení krajských hygienických stanic*.

⁵¹ Srov. kap. 3.1 Jaro 2020 a 3.2 Podzim 2020.

⁵² STREAM.CZ. *Best in COVID. Babišovo vychloubání nezestárlo dobře, dostává tragický rozměr*.

⁵³ Nejlepší v covidu.

konotace. Důvody, proč se z evropského premianta ve zvládnání covidové situace stal jeden z nejhorších států na světě,⁵⁴ přitom můžeme spatřit v mnoha oblastech.

V první řadě to byly problémy, které měla česká vláda společně se zbytkem světa – už rozvolňování krizových opatření v první vlně bylo u nás,⁵⁵ stejně jako ve světě⁵⁶ několikrát upravováno. Ve vládní komunikaci přitom chyběly argumenty, které by vysvětlily, proč je nutné taková opatření prodlužovat, či rovnou znovu zavést. Stejně tak se vláda nepokoušela ověřovat (např. na testovacích skupinách), zda si veřejnost její komunikaci skutečně přebírá tak, jak je zamýšleno. Nejasné bylo i zavedení klíčových termínů, jako je rouška/respirátor, karanténa/izolace a další.

Kromě toho, že se komunikační chaos propisoval do celkové únavy ve společnosti, zasáhl řadu obyvatel i ekonomicky – například ty, kteří pracují na živnostenský list.⁵⁷ Na příběh z jara 2020 proto nyní navážu zářijovým pohledem poslední dosud nepředstavené osoby, majitelem pražské kavárny Michalem.

„Jestli se něco od jara změnilo? Já myslím, že určitě jo. Na jaře to bylo pro nás živnostníky hodně těžký, když jsme měli asi tři měsíce zavřeno,⁵⁸ ale už jsme konečně dostali ten kompenzační bonus⁵⁹ a pokračujeme dál. No, v srpnu nám Vojtěch vyhrožoval, že budeme zase nosit ty náhubky a kdoví co, ale jsem rád, že to nakonec zrušili.⁶⁰ Teda na jaře bylo potřeba se nějak proti tomu viru chránit, ale teď už bych to nechal být a hlavně, ať se lidi vrátí do restaurací a hospod, jinak tady všichni rychle zkrachujeme,“ směje se údajně překonané pandemii Michal. *„Teď je září a začíná pomalu zimní sezóna, to je pro hodně podniků silné období. Tak ať toho využijeme a kompenzujeme si zisky co nám na jaře utekly,“* uzavírá.

Vážnější pohled na pandemii než Michal však už má na podzim roku 2020 již v první kapitole zmiňovaná zdravotní sestra Jitka. Tu jako zdravotní sestru na rozdíl od Michala netíží strach ze ztráty práce, ale řeší naprosto opačný problém – pracovní přetížení. Nejen, že ji tak jako matku samoživitelku trápí finanční zajištění domácnosti, ale v souvislosti s uzavřením škol na jaře musela řešit také hlídání pro své děti, které jinak chodí do třetí a páté třídy ZŠ. Když

---

⁵⁴ SEZNAM ZPRÁVY. *Nejhorší Česko. Eskalace pandemie v naší kotlině si všímá celý svět.*

⁵⁵ EIBL, Otto a GREGOR, Miloš. *The Czech Republic: Self-proclaimed role models*, s. 265.

⁵⁶ FISCHHOFF, Baruch. *The COVID Communication Breakdown*, s. 259–262.

⁵⁷ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak dopadla pandemie na pracovní život?*

⁵⁸ MORÁVEK, Daniel. *Největší otloukánek epidemie? Hospody byly od března 2020 zavřené skoro 260 dnů.*

⁵⁹ ŽUROVEC, Michal. *Sněmovna rozhodla o pokračování Pětadvacítky, Finanční správa vyplatila už 10,7 miliard korun.*

⁶⁰ iROZHLAS. *„Reagujeme na veřejnou debatu.‘ Roušky nebudou od září potřeba v obchodech ani ve školách* [online].

k tomu přičteme to, že měla z pandemie od počátku vysoké obavy, snadno se tak Jitka už na jaře dostala na hranici středně těžké deprese.⁶¹ A přestože depresi už během volnějšího léta překonala, narůstající počty nakažených v průběhu září⁶² ji začínají opět znervózňovat.

Uvolněná protiepidemická opatření však v září 2020 umožnila mimo jiné uspořádat také řadu seznamovacích kurzů pro nové studenty středních i vysokých škol.⁶³ Jejich účastníkem byl také nám z první kapitoly známý student Lukáš, který organizoval adaptační kurz pro nové prváky Univerzity Palackého. Když se Lukáš po návratu z kurzu dozvídá, že mělo několik jeho spolužáků pozitivní test na koronavirus, nechává se tedy i s mírnými příznaky otestovat také – a to s pozitivním výsledkem.

Obrázek 16: Komunikace Lukáše s Ditou, 23.9.2020 (fikce)

Jestliže odborníci kritizovali zpolitizování koronaviru již při jeho první vlně,⁶⁴ vlna druhá přinesla další prohloubení tohoto problému. Jedním z kritiků, který upozorňoval na nedostatečná protiepidemická opatření v souvislosti s očekávanými říjnovými volbami byl i biolog Jaroslav Flegr. „To, že nejsou povinné roušky v budovách, to, že jsou povolena velká

⁶¹ Viz kap. 2 Hlavní aktéři.

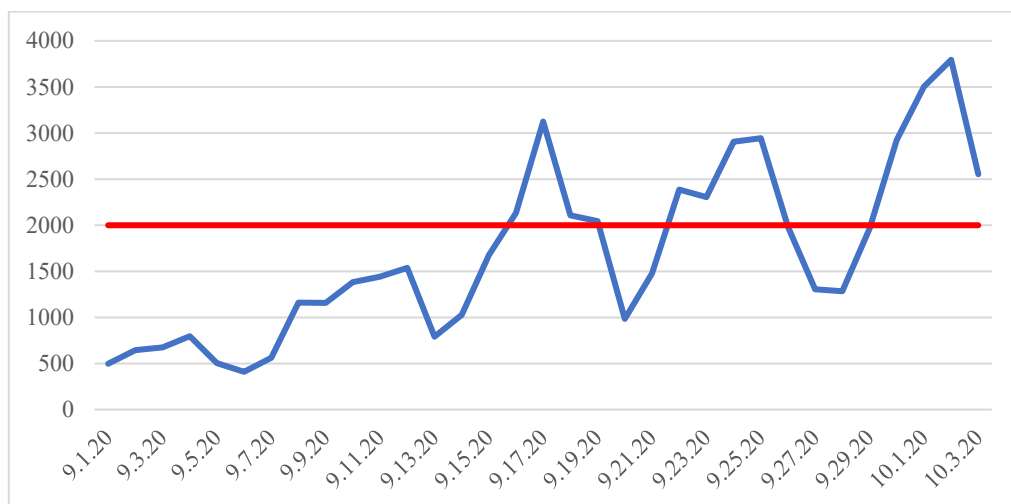
⁶² MZČR. *COVID-19: Přehled osob s prokázanou nákazou dle hlášení krajských hygienických stanic (v2)*.

⁶³ IDNES.CZ. *Diskotéky u Mácháče a seznamovací kurzy. Covid rozvezli studenti*.

⁶⁴ BUŠTÍKOVÁ, Lenka a BABOŠ, Pavol. *Best in Covid: Populists in the time of pandemic*, s. 497–502.

shromáždění lidí, to je hloupost. To bylo politické rozhodnutí, které se nám velice vymstí,“ uvedl v rozhovoru pro Prostor X.⁶⁵ V něm také předvídal že nás může čekat až 2 000 nově nakažených denně.⁶⁶

Počet 2 000 nově potvrzených případů jsme na našem území skutečně ještě před volbami zaznamenali, poprvé už 16. září. V první den komunálních a senátních voleb, 2. října 2020,⁶⁷ jsme navíc zaznamenali i téměř dvojnásobnou hodnotu 3 795 nově potvrzených nakažení za den.

Obrázek 17: Denní počet nově nakažených v období 1.9.–3.10.2020⁶⁸

Zhoršující se koronavirová situace tak po říjnových volbách vládu skutečně nutí přistoupit ke zpřísnování opatření. Už dva dny po volbách je tak vyhlášen nouzový stav doprovázený zákazem vnitřních společenských akcí s více než deseti účastníky a uzavíráním středních škol v nejohroženějších oblastech.⁶⁹ To vše pod novým ministrem zdravotnictví Romanem Prymulou a jeho hrozbami, že pokud nebude veřejnost nově nařízená opatření dodržovat, dojde k jejich významnému zpřísnění.⁷⁰

Přestože někteří lidé mohli být takovou vyhrožující komunikací skutečně motivováni, aby opatření dodržovali, na jiné působila právě opačně. To je případ i kavárníka Michala, který už je celou pandemií i chováním vlády značně vyčerpaný. Už v září deklaroval, že je

⁶⁵ PROSTOR X. Flégr: *Návrat drastických opatření a 2000 nakažených denně. Bude hůř, možná by se měl nakazit Babiš.*

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ ČSÚ. *Volby 2020.*

⁶⁸ Vlastní zpracování podle dat: MZČR. *COVID-19: Přehled aktuální situace v ČR.*

⁶⁹ iROZHLAS. *Zákaz zpěvu, omezení počtu lidí u stolu i na akcích. Začal platit nouzový stav, co to v praxi znamená?*

⁷⁰ iROZHLAS. *Prymula opět ‚uvažoval nahlas‘. Čísla, kterými podmiňoval zpřísnění, nejdou změřit. Jen odvodit.*

spokojený s odkládáním nových protiepidemických opatření, a když omezení v říjnu nakonec i tak přicházejí, dává najevo svůj nesouhlas.

„Já nechápu, proč nás takhle straší, jako třeba ten Prymula.⁷¹ Vždyť to vidíte všude, že ty lidi umírají s kovidem, a ne na kovid⁷² a že si nemocnice ta čísla vymýšlejí,⁷³ tak k čemu to je. Do toho na Facebooku všude píšou, jak ten virus schválně vypustili a že za tím stojí kdoví kdo.⁷⁴ Já jako neříkám, že je to pravda, ale ani bych se tomu moc nedivil. Prostě chci, ať už nám s tím celým koronavirem dají pokoj a můžeme zase normálně žít,“ říká při rozhovoru i bez povinné roušky⁷⁵ Michal.

Dezinformace, o které se Michal opírá, neovlivnily jenom jej, ale i významnou část nespokojené populace po celém světě – typicky ty, kteří byli při krizové vládní komunikaci opomíjeni.⁷⁶ V duchu přesvědčení „nic není pravda“ a „všechno je možné“ se tak dezinformacím dařilo nabourávat u této skupiny obyvatel autoritu vlády a jí zaváděných opatření.⁷⁷ Dokonce i Michalova poznámka o Facebooku vystihuje další dimenzi tohoto problému – dezinformační kampaně byly nejúspěšnější u aktivních uživatelů sociálních médií⁷⁸ a celkově si získaly podporu u 40 % českých uživatelů internetu.⁷⁹

Právě od podzimu 2020 se také v českém veřejném prostoru začíná rozšiřovat debata o očkování.⁸⁰ Není přitom náhodou, že ho v textu poprvé vzpomínám ve sledu krátce po dezinformacích – jak si na dalších příkladech ukážeme, otázka správné informovanosti obyvatel a jejich názor na očkování se totiž často vzájemně překrývaly.

---

⁷¹ IROZHLAS. *Prymula opět ‚uvažoval nahlas‘. Čísla, kterými podmiňoval zpřísnění, nejdou změřit. Jen odvodit.*

⁷² ENDRŠTOVÁ, Michaela a DRAGON, Radek. *Umírá se "s" nebo "na" covid? Z 90 procent zabijí koronavirus, říká šéf české WHO.*

⁷³ MZČR. *Běžná úmrtí svedena na Covid.*

⁷⁴ KRUPKA, Jaroslav. *O čem se nejvíce lhalo na internetu? Přinášíme pět dezinformací roku.*

⁷⁵ Viz kap. 2 Hlavní aktéři.

⁷⁶ VRAGA, Emily a JACOBSEN, Kathryn. *Strategies for effective health communication during the coronavirus pandemic and future emerging infectious disease events*, s. 233-241.

⁷⁷ KRAUSE, Nicole, FREILING, Isabelle, BEETS, Becca a BROSSARD, Dominique. *Fact-checking as risk communication: the multi-layered risk of misinformation in times of COVID-19*, s. 1052–1059.

⁷⁸ SU, Zhaohui, MCDONNELL, Dean, WEN, Jun, CHESHMEHZANGI, Ali, AHMAD, Junaid, GOH, Edmund, LI, Xiaoshan, ŠEGALO, Sabina, MACKERT, Michael, XIANG, Yu-tao a WANG, Peiyu. *Young adults' preferences for influenza vaccination campaign messages: Implications for COVID-19 vaccine intervention design and development.*

⁷⁹ STEM. *Mýtům a konspiracím o COVID-19 věří více než třetina české internetové populace.*

⁸⁰ NEWTON MEDIA. *Očkování proti covid19 v sociálních médiích.*

Nárůst zmínek o očkování proti COVID-19

Obrázek 18: Počty zmínek o očkování na sociálních médiích (leden 2020–únor 2021)⁸¹

Infodemie, která pandemii podle Světové zdravotnické organizace (WHO) doprovázela, se přitom nejvíce šířila pomocí sociálních médií.⁸² Není tak od věci připomenout, že právě jejich aktivní uživatelé patřili a patří i mezi nejvýznamnější odpůrce očkování.⁸³ Máme přitom stále jen omezené množství řešení, jak dezinformačním zkreslením informací u veřejnosti předcházet – můžeme se spolehnout buďto na fact-checking,⁸⁴ nebo na důkladně odvedenou krizovou komunikaci, a tím pádem i předávání vhodného množství relevantních informací.⁸⁵ Jak bude následně ukázáno, obě řešení přitom narážejí na svoje limity.

Z těch, jejichž příběhy sleduji, používají sociální média aktivně tři lidé.⁸⁶ Kromě již zmiňovaného Michala s facebookovým profilem je to také Lukáš (Facebook a Instagram) a Dita (Instagram a TikTok). Právě u studentského páru si ukážeme, na jakých místech v jejich případě selhala vládní komunikace.

⁸¹ NEWTON MEDIA. *Očkování proti covid19 v sociálních médiích.*

⁸² VRAGA, Emily a JACOBSEN, Kathryn. *Strategies for effective health communication during the coronavirus pandemic and future emerging infectious disease events*, s. 233.

⁸³ SU, Zhaohui, MCDONNELL, Dean, WEN, Jun, CHESHMEHZANGI, Ali, AHMAD, Junaid, GOH, Edmund, LI, Xiaoshan, ŠEGALO, Sabina, MACKERT, Michael, XIANG, Yu-tao a WANG, Peiyu. *Young adults' preferences for influenza vaccination campaign messages: Implications for COVID-19 vaccine intervention design and development*, s. 8.

⁸⁴ KRAUSE, Nicole, FREILING, Isabelle, BEETS, Becca a BROSSARD, Dominique. *Fact-checking as risk communication: the multi-layered risk of misinformation in times of COVID-19*, s. 1052–1059.

⁸⁵ VRAGA, Emily a JACOBSEN, Kathryn. *Strategies for effective health communication during the coronavirus pandemic and future emerging infectious disease events*, s. 234–237.

⁸⁶ ČSÚ. *Osoby v ČR používající sociální síť.*

Obrázek 19: Komunikace Lukáše s Ditou, 23.10.2020 (fikce)

Pro Lukáše ani Ditu ještě očkování není žádné téma – ani jeden z nich nepatří mezi skupiny bezprostředně ohrožené covidem a očkování samotné nebylo dosud ani předmětem žádné oficiální kampaně. Vládní komunikace zaměřená na mladé lidi navíc chyběla kompletně – její roli tak (i když bez strategického plánu) zastával opoziční poslanec Dominik Feri,⁸⁷ jak je patrné i ze záznamu Lukášovy a Dityny konverzace.

Z jejich rozhovoru je ale patrná i další chyba typická pro vládní komunikaci pandemie během roku 2020. Zatímco komunikace přizpůsobená pro konkrétní skupiny obyvatel byla v řadě případů nedostatečná, únava z celkového informačního zahlcení byla vlastní nejen mnou sledovanému Lukášovi. Bez řádného zdůraznění klíčových informací je pro veřejnost navíc náročné vyznat se v tom, které informace důležité jsou a které ne – ve výsledku tak dochází k paradoxu, kdy je vinou přílišného informování veřejnost informována naopak nedostatečně.⁸⁸

Druhá možnost boje s dezinformacemi, fact-checking, naopak může v případě Lukáše a Dity jako vysokoškoláků s nadprůměrnou mediální gramotností fungovat poměrně úspěšně. Problém však nastává u těch obyvatel, kteří mají mediální gramotnost nižší – v našem případě

⁸⁷ ČÁSENSKÝ, Robert. *Když s lidmi neumí mluvit vláda, zkusil jsem to já, říká Dominik Feri.*

⁸⁸ VRAGA, Emily a JACOBSEN, Kathryn. *Strategies for effective health communication during the coronavirus pandemic and future emerging infectious disease events*, s. 234–235.

to může být opět kavárník Michal. Přestože i on má možnost fact-checking využít, příliš pravděpodobné to u něj není. Důvody, proč fact-checkingové služby Michal nevyužije, jsou přitom dvojí. Jednak je to obecná nedůvěra, kterou veřejnost vůči fact-checkingovým serverům má,⁸⁹ a jednak skutečnost, že lidé stále při vyhodnocování zpráv spoléhají spíše na emoce než na faktické informace.⁹⁰ Příliš persvazivní snaha Michala pomocí fact-checkingu přesvědčit o nepravdivosti jím oblíbených dezinformací by tak ve výsledku mohla vést spíše k tzv. backfire efektu,⁹¹ tedy stavu, kdy oproti komunikačnímu záměru dojde k hlubšímu ukotvení původních dezinformací.

Oproti Lukášovi, Ditě i Michalovi jsou další dvě postavy, zdravotní sestra Jitka a senior Lumír o očkování v této době již pevně přesvědčeni.⁹² Oba mají přitom rozdílné motivace, proč očkování podstoupit hned ve chvíli, kdy jim to bude umožněno. Pro Lumíra je to především strach o jeho zdraví umocněný agresivním narativem těch médií, které sleduje.⁹³ Jitka by přitom média ani sledovat nemusela, aby měla o naléhavosti očkování jasný názor – jako zdravotní sestra na ARO litvínovské nemocnice má kritické případy přímo na dosah ruky. Už o několik málo měsíců později se přitom vážnost situace ještě prohloubí nástupem nakažlivější britské mutace viru.⁹⁴

3.3 Zima 2020/21

Jestliže jsem v předchozí kapitole kritizoval vládní komunikaci za nesystematičnost opatření a ztrátu důvěry veřejnosti, musím na začátku této uznat, že na přelomu podzimu a zimy 2020 vypadala situace podstatně lépe. Začátek působení Romana Prymulvy v pozici ministra zdravotnictví se totiž nesl nejen ve smyslu napravování komunikačních chyb, ale i snahy získat ztracenou důvěru obyvatel zpět.

Za milník přitom můžeme považovat Prymulův mimořádný projev ze 13. října, ve kterém představil svůj plán na zvládnutí epidemie. Kromě posílení kapacity nemocničních lůžek,⁹⁵ v projevu vyzdvihl také úlohu svojí i každého z nás – zavázal se k tomu, že budou nadále používána pouze nezbytně nutná opatření, a veřejnost vyzval, aby jemu

---

⁸⁹ KRAUSE, Nicole, FREILING, Isabelle, BEETS, Becca a BROSSARD, Dominique. *Fact-checking as risk communication: the multi-layered risk of misinformation in times of COVID-19*, s. 1056.

⁹⁰ Tamtéž, s. 1057.

⁹¹ SCHEUFELE, Dietram a KRAUSE, Nicole. *Science audiences, misinformation, and fake news*.

⁹² Viz kap. 2 Hlavní aktéři.

⁹³ Viz. kap. 3.1 Jaro 2020.

⁹⁴ ČT24. *V Česku je britská mutace koronaviru, potvrdil to Státní zdravotní ústav*.

⁹⁵ ČT24. *Mimořádný projev ministra zdravotnictví Romana Prymulvy*, čas 6:05.

i těmto opatřeními důvěřovala.⁹⁶ Slíbil také zlepšení komunikace,⁹⁷ byť bez jasného plánu, a představil veřejnosti do té doby málo používaný termín reprodukční číslo,⁹⁸ které se nově stalo vlajkovou lodí slibované systematizace rozvolňování. Jen o tři dny později vyslovil podporu Romanu Prymulovi i prezident Miloš Zeman, který ho ve svém projevu označil za vítěze první vlny, a vyjádřil své přesvědčení, že se mu podaří překonat i vlnu druhou.⁹⁹

Těžko říct, jak by epidemie řízená Romanem Prymulou podle těchto zásad vypadala – to si z několikadenního období mezi jeho příslibem osobní zodpovědnosti a rezignací kvůli skandálu s návštěvou nelegálně otevřené restaurace¹⁰⁰ nedovolím soudit. Jasný názor na Prymulovo chování má ale jedna z mnou sledovaných postav, senior Lumír, který se o jeho skandálu dozvěděl z pátečního vydání deníku Blesk, který má předplacený.

Obrázek 20: Článek z 23.10.2020 o skandálu Romana Prymuly v restauraci Rio's¹⁰¹

„No tak mně to bylo jasné od začátku, že to takhle dopadne,“ reaguje sebejistě Lumír, když zjistí, že Roman Prymula předchozí večer navštívil restauraci, která měla být podle vládních nařízení zavřená. „Nejdřív nám nakážou nosit všude ty roušky,¹⁰² to by jim šlo, a potom ještě pro jistotu zavřou i hospody¹⁰³ a zakážou nám všude chodit,¹⁰⁴ ale pro ně nahoře to tam neplatí. Normální lidi nemůžou nic a ty papalášci tam můžou všechno, hlavně, že si u toho

⁹⁶ ČT24. *Mimořádný projev ministra zdravotnictví Romana Prymuly*, čas 21:12.

⁹⁷ Tamtéž, čas 10:58.

⁹⁸ Tamtéž, čas 5:02.

⁹⁹ IROZHLAS. *Prezident Zeman chce pokutovat nedodržování opatření. „Nenechte se svést antirouškaři,“ apeluje.*

¹⁰⁰ SEZNAM ZPRÁVY. *Prymula byl v restauraci s Faltýnkem a bez roušky. Rezignovat odmítl.*

¹⁰¹ BLESK. *Zavřeno? Nevadí! Pod rouškou tmy si Prymula bez roušky vyrazil do restaurace!*

¹⁰² MZČR. *Mimořádné opatření (Usnesení č. 1073).*

¹⁰³ VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky o přijetí krizového opatření (č. 1078).*

¹⁰⁴ VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky o přijetí krizového opatření (č. 1079).*

ještě nakradou ty jejich miliony,“ uzavírá svůj proslov našťvaný¹⁰⁵ Lumír. Lumír přitom nebyl zdaleka sám, koho ministrovo porušení protipandemických opatření donutilo ke kritice – po všeobecné nevoli ve společnosti ho tak k rezignaci vyzval i premiér Andrej Babiš.¹⁰⁶

V pořadí třetí pandemický ministr zdravotnictví Jan Blatný začíná svoje působení podobně jako jeho předchůdce. Vyzývá k soudržnosti ve společnosti¹⁰⁷ a přichází s novým pokusem o systematizaci ochranných opatření, tentokrát podle pětistupňového Protiepidemického systému,¹⁰⁸ komunikovaného pod zkratkou PES – po předchozích negativních zkušenostech se zmatečným zaváděním i rušením jednotlivých opatření je takový záměr vcelku pochopitelný. Co už není pochopitelné je ale to, že sama vláda začala tento systém záhy porušovat. Za to se jí také dostalo mohutné kritiky z řad veřejnosti.¹⁰⁹

*„Já to prostě nechápu, když je pořád tolik nakažených“*¹¹⁰ hodnotí stroze rozvolnění nad rámec Protiepidemického systému vyčerpaná zdravotní sestra Jitka. To Lumír je se svým hodnocením přímočařejší: *„Ať si tam dělají, co chtějí, mně už je to jedno. Tady u nás na vesnici ten koronavejr stejně nedošáhne, to jenom, když jedu do města na nákup, tak tam se ty roušky v krámech nějak řeší, ale na vesnici ne.“*¹¹¹ Kavárník Michal má k volněji nastaveným opatřením vyloženě pragmatický přístup. *„Já si celkově myslím, že by ty omezení neměly být a jsem rád, že takhle můžu mít aspoň o něco déle otevřeno. Na jaře jsem si musel půjčit, abych kavárnu udržel,¹¹² a jak přichází advent, tak se lidi často potkávají a chodí si sem sednout. Tak si teď aspoň něco vydělám,*“ pochvaluje si Michal situaci. *„A roušky lidi nenutím nosit ani tak, nechávám to vždycky na nich, já jí nenosím,*“¹¹³ dodává.

Jak je z uvedených výpovědí patrné, takzvaná britská mutace koronaviru (později nazývaná mutací alfa)¹¹⁴ zasáhla část naší populace už značně vyčerpanou pandemií. Její první případ byl v Česku potvrzen 18. ledna 2021, byť ministr zdravotnictví Jan Blatný už v té době uváděl, že se tato mutace již vyskytuje ve společnosti běžně. Přidal rovněž informaci o tom, že je podle odhadů alfa podoba viru přibližně o 40 procent nakažlivější.¹¹⁵

---

¹⁰⁵ Viz kap. 2.3 Lumír.

¹⁰⁶ BURDA, Jan a PAVLÍČEK, Tomáš. Babiš: *Když Prymula neodejde, odvolám ho. Prymula: Rezignovat nehodlám.*

¹⁰⁷ iROZHLAS. *Resort zdravotnictví převzal hematolog Blatný. ‚Pojďme změnit pocit strachu v respekt,‘ vyzval.*

¹⁰⁸ iDNES.CZ. *Blatný ukázal systém PES. Česko je na nejhorším stupni, uvolňování počká.*

¹⁰⁹ PEHE, Jiří. *Česká politika opakovaně porušuje pravidla hry.*

¹¹⁰ MZČR. *COVID-19: Přehled aktuální situace v ČR.*

¹¹¹ Viz kap. 2.3 Lumír.

¹¹² Viz kap. 2.2 Michal.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ SEZNAM ZPRÁVY. *Přehledně: Jaké existují mutace koronaviru a čím se liší?.*

¹¹⁵ ČT24. *V Česku je britská mutace koronaviru, potvrdil to Státní zdravotní ústav.*

Matematické modely jsou v takovém případě neúprosné. Je možné ponechat ochranná opatření, na jaká jsme byli do té doby zvyklí, ale dosahovat o 40 procent horších výsledků; nebo opatření výrazně zpřísnit, ale dosahovat výsledků stejných. Oba tyto scénáře přitom mohou fungovat pouze za předpokladu, že nastavená pravidla jsou ve společnosti široce dodržována. Vláda, která protipandemická opatření navrhuje a prosazuje, tak musí zajistit, že s ní bude veřejnost skutečně spolupracovat – v případě krize může být takovým prostředkem správně provedená vládní krizová komunikace.¹¹⁶ Pokud je správně provedena, dovolí nejen nárůst důvěry veřejnosti ve vládu, ale i efektivnější spolupráci na bezprostředních tématech, jako je právě zdravotní situace.¹¹⁷ Přírozenou součástí takové komunikace se totiž stává i sdělování negativních zpráv,¹¹⁸ a tedy i nutnost zaváděných opatření a apel na jejich dodržování.

V době, kdy se v české společnosti rozšiřuje nakažlivější mutace koronaviru, se ale vládní komunikace zaměřuje spíše na propagaci samotné vlády než na zvládnutí pandemie¹¹⁹ – takovým případem je i kritizovaný pokus o vládní TikTok.¹²⁰ Do komunikačního chaosu vzápětí přibývá další nelogické¹²¹ opatření, možnost nahradit respirátor dvěma na sobě nasazenými rouškami. Bez komunikační strategie tak vládní komunikace rychle ztrácí, jako nástroj pro překonání zdravotní krize, svůj smysl.¹²²

Chaosu nepomáhá ani politizace problému,¹²³ navíc prohloubená obcházením tradičních médií a jejich nahrazováním soukromými kanály;¹²⁴ například youtubovým pořadem premiéra Andreje Babiše Čau lidi.¹²⁵ Nové informace o pandemii se tak dostávají nejdříve k podpůrcům vládních stran, a až následně, pokud vůbec, jsou komunikovány také k široké veřejnosti. V takovém případě ale nastává riziko, že jsou voliči jiných stran z vládní komunikace zcela vyloučeni – upadají tak do tzv. echo chambers, tedy skupin, na které necílí vládní komunikace

---

¹¹⁶ LI, Huafang. *Communication for coproduction: Increasing information credibility to fight the coronavirus*, s. 692–693.

¹¹⁷ BROOKE FISHER, Liu, HORSLEY, Suzanne, YANG, Kaifeng. *Overcoming Negative Media Coverage: Does Government Communication Matter?*, s. 597.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 599.

¹¹⁹ KABRHELOVÁ, Lenka, MATOŠKA, Lukáš, FRANTA, Ondřej. *Je to těžší než jen zveřejnit video premiéra, říká o krizové komunikaci vlády expertka na marketing Hejlová.*

¹²⁰ MEDIAGURU. *Úřad vlády je na TikToku, za reklamu zaplatí půl milionu.*

¹²¹ VESELOVSKÝ, Martin. *Ždímal: Dvě roušky jsou nesmysl, polovina lidí nenosí nic, mně stačí 7 respirátorů.*

¹²² KABRHELOVÁ, Lenka, MATOŠKA, Lukáš, FRANTA, Ondřej. *Je to těžší než jen zveřejnit video premiéra, říká o krizové komunikaci vlády expertka na marketing Hejlová.*

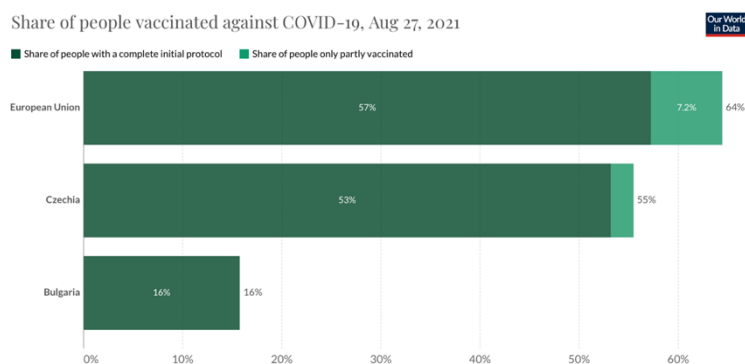
¹²³ BUŠTÍKOVÁ, Lenka a BABOŠ, Pavol. *Best in Covid: Populists in the time of pandemic*, s. 501-502.

¹²⁴ Tamtéž, s. 497.

¹²⁵ ANO 2011. *Videa uživatele ANO bude líp.*

a přijímají takové informace, které jsou v souladu s jejich dosavadním přesvědčením.¹²⁶ Vybrané echo chambers se navíc vyznačují náchylností k tomu důvěřovat dezinformacím, stejně jako je dál šířit.¹²⁷ V době, kdy v tuzemském veřejném prostoru vrcholí diskuse o očkování proti covidu¹²⁸ a tuzemská vláda zažívá krizi důvěry obyvatel,¹²⁹ tak získává nezvládnutá krizová komunikace další rozměr.

V porovnání s okolními zeměmi zjistíme, že nedůvěra obyvatel ve státní aparát nebyla problémem pouze České republiky. Se stejným problémem se totiž v této době potýkají i další východoevropské státy, jako jsou Polsko, Slovensko, Rumunsko nebo Bulharsko – a i u nich se nedůvěra ve státní vlády negativně propisuje do ochoty se nechat očkovat;¹³⁰ například ještě v létě roku 2021 bylo v Bulharsku proočkováno 16 % obyvatel, hluboko pod průměrem Evropské unie s 63procentní proočkovaností.¹³¹

Obrázek 21: Podíl naočkovaných obyvatel v Evropské unii, Česku a Bulharsku, 27.8.2021¹³²

Mezi mnou sledovanými postavami jsou dvě, které mají podle očkovací strategie nárok očkování proti covidu podstoupit už na začátku roku 2021.¹³³ Do prioritní fáze 1A patří jako zaměstnankyně na nemocničním oddělení ARO zdravotní sestra Jitka a do následující fáze 1B se řadí senior Lumír.

„No já jsem to viděl v televizi někdy o Vánocích, že už se u nás očkuje,“ vzpomíná Lumír na svůj první mediální kontakt s očkováním proti covidu-19 a rovnou přidává pochvalu:

¹²⁶ JIANG, Julie, REN, Xiang, FERRARA, Emilio. *Social Media Polarization and Echo Chambers in the Context of COVID-19: Case Study.*

¹²⁷ Tamtéž.

¹²⁸ NEWTON MEDIA. *Očkování proti covid19 v sociálních médiích.*

¹²⁹ EUROPEAN NATIONAL PANELS. *Index důvěry ve státní aparát: Vývoj v čase.*

¹³⁰ GHODSEE, Kristen, ORENSTEIN, Mitchell. *Why Won't Eastern Europeans Get Vaccinated?.*

¹³¹ UNIVERSITY OF OXFORD, GLOBAL CHANGE DATA LAB. *Share of people vaccinated against COVID-19.*

¹³² Tamtéž.

¹³³ MZČR. *Strategie očkování proti Covid-19 v České republice.*

„*Tam vlastně ukazovali, že se očkovala nějaká důchodkyně a s ní Babiš.*¹³⁴ *To se mi líbí, že si ten Babiš na nic nehraje a nechá se taky naočkovat s normálními lidmi.*“ Na dotaz, zda se také nechá naočkovat, ale reaguje zdrženlivě. „*No já si nejdřív myslel, že se naočkovat nechám,*¹³⁵ *ale teď nevím. Jak teď ve zprávách ukazují, že z toho mají lidi různé horečky a komplikace*¹³⁶ *a v Norsku po tom umřelo těch 30 lidí,*¹³⁷ *tak to se mi teda nezdá,*“ vyjadřuje Lumír svoje obavy z očkování.

Naopak stoprocentně přesvědčená je pro očkování zdravotní sestra Jitka, která už je i zapsána v nemocničním registru čekatelů. „*Já se naočkovat určitě nechám, vím to už dlouho. Ono, když vidíte, jak to u nás v nemocnici vypadá, kolik je tady s covidem lidí že si je musíme převážet mezi nemocnicemi,*¹³⁸ *tak to jinak nejde. A kdo se očkovat nechce, tak ať si to k nám do nemocnice taky přijde vyzkoušet, třeba si to rozmyslí.*“ Na to, proč je podle Jitky velká část Čechů proti očkování má jasný názor: „*No hlavně si myslím, že lidi nevidí, jak vážné to v nemocnicích je. Máme tady úplně plno, do toho musíme stahovat kolegy z jiných oddělení k nám, abychom stíhali,*¹³⁹ *a už jsme z toho prostě hrozně unavení,*“ odbíhá Jitka svojí odpovědí jinam. „*Taky by ale něco mohl dělat stát, aby byli ti lidé pro očkování, zatím jsem viděla něco málo řešit v televizi,*¹⁴⁰ *ale jinak nic.*“

Na tomto místě bych Jitku opravil – ještě na konci roku 2020 proběhly mediálním prostorem dvě státem objednané kampaně na podporu očkování. Na konci svého proslovu se Jitka krátce zmínila o té úspěšnější z nich, založené na verších Jiřího Wolкера o „*touze opět žít*“ – které ale byla mezi odborníky vytýkána její nevýraznost.¹⁴¹ Nejednalo se navíc o osvětovou kampaň, po které volali zdravotničtí profesionálové,¹⁴² ale o krátký televizní spot, odvysílaný na TV Nova, Prima a v České televizi.¹⁴³

Pokud měla Jitka, ale i ostatní postavy, šanci zaznamenat tu druhou, premiérovou kampaň Ministerstva zdravotnictví na podporu očkování proti koronaviru, je dobře,

---

¹³⁴ VLÁDA ČR. *V ČR bylo zahájeno očkování proti onemocnění covid-19, mezi prvními očkoványi byl i premiér Babiš.*

¹³⁵ Viz kap. 2.3 Lumír.

¹³⁶ DRGÁČ, Zdeněk. *Horečka, bolest, zarudnutí: Primářka popsala, co se děje v těle po očkování.*

¹³⁷ DRGÁČ, Zdeněk. *Po očkování zemřelo 33 lidí! Vakcína za to přímo nemůže, zní z Norska.*

¹³⁸ VAŇURA, Ondřej. *Nemocnice v kraji jsou kvůli covidu na úplné hraně svých kapacit a pacienti musí převážet jinam.*

¹³⁹ PLÍHALOVÁ, Markéta. *Přetížené nemocnice zavírají další oddělení a posílají k nakaženým i ortopedy či gynekology.*

¹⁴⁰ MEDIÁŘ. *Spot propagující očkování proti covidu využil Wolkerovy verše v podání Jana Přeučila.*

¹⁴¹ AUGUST, Ondřej. *Wolkerovy básně k očkování zvou.*

¹⁴² KROC, Vladimír. *Jak zmírnit obavy z vakcinace? „Osvěta a kampaň. Očkování má obrovský význam,“ myslí si Tomáš Šebek.*

¹⁴³ MEDIÁŘ. *Spot propagující očkování proti covidu využil Wolkerovy verše v podání Jana Přeučila.*

že na ni zapomněla. Novinový inzerát, který měl přesvědčit veřejnost pro očkování, totiž vypadal, jako by bylo jeho záměrem dosáhnout efektu opačného – vystrašit veřejnost před očkováním; alespoň za to kritizovali Ministerstvo zdravotnictví krátce po jeho zveřejnění zástupci opozice, marketingoví profesionálové, veřejnost a skrze média i vlastní předseda vlády Andrej Babiš.¹⁴⁴

4:05 odp. · 10. 12. 2020 · Twitter Web App

Obrázek 22: Kritické body premiérového inzerátu Ministerstva zdravotnictví na podporu očkování proti koronaviru¹⁴⁵

Výchozí pozice pro komplexní kampaň, která měla začít v dubnu 2021,¹⁴⁶ tak byla, co se týče podpory očkování, náročná. Na konci ledna 2021 bylo již naočkováno 1 procento obyvatel a pouze dalších 53 % populace plánovalo, že se naočkovat nechá.¹⁴⁷ Strategický cíl – dosažení 75% proočkovanosti¹⁴⁸ – tak vypadal minimálně velmi optimisticky. To vše navíc s rekordně nízkou důvěrou veřejnosti ve vládu a při chystání dosud nejprísnějších ochranných opatření, která začínají platit od 1. března.

¹⁴⁴ MEDIAGURU. Reklamní kampaň MZd o covidu bude stát 38 mil. Kč.

¹⁴⁵ HEJLOVÁ, Denisa. Co je na tom komunikačně špatně?.

¹⁴⁶ MEDIAGURU. Vládní kampaň na očkování chce udělat za pandemií tečku.

¹⁴⁷ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?

¹⁴⁸ DRAGON, Radek, ENDRŠTOVÁ, Michaela. Cíl naočkovat 75 procent lidí Česko asi nesplní. V cestě stojí mladí i méně vzdělaní.

3.4 Jaro 2021

Březen 2021 se nese v duchu nepřísrnějších ochranných opatření proti šíření koronaviru, jaká jsme do té doby znali. Kromě nařízení nosit na zastavěném území obce chirurgické roušky a ve vnitřních prostorách respirátory, se tak uzavírají i další obchody, na které se dosud vztahovaly výjimky, a zakazuje se cestování mezi jednotlivými okresy – na dodržování všech opatření má dohlížet přes 30 000 příslušníků ozbrojených sborů, a to po dobu tří týdnů.¹⁴⁹ Jak uváděl tehdejší ministr vnitra, vláda byla přesvědčená o tom, že lidé budou omezení respektovat, a to právě díky tomu, že dopředu znají dobu, po kterou budou trvat. „Když, to už říkám popáté, máte časovou lhůtu, kdy to zavření bude, tak si myslím, že to lidi zase tak moc nenaštve,“¹⁵⁰ uvedl Jan Hamáček pro iRozhlas.cz.

Zavedená opatření zpočátku skutečně vedla ke stanovenému cíli, tedy omezení sociální aktivity napříč celou společností.¹⁵¹ Slibované tři týdny přísných opatření ale byly následně prodlouženy, a například zákaz cestování mezi okresy končí až s ukončením nouzového stavu, tedy 12. dubna¹⁵² – místo slibovaných tří týdnů se tak Česko uzavřelo na 42 dní, tj. dvojnásobek oproti původně komunikovanému záměru. Už v druhé polovině trvání těchto omezení se přitom sociální aktivita obyvatel začala volně vracet do svého normálu.¹⁵³

Mnou sledované (a konstruované) osoby zasáhlo omezení pohybu mezi okresy různě – největší komplikace však přinesla uzávěrka okresu seniorovi Lumírovi, který žije na jeho okraji. „*No místo toho, abych jel nakoupit pět kilometrů tady do města, tak teď jsou na hranicích okresu vojáci*¹⁵⁴ a nepustí mě tam. Že si prý mám dojet nakoupit do Písku, ale řídit tak daleko se mi teda vážně nechce,“ stěžuje si Lumír na uzavřené hranice okresu. „*To by mě zajímalo, kdo zase tyhle opatření vymyslel, ten ať mi teď pro ten nákup dojede,*“ dodává. Oproti tomu pro pražského kavárníka Michala uzavřené okresy příliš starostí neznamenaly: „*Já se o tohle moc nezajímám, pro mě se toho kolem potkávání s lidma moc nezměnilo.*¹⁵⁵ *A stát nás pořád nutí, abysme měli zavřeno, můžu mít otevřené jenom výdejní okénko,*¹⁵⁶ *jinak nic,*“ shrnuje Michal zpřísnění ochranných opatření.

---

¹⁴⁹ iROZHLAS. Česko čekají od pondělí přísnější opatření. Na jejich dodržování bude dohlížet přes 30 tisíc lidí.

¹⁵⁰ Tamtéž.

¹⁵¹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak se pandemie promítá do společenských a volnočasových činností?*

¹⁵² ČT24. *Od 12. dubna skončí společně s nouzovým stavem omezení pohybu v noci a mezi okresy, řekl Babiš.*

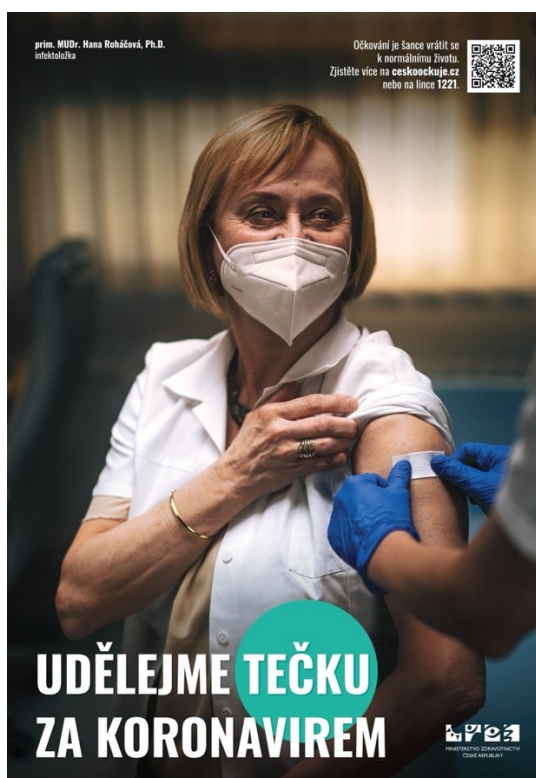
¹⁵³ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak se pandemie promítá do společenských a volnočasových činností?*

¹⁵⁴ DOLEŽALOVÁ, Radka. *PODÍVEJTE SE: Hranice jihočeských okresů obsadili kromě policistů také vojáci.*

¹⁵⁵ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *S kolika lidmi byli respondenti v bližším kontaktu?*

¹⁵⁶ VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky o změně krizového opatření (č. 241).*

S rozvolněním opatření jsme si museli počkat až na nového ministra zdravotnictví – poté, co dostal ten původní, Jan Blatný, od předsedy vlády nejméně čtyři vytýkácí dopisy,¹⁵⁷ se jím 7. dubna stává ředitel vinohradské nemocnice Petr Arenberger.¹⁵⁸ Se čtvrtým pandemickým ministrem zdravotnictví přichází kromě rozvolnění také změna komunikační strategie. Zatímco ta dosavadní se zaměřovala na komunikaci ochranných opatření, pod novým ministrem získává více prostoru komunikace na podporu očkování proti onemocnění – za milník v tomto přechodu mohu označit zahájení celoplošné kampaně Udělejme tečku za koronavirem.¹⁵⁹

Obrázek 23: Vizual kampaně Udělejme tečku za koronavirem s infektoložkou Hanou Roháčovou¹⁶⁰

Jednalo se přitom o naši nejúspěšnější pandemickou kampaň – podle výzkumu agentury Nielsen Admosphere z června 2021 ji mělo zaznamenat téměř sedm milionů obyvatel Česka; navíc 37 % dotázaných uvedlo, že kampaň zlepšila jejich názor na očkování a 31 % respondentů dovedla kampaň k finálnímu rozhodnutí, že se nechají proti covidu naočkovat.¹⁶¹ Průzkum ovšem také odhalil propastný rozdíl mezi tím, jak očkování a neočkování vnímají úlohu

¹⁵⁷ IROZHLAS. Babiš poslal Blatnému další vytýkácí dopis. Nelíbí se mu přísné podmínky pro podání bamlanivimabu.

¹⁵⁸ NGUYEN, Thuong Ly. Zeman jmenoval Arenbergera. Po ministrovi zdravotnictví žádá nákup ruské a čínské vakcíny.

¹⁵⁹ MEDIAGURU. Startuje vládní očkovací kampaň, tváří je Smejkal i Roháčová.

¹⁶⁰ MZČR. Očkovací kampaň: klíčové vizuály kampaně.

¹⁶¹ NIELSEN ADMOSPHERE. Postoje k očkování – červen 2021, s. 9.

vakcinace. Zatímco 92 % očkovaných souhlasilo s tvrzením „čím více lidí bude očkováno, tím více se život vrátí do normálu,“ mezi neočkovanými se s tímto tvrzením ztotožnilo pouze 32 % dotazovaných.¹⁶² Ze všech respondentů jich také 67 % vyjádřilo své přesvědčení, že by se protiepidemická opatření měla pro očkované zmírnit.¹⁶³ Jak ukáží níže, jsou tato čísla odrazem debaty, která probíhala současně ve veřejném prostoru – debaty o souvislosti mezi očkováním a rozvolňováním opatření.

Ještě předtím, než se dostanu k organizovanému a hlavně neorganizovanému rozvolňování pravidel, bych chtěl zdůvodnit, proč posuzuji úspěšnost kampaně Udělejme za koronavirem tečku podle toho, zda u veřejnosti přispěla k pozitivnímu vnímání vakcíny. Etičnost jakýchkoliv marketingových aktivit se zpravidla pohybuje na tenkém ledě; ještě více pak u takových témat, jako je komunikace zdraví.¹⁶⁴ Zdravotnické kampaně proto musí být založeny na důvěryhodných zdrojích, dbát na vyváženost informací a komunikovat také možná rizika stejně jako obsahovat relevantní zdravotnický kontext.¹⁶⁵ Z marketingové části pak většinou obsahují call-to-action informaci¹⁶⁶ a obecně jsou stavěny na persvazivním designu¹⁶⁷ – ten ale nesmí přesáhnout jejich hlavní účel, tj. pomáhat občanům v lepším rozhodování o jejich zdraví.

V ideálním případě by měla komunikace zdraví oslovit všechny potenciální pacienty – tedy v případě očkování proti koronaviru veškerou veřejnost, která má možnost ho podstoupit. Nejen, že má taková komunikace přesvědčit o očkování ty, kteří zatím nejsou rozhodnutí, a utvrdit v názoru ty, kteří pro očkování rozhodnutí jsou. Správně provedená krizová komunikace také snižuje riziko šíření dezinformací,¹⁶⁸ a tím omezuje jejich dopad na rozhodování občanů, zda vakcinaci podstoupit.

Právě nekontrolované šíření dezinformací se ale stalo v českém veřejném prostoru významným problémem – například pět nejsdílenějších zpráv na českém Facebooku za rok

---

¹⁶² NIELSEN ADMOSPHERE. *Postoje k očkování – červen 2021*. Str. 7.

¹⁶³ Tamtéž. Str. 8.

¹⁶⁴ GUTTMAN, Nurit, THOMPSON, Teresa. *Ethics in Health Campaigns*, s. 299–305.

¹⁶⁵ SU, Zhaohui, MCDONNELL, Dean, WEN, Jun, CHESHMEHZANGI, Ali, AHMAD, Junaid, GOH, Edmund, LI, Xiaoshan, ŠEGALO, Sabina, MACKERT, Michael, XIANG, Yu-tao a WANG, Peiyu. *Young adults' preferences for influenza vaccination campaign messages: Implications for COVID-19 vaccine intervention design and development*, s. 3–4.

¹⁶⁶ Tj. takovou, která vyzývá k jednání.

¹⁶⁷ SU, Zhaohui, MCDONNELL, Dean, WEN, Jun, CHESHMEHZANGI, Ali, AHMAD, Junaid, GOH, Edmund, LI, Xiaoshan, ŠEGALO, Sabina, MACKERT, Michael, XIANG, Yu-tao a WANG, Peiyu. *Young adults' preferences for influenza vaccination campaign messages: Implications for COVID-19 vaccine intervention design and development*, s. 4–5.

¹⁶⁸ VRAGA, Emily a JACOBSEN, Kathryn. *Strategies for effective health communication during the coronavirus pandemic and future emerging infectious disease events*, s. 233–241.

2021 byly dezinformace ohledně koronaviru.¹⁶⁹ Právě online prostředí se zdá být dezinformacemi nejvíce ohrožené. Podle průzkumu agentury STEM¹⁷⁰ z března 2021 důvěřovalo alespoň některým dezinformacím 40 procent české internetové populace – nejrozšířenějším přesvědčením přitom bylo tvrzení, že tuzemská vláda záměrně přehání informace o riziku spojeném s pandemií, aby měla možnost více kontrolovat občany.¹⁷¹ Právě toto přesvědčení bylo jedním z těch, které stálo za vznikem iniciativy Chcíp PES¹⁷² – jak uvádí jeden z jeho prvních členů: „... pak ale budu vytrvale žalovat naše představitele, kteří nás svým vyjádřením neustále uvádí lid v omyl a způsobují škody (*sic*).“¹⁷³

V tomto případě je nutné si uvědomit, že očkování představuje v době pandemické krize také symbol. Pro příslušníky takzvaného centrálního společenství, což je pojem antropoložky Mary Douglas pro ty, kdo „společně vytvářejí zavedený společenský řád a pomáhají jej udržovat,“¹⁷⁴ je důležité oficiální poznání. Zpochybňování tohoto poznání, například ve formě nedůvěry v očkování, je pro takové společenství nebezpečné, neboť symbolizuje zpochybňování celého společenského řádu.¹⁷⁵ Oproti tomu ti, kdo se s centrálním společenstvím neztotožňují, tedy disentní komunity,¹⁷⁶ mají sklony zpochybňovat vše, co od centrálního společenství přichází. Zařazení do disentní skupiny přitom nestojí ani tak na majetku, jako na sociálním a kulturním kapitálu – člen disentní skupiny pak mívá sklony přebírat si jakákoliv omezení směřující od centrálního společenství jako „buzeraci omezující jeho svobodu.“¹⁷⁷

V této práci sleduji a podle dostupných dat konstruuji dva jedince, které je možné v tomto smyslu zařadit do disentní komunity: seniora Lumíra a kavárníka Michala.¹⁷⁸ Řešení, jak komunikovat zdraví a otázku vakcinace pro takové jedince, přitom může být poměrně snadné. Zatímco pro centrální společenství mohou fungovat oficiální kanály jako zmiňovaná kampaň Udělejme tečku za koronavirem, podobný nátlak v případě disentních komunit spíše nefunguje.¹⁷⁹ V jejich případě se proto nabízí využití nezpolitizovaných osob, kterým v otázce

---

¹⁶⁹ MEDIAGURU. *Češi na FB nejvíce sdíleli zprávu o laboratorním původu koronaviru.*

¹⁷⁰ STEM. *Mýtům a konspiracím o COVID-19 věří více než třetina české internetové populace.*

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² Kromě otevření gastronomických podniků usilovalo o zákaz povinného očkování a protestovalo proti novelám pandemického zákona.

¹⁷³ Hnutí PES. *Hnutí PES – jak to začalo.*

¹⁷⁴ CHLUP, Radek. *Očkování jako symbol.*

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ Tamtéž.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ Viz kap. 2.2 Michal a kap. 2.3 Lumír.

¹⁷⁹ CHLUP, Radek. *Očkování jako symbol.*

zdraví důvěřují, typicky jejich praktických lékařů.¹⁸⁰ To ani tak není případ kavárníka Michala, který k lékaři nechodí, pokud to není vyloženě nutné.¹⁸¹ Senior Lumír ho ale vzhledem ke svému horšímu zdravotnímu stavu¹⁸² navštěvuje pravidelně.

Zatímco ještě v únoru 2021 nebyl Lumír o očkování příliš přesvědčený,¹⁸³ už v březnu téhož roku se o něm ujišťuje. „*Mě nejdřív vystrašilo, jak všude v televizi říkali, že je to nějaká válka,¹⁸⁴ že se toho máme bát a já nevím, co všechno. No a potom říkali, že bez očkování ten covid neporazíme a že se musíme očkovat a přitom ukazují, jaký mají naočkovaní ty vedlejší účinky,*“¹⁸⁵ shrnuje Lumír svůj dosavadní pocit z médií. „*No ale potom jsem byl u doktora, a ten se mě ptal, jestli se nechci na něco zeptat k očkování, a řekl mi, že to pro mě bude jako dobrý, že kdybych to chytnul, tak se aspoň spíš nedostanu do nemocnice.*“¹⁸⁶ No a pomohl mi s tou registrací, to já bych na tom internetu nikdy nenašel,“¹⁸⁷ vypráví Lumír o svém rozhodnutí nechat se naočkovat.

Kromě toho, že Lumírova výpověď dokládá, že je pro některé skupiny vhodnější komunikace s lékaři namísto politizovaných osob,¹⁸⁸ odhaluje ještě jednu významnou složku komunikace. Totiž jednoduchou poučkou, že heterogenní společnost vyžaduje také heterogenní komunikaci; ať už v pojetí obsahu zpráv nebo ve zvolených médiích.¹⁸⁹ Zatímco online registrace tak mohla být pro řadu sociálních skupin zjednodušením, pro skupinu seniorů, mezi kterými je podíl uživatelů internetu kolem 43 %, ¹⁹⁰ představovala registrace jistou překážku spíše než zjednodušení.

Poučka o heterogenní komunikaci přirozeně platí i na druhou stranu – u aktivních uživatelů internetu, kteří jen málo sledují tradiční média. I pro ně je nutné vhodně vybrat média, na kterých budou s informacemi oslovováni. Vezměme si jako příklad situaci další z postav,

---

¹⁸⁰ HERRERA-PECO, Ivan, JIMÉNEZ-GÓMEZ, Beatriz, PEÑA DEUDERO, Juan José, BENITEZ DE GRACIA, Elvira, RUIZ-NÚÑEZ, Carlos. *Healthcare Professionals' Role in Social Media Public Health Campaigns: Analysis of Spanish Pro Vaccination Campaign on Twitter*, s. 4–6.

¹⁸¹ Viz kap. 2.2 Michal.

¹⁸² Viz kap. 2.3 Lumír.

¹⁸³ Viz kap. 3.3 Zima 2020/21.

¹⁸⁴ HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. *Příkazy typu "Maruško, jdi v lednu pro jahody" podlamují důvěru lidí ve vládu. Němci by si to nedovolili.*

¹⁸⁵ Viz kap. 3.3 Zima 2020/21.

¹⁸⁶ MAHDALOVÁ, Kateřina. *První data podle věku ukazují, jak moc vám hrozí nemocnice bez očkování.*

¹⁸⁷ iROZHLAS. *Hlavním problémem v plánu očkování je registrace seniorů online, varují odborníci.*

¹⁸⁸ HERRERA-PECO, Ivan, JIMÉNEZ-GÓMEZ, Beatriz, PEÑA DEUDERO, Juan José, BENITEZ DE GRACIA, Elvira, RUIZ-NÚÑEZ, Carlos. *Healthcare Professionals' Role in Social Media Public Health Campaigns: Analysis of Spanish Pro Vaccination Campaign on Twitter*, s. 4–6.

¹⁸⁹ LI, Huafang. *Communication for coproduction: Increasing information credibility to fight the coronavirus*, s. 693–694.

¹⁹⁰ ČSÚ. *Senioři a informační technologie.*

studenta Lukáše, který získává většinu informací ze sociálních médií. Toho dosud vládní komunikace prakticky míjela, i když ji alespoň suploval instagramový účet opozičního politika Dominika Feriho.¹⁹¹ V březnu 2021 se Lukáš vydává na Erasmus do Portugalska, které se právě zotavuje z kolapsu zdravotnictví. Portugalská zkušenost s pandemií je tak zcela jiná než ta naše – a nikdo už ji nechce opakovat.¹⁹² Od svých portugalských vrstevníků tak získává Lukáš na ochranná opatření nový pohled.

Obrázek 24: Komunikace Lukáše s Ditou, 2.3.2021 (fikce)

Zatímco komunikace české vlády působila v tomto období nekonzistentně, rozporuplně a často chaoticky – čímž veřejnosti značně ztěžovala zorientovat se,¹⁹³ u portugalské veřejnosti, která měla ještě v živé paměti kolaps nemocnic, se Lukáš setkává s naprosto rozdílným přístupem.¹⁹⁴ Portugalská komunikace pandemie se stejně jako ta česká, vyznačovala válečným narativem, dokonce vystupňovaným tím, že se její hlavní tváří stal armádní důstojník Henrique Gouveia e Melo.¹⁹⁵ Rozdíl byl ale v tom, že podle portugalské komunikace měla vakcinace

¹⁹¹ ČÁSENSKÝ, Robert. *Když s lidmi neumí mluvit vláda, zkusil jsem to já, říká Dominik Feri.*

¹⁹² NOVÁK, Martin. *Portugalský recept na úspěch: Úřady jasně komunikovaly a 91 % dospělých je očkovaných.*

¹⁹³ KABRHELOVÁ, Lenka, MATOŠKA, Lukáš, FRANTA, Ondřej. *Antropolog Samek: Komunikace české vlády je oproti té německé jako rozbouřené moře.*

¹⁹⁴ NOVÁK, Martin. *Portugalský recept na úspěch: Úřady jasně komunikovaly a 91 % dospělých je očkovaných.*

¹⁹⁵ Tamtéž.

přinést bezpečí a klid.¹⁹⁶ Klidné prostředí a cílená strategická komunikace k celé veřejnosti se navíc stává nepřitelem pro šíření dezinformací. Díky tomu všemu ji můžeme považovat za vzor toho, jak může úspěšná zdravotnická komunikace vypadat. O tom ostatně vypovídá i její výsledek – v době psaní této kapitoly, tj. na jaře 2022, bylo v Portugalsku naočkováno 93 % dospělé populace, nejvíc z celé Evropy); a další dvě procenta byla naočkována částečně.¹⁹⁷

Není to přitom pouze Portugalsko, od koho bychom se mohli v pandemické komunikaci inspirovat – příklad, jak ji zefektivnit, najdeme i na nám kulturně mnohem bližším Slovensku. Jak již bylo v této práci několikrát uvedeno, velká část nedůvěry veřejnosti v očkování vznikala z dezinformací šířených na sociálních médiích. Právě tam byla slovenská komunikace, na rozdíl od té české, velmi aktivní – a to na obou nejvyužívanějších médiích, Facebooku¹⁹⁸ i Instagramu.¹⁹⁹ Kombinací edukace obyvatel a reakcí na informace obíhající ve veřejném prostoru se tak Slovensko snažilo negativní přínos dezinformací minimalizovat.²⁰⁰ Svou roli při slovenské online krizové komunikaci zahrála také prezidentka Zuzana Čaputová, „kterou na Instagramu sleduje přes 350 tisíc uživatelů. To je o 350 tisíc fanoušků více, než sleduje neexistující profil jejího českého prezidentského protějšku. Své sociální sítě přitom slovenská prezidentka používá především k tomu, aby občany povzbudila, dodala jim naději a šířila pozitivitu,“ srovnává českou a slovenskou prezidentskou aktivitu server Markething.cz.²⁰¹

---

¹⁹⁶ NOVÁK, Martin. *Portugalský recept na úspěch: Úřady jasně komunikovaly a 91 % dospělých je očkovaných.*

¹⁹⁷ UNIVERSITY OF OXFORD, GLOBAL CHANGE DATA LAB. *Share of people vaccinated against COVID-19.*

¹⁹⁸ MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Oficiální profil Ministerstva zdravotníctví SR na Instagramu.*

¹⁹⁹ MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Oficiální profil Ministerstva zdravotníctví SR na Facebooku.*

²⁰⁰ HÁJKOVÁ, Karolína, IBROVÁ, Barbora. *Sociální sítě Ministerstva zdravotníctví: Takto sa to robí!*

²⁰¹ Tamtéž.

Závěr

Je jasné, že při pohledu téměř do každého evropského státu bychom našli spoustu inspirace, jak by bylo možné českou krizovou komunikaci v pandemii vylepšit. Sluší se ale také, abych na tomto místě vyzdvihl i několik předností té české.

Velkou část práce odváděla po celou dobu pandemie média – přestože ta se v některých případech držela válečného narativu nebo ve společnosti evokovala pocit bezprostředního nebezpečí, bylo to zpravidla způsobeno převzetím válečného narativu od tuzemské vlády. Přesto je nutné podotknout, že jejich práce nebyla vždy bezchybná – traumatizující a neurotizující tón zajisté demotivoval mnoho lidí od toho, aby si udržovali obrázek o vývoji pandemie a podle něj se chovali. Řada médií ale naopak šla v informování o pandemii o krok dál. Například díky informativním speciálům České televize nebo přehledně podaným statistickým údajům na našich největších internetových serverech, si mohl i mediálně méně gramotný občan držet poměrně jasnou představu o tom, jak se pandemie vyvíjí. Pochvalu si také zaslouží řada veřejných i soukromých institucí, které se během pandemie rychle naučily fungovat v online prostředí. Jak se v práci také ukázalo, část pandemie byla zvládnuta také snahou dobrovolníků, jako například pomocí izolovaným domácnostem a domácím šitím roušek na počátku pandemické krize.

Tím už se však dostávám spíše ke kritickým bodům české krizové komunikace v pandemii – k nim patří právě i to, že se vláda opakovaně dostávala do situací, kdy kladla na obyvatele buďto nereálné, nebo i nelegální požadavky zpětně rušené soudem. Ztracená důvěra veřejnosti se pak negativně promítá nejen do důvěry vůči očkování, ale i do ochoty přijmout a dodržovat samotná pandemická opatření. Jako problém se ukázala také politizace pandemie, která vyloučila z oficiální komunikace velkou část těch, kteří nedůvěřovali buďto vládě, nebo centrálnímu společenství celkově. Tyto skupiny tak často nalézaly odpovědi na své otázky ohledně pandemie jinde – nezářídka kdy v dezinformacích, čímž se jejich nedůvěra vůči oficiálním zdrojům ještě stupňovala.

Moje největší výtky k pandemické komunikaci však míří za prací české vlády s médii. Nejen, že pro některé sociální skupiny chyběly vhodné komunikační kanály, ale když už se k nim vládní komunikace dostala, odpovídal její narativ spíše komunikaci války. Sdělení typu „jsme ve válce s covidem“ a „musíme koronavirus porazit“ vyvolávala v řadě českých občanů pocit nebezpečí a strachu, namísto strategického uklidňování. Implikace tohoto ohrožení se do společnosti promítaly různě; ať už to byla radikalizace části společnosti,

strach z toho podstoupit očkování proti covidu nebo pouze zbytečný stres a často i psychické deprese obyvatel, měly všechny tyto důsledky společné to, že jim šlo aspoň do jisté míry předejít. Pro jiný narativ přitom ani nemusíme opouštět zdravotnictví – jak uvádí ve své eseji český lékař a biochemik Jan Trnka, nemoc je především nemoc a ve válce s virem nemáme nepřítele.²⁰² To už je ale ke kritice vlády, v této náročné a v našem povědomí bezprecedentní situaci, z mé strany všechno.

Nedokončené tak už zůstávají jen příběhy pěti postav, které jsem v práci vyprávěl. Mám k tomu několik důvodů. Ten první se týká samotného smyslu této práce. Tím je zkoumat krizovou komunikaci v pandemii – příběhy mých pěti postav jsou tak jen nástrojem, který pro účel práce používám. Snaha o závěrečnou pointu v těchto příbězích by tak práci ničím neobohatila – naopak by jí spíše sebrala celkový nadhled nad situací.

Dalším důvodem k nedokončení těchto příběhů je také nedokončení celé pandemie. Tyto postavy měly neosobní tvář pandemie čtenářsky zlidštit, stát se jejími osobnějším, a tedy lidštějšími tvářemi. Kdyby byl jejich příběh náhle ukončen, mohlo by to vyvolat dojem, že i sociální příběh pandemie je u konce. Avšak společnost pokračuje stejně jako všechny sociální procesy, jež ji utvářejí; virus tu s námi stále zůstává – a stejně by tu zůstaly i postavy, které jsem vytvořil jako průvodce po dějích, které se v dané době odehrávaly: cesta pokračuje, nic nekončí. Je na čtenáři, aby si představil, jak by se mohly dále odvíjet příběhy mých hrdinů.

Ačkoliv pandemie nekončí s poslední kapitolou mé práce (v tom se liší dokončený text od života), směřoval jsem konec svojí práce k tomuto bodu záměrně. Povaha pandemické komunikace se totiž od jara 2021 mění – zatímco v prvních třech kapitolách, které se věnovaly roku 2020, se komunikace soustředila na prosazování a dodržování protiepidemických opatření, už na jaře roku 2021 se její podstata mění a komunikace se zaměřuje primárně na očkování. V českém veřejném prostoru i poté zůstávají témata, která je ještě třeba vyřešit – zvýhodňování očkovaných v rámci protiepidemických opatření, brutální očkovací kampaň Ministerstva zdravotnictví nebo komunikace posilujících dávek vakcíny. Tahle témata už však budou muset být obsahem jiné práce.

---

²⁰² TRNKA, Jan. *Jak jsme válčili s virem*.

Seznam použitých informačních zdrojů

- ANO 2011. *Videa uživatele ANO bude líp*. In: Youtube.com [online]. 2013 – [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/anobudelip/about>.
- AUGUST, Ondřej. *Wolkerovy básně k očkování zvou*. In: Reklamní katovna (Mediář) [online]. 18.1.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/super-napad-cista-prace-lentiamo-mzouranim-zaujalo/>.
- BEHAVIO LABS. *Atlas Čechů* [online]. 2016– [cit. 7.4.2022]. Dostupné z: <https://atlascechu.cz>.
- BEHAVIO LABS. *Průnik skupin Osoby v důchodu a SŠ vzdělání bez maturity*. In: Atlas Čechů [online]. 2016– [cit. 4.4.2022]. Dostupné z: https://atlascechu.cz/results/ea-pensioner,education_level-high_bezmat.
- BEHAVIO LABS. *Průnik skupin OSVČ a majitelé malých firem a 30–44 let*. In: Atlas Čechů [online]. 2016– [cit. 4.4.2022]. Dostupné z: https://atlascechu.cz/results/ea-osvc_own_firm,age-30_44.
- BEHAVIO LABS. *Průnik skupin Studenti (nepracující) a Ženy*. In: Atlas Čechů [online]. 2016– [cit. 4.4.2022]. Dostupné z: <https://atlascechu.cz/results/ea-student,sex-woman>.
- BEHAVIO LABS. *Průnik skupin Studenti (pracující) a Muži*. In: Atlas Čechů [online]. 2016– [cit. 4.4.2022]. Dostupné z: https://atlascechu.cz/results/ea-student_job_incl,sex-man.
- BEHAVIO LABS. *Průnik skupin Zdravotnictví a farmacie a Ženy*. In: Atlas Čechů [online]. 2016– [cit. 4.4.2022]. Dostupné z: <https://atlascechu.cz/results/firm-medical,sex-woman>.
- BLESK. *Zavřeno? Nevadí! Pod rouškou tmy si Prymula bez roušky vyrazil do restaurace!* In: MediaGuru [online]. 2.11.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/10/sefredaktor-blesku-se-vyjadril-k-fotografiim-prymuly-a-faltynka/>.
- BROOKE FISHER, Liu, HORSLEY, Suzanne, YANG, Kaifeng. *Overcoming Negative Media Coverage: Does Government Communication Matter?*. In: Journal of Public Administration Research and Theory [online]. 2012 22 (3) [cit. 8.4.2022]. Dostupné z DOI: <https://doi.org/10.1093/jopart/mur078>.
- BŘEŠŤAN, Robert. *Jakákoli snaha ohrozit nezávislost České televize nás posune směrem na východ, říká radní ČT*. In: Hlidacipes.org [online]. 2.6.2020 [cit. 16.3.2022]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/jakakoli-snaha-ohrozit-nezavislost-ceske-televize-nas-posune-smerem-na-vychod-rika-radni-ct/>.
- BURDA, Jan a PAVLÍČEK, Tomáš. *Babiš: Když Prymula neodejde, odvolám ho. Prymula: Rezignovat nehodlám*. In: Rozhlas Plus [online]. 23.10.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/babis-kdyz-prymula-neodejde-odvolam-ho-prymula-rezignovat-nehodlam-8346278>.
- BURIANEC, Jan, FORETOVÁ, Petra a SLOBODA, Zdeněk. *Studie mediální gramotnosti populace ČR: Mediální gramotnost osob starších 15 let* [online]. Olomouc/Praha: Filozofická fakulta Univerzity Palackého, 20.12.2021 [cit. 6.3.2022]. Dostupné z:

https://www.rrtv.cz/cz/files/FFUP-RRTV_2021_Vyzkuma-zprava_Medialni-gramotnost-starsich-15let_PROSINEC.pdf.

BUŠTÍKOVÁ, Lenka a BABOŠ, Pavol. Best in Covid: Populists in the time of pandemic. In: Politics and Governance. Open Access Journal, 17.12.2020 [cit. 6.3.2022]. ISSN: 2183-2463. Dostupné z: <https://doi.org/10.17645/pag.v8i4.3424>.

ČÁSENSKÝ, Robert. *Když s lidmi neumí mluvit vláda, zkusil jsem to já, říká Dominik Feri* [online]. 24.11.2020 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: <https://reportermagazin.cz/a/p975b/podcast-kdyz-s-lidmi-neumi-mluvit-vlada-zkusil-jsem-to-ja-rika-dominik-feri>.

ČSÚ. *Volby 2020* [online]. 2020 [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/volby-2020>.

ČSÚ. *Osoby v ČR používající sociální sítě*. In: Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami – 2021 [online]. 23.11.2021 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872020/062004210702.pdf/67865784-ed76-4e78-b261-5e62ff69c0e9?version=1.1>.

ČSÚ. *Senioři a informační technologie*. In: Senioři v ČR v datech – 2021 [online]. 14.1.2022 [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/seniori-v-cr-v-datech-2021>.

ČT24. *V Česku jsou tři lidé nakaženi koronavirem. Předtím byli v Itálii* [online]. 1.3.2020 [cit. 6.3.2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3056228-v-cesku-jsou-tri-lide-nakazeni-koronavirem>.

ČT24. *V Česku je druhá vlna, počet hospitalizovaných může rychle narůst, uvedl Prymula* [online]. 13.9.2020 [cit. 18.3.2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/koronavirus/3182790-v-cesku-je-druha-vlna-pocet-hospitalizovanych-muze-rychle-narust-vedl>.

ČT24. *Mimořádný projev ministra zdravotnictví Romana Prymuly*. In: Facebook.com [online]. 13.10.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/CT24.cz/videos/682939672353482>.

ČT24. *V Česku je britská mutace koronaviru, potvrdil to Státní zdravotní ústav* [online]. 18.1.2021 [cit. 21.3.2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3256716-v-cesku-je-britska-mutace-koronaviru-potvrdil-statni-zdravotni-ustav>.

ČT24. *Od 12. dubna skončí společně s nouzovým stavem omezení pohybu v noci a mezi okresy, řekl Babiš* [online]. 4.4.2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3293225-od-12-dubna-skonci-spolecne-s-nouzovym-stavem-zakaz-pohybu-v-noci-a-mezi-okresy-rekl>.

DOLEŽALOVÁ, Radka. *PODÍVEJTE SE: Hranice jihočeských okresů obsadili kromě policistů také vojáci*. In: Písecký Deník [online]. 2.3.2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z: https://pisecky.denik.cz/zpravy_region/podivejte-se-hranice-jihoceskych-okresu-obsadili-krome-policistu-take-vojaci-202.html.

DRAGOUN, Radek, ENDRŠTOVÁ, Michaela. *Cíl naočkovat 75 procent lidí Česko asi nesplní. V cestě stojí mladí i méně vzdělaní*. In: Aktuálně.cz [online]. 19.5.2021 [cit. 19.5.2021].

9.4.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cil-naockovat-75-procent-lidi-cesko-asi-nesplni-v-cestech-stoj/r~8cc9ac52b7f611eb9a61ac1f6b220ee8/>.

DRGÁČ, Zdeněk. *Horečka, bolest, zarudnutí: Primárka popsala, co se děje v těle po očkování*. In: Tn.cz [online]. 2.1.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/425248-horecka-bolest-zarudnuti-primarka-popsala-co-se-deje-v-tele-po-ockovani>.

DRGÁČ, Zdeněk. *Po očkování zemřelo 33 lidí! Vakcína za to přímo nemůže, z ní z Norska*. In: Tn.cz [online]. 18.1.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/426479-po-ockovani-zemrelo-33-lidi-vakcina-za-to-primo-nemuze-zni-z-norska>.

EIBL, Otto a GREGOR, Miloš. *The Czech Republic: Self-proclaimed role models*. In: *Political Communication and COVID-19*. Milton Park: Routledge, 2021. ISBN: 9781003120254.

ENDRŠTOVÁ, Michaela a DRAGON, Radek. *Umírá se "s" nebo "na" covid? Z 90 procent zabijí koronavirus, říká šéf české WHO*. In: Aktuálně.cz [online]. 13.12.2020 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/az-90-procent-tech-kteri-se-nakazi-covidem-a-zemrou-zemrou-k/r~200c487c3b9111eb95caac1f6b220ee8/>.

EUROPEAN NATIONAL PANELS. *Index důvěry ve státní aparát: Vývoj v čase* [online]. 2020-2022 [cit. 6.3.2022] Dostupné z: https://www.nationalpandemicalarm.eu/cs/2020-04-06?index=government_trust#global-timeline-index-wrapper.

EUROPEAN NATIONAL PANELS. *National Pandemic Alarm* [online]. 2020-2022 [cit. 6.3.2022]. Dostupné z: <https://www.nationalpandemicalarm.eu/cs/2020-04-06?index=impact>.

FISCHHOFF, Baruch. *The COVID Communication Breakdown*. In: Foreign Affairs [online]. 4.10.2021 [cit. 18.3.2022]. Dostupné z: https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2021-10-04/covid-communication-breakdown?utm_source=twitter_posts&utm_medium=social&utm_campaign=tw_daily_soc.

GHODSEE, Kristen, ORENSTEIN, Mitchell. *Why Won't Eastern Europeans Get Vaccinated?*. In: Project Syndicate [online]. 8.11.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://www.project-syndicate.org/commentary/explaining-low-vaccination-rates-in-eastern-europe-by-kristen-ghodsee-and-mitchell-a-orenstein-2021-11>.

GUTTMAN, Nurit, THOMPSON, Teresa. In: *The handbook of communication ethics*. New York: Routledge, 2011. ISBN 13: 978-0-415-99464-4.

HÁJKOVÁ, Karolína, IBROVÁ, Barbora. *Sociální síť Ministerstva zdravotnictví: Takto sa to robí!*. Karolína Kubů, editor. In: Markething.cz [online]. 2021 [cit. 11.4.2022]. ISSN: 1805-4991. Dostupné z: <https://markething.cz/komunikace-mzsk>.

HEJLOVÁ, Denisa. *Co je na tom komunikačně špatně?*. In: Twitter.com [online]. 10.12.2020 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://twitter.com/DenisaHejlova/status/1337050860107538432/photo/1>.

HERRERA-PECO, Ivan, JIMÉNEZ-GÓMEZ, Beatriz, PEÑA DEUDERO, Juan José, BENITEZ DE GRACIA, Elvira, RUIZ-NÚÑEZ, Carlos. *Healthcare Professionals' Role in*

Social Media Public Health Campaigns: Analysis of Spanish Pro Vaccination Campaign on Twitter. In: Healthcare [online]. Basel: Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2021, 9(6) [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/healthcare9060662>.

HNUTÍ PES. *Hnutí PES – jak to začalo* [online]. 25.11.2020 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z: <https://hnutipes.cz/2020/11/25/chcipl-pes-jak-to-zacalo-2/>.

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. *Příkazy typu "Maruško, jdi v lednu pro jahody" podlamují důvěru lidí ve vládu. Němci by si to nedovolili* [online]. 12.3.2021 [cit. 6.3.2022]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66895110-prikazy-typu-ldquo-marusko-jdi-v-lednu-pro-jahody-ldquo-podlamuji-duveru-lidi-ve-vladu-nemci-by-si-to-nedovolili>.

CHLUP, Radek. *Očkování jako symbol*. In: Aktuálně.cz [online]. 28.12.2020 [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: <https://blog.aktualne.cz/blogy/radek-chlup.php?itemid=38509>.

IDNES.CZ. *Diskotéky u Mácháče a seznamovací kurzy. Covid rozvezli studenti* [online]. 24.9.2020 [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/koronavirus-covid-studenti-cesko-machovo-jezero-party-diskoteka-nakazeni-vysoka-skola-adaptacni-kurz.A200924_081841_domaci_pmk.

iDNES.CZ. *Blatný ukázal systém PES. Česko je na nejhorším stupni, uvolňování počká* [online]. 13.11.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ministr-zdravotnictvi-jan-blatny-tiskova-konference-koronavirus-covid-19-pes-protiepidemicky-system.A201113_093502_domaci_knn.

iROZHLAS. *V Česku už je 38 nakažených koronavirem, jeden z nich rozvážel lidi taxíkem po Praze* [online]. Praha/Zlín, 9.3.2020 [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-v-cesko-v-cr-zlin-zlinsky-kraj_2003091511_ako.

iROZHLAS. *Reagujeme na veřejnou debatu. 'Roušky nebudou od září potřeba v obchodech ani ve školách* [online]. Praha, 20.8.2020 [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nova-opatreni-proti-sireni-koronaviru-rouscky-ministr-zdravotnictvi_2008201614_vin.

iROZHLAS. *Prymula opět ,uvažoval nahlas'. Čísla, kterými podmiňoval zpřísnění, nejdou změřit. Jen odvodit* [online]. Praha, 5.10.2020 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/roman-prymula-opatreni-koronavirus-data_2010051522_btk.

iROZHLAS. *Zákaz zpěvu, omezení počtu lidí u stolu i na akcích. Začal platit nouzový stav, co to v praxi znamená?* [online]. Praha, 5.10.2020 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nouzovy-stav-koronavirus-omezeni-zpev-akce-prymula_2010050608_pj.

iROZHLAS. *Prezident Zeman chce pokutovat nedodržování opatření. ,Nenechte se svést antirouškaři, 'apeluje* [online]. Praha, 16.10.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezident-milos-zeman-projev-opatreni-koronavirus_2010162013_onz.

iROZHLAS. *Resort zdravotnictví převzal hematolog Blatný. ,Pojďme změnit pocit strachu v respekt, ' vyzval* [online]. Praha, 29.10.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-covid-19-jan-blatny-ministr-zdravotnictvi-vlada-andrej-babis_2010291356_gak.

iROZHLAS. *Hlavním problémem v plánu očkování je registrace seniorů online, varují odborníci* [online]. Praha, 6.1.2021 [cit. 11.4.2022]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-v-cesku-ockovani-vakcina-seniori_2101062029_ako.

iROZHLAS. *Česko čekají od pondělí přísnější opatření. Na jejich dodržování bude dohlížet přes 30 tisíc lidí* [online]. Praha, 28.2.2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-cesko-v-cesku-opatreni-covid-policie-kontroly_2102281800_ako.

iROZHLAS. *Babiš poslal Blatnému další vytýkáci dopis. Nelíbí se mu přísné podmínky pro podání bamlanivimabu* [online]. Praha, 2.4.2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dopis-andrej-babis-jan-blatny-koronavirus-bamlanivimab_2104022124_zuj.

JIANG, Julie, REN, Xiang, FERRARA, Emilio. *Social Media Polarization and Echo Chambers in the Context of COVID-19: Case Study* [online]. 8.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/353720716_Social_Media_Polarization_and_Echo_Chambers_in_the_Context_of_COVID-19_Case_Study.

KABRHELOVÁ, Lenka, MATOŠKA, Lukáš, FRANTA, Ondřej. *Je to těžší než jen zveřejnit video premiéra, říká o krizové komunikaci vlády expertka na marketing Hejlová*. In: Vinohradská 12 [online]. Praha, 3.2.2021 [cit. 8.4.2022]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-denisa-hejlova-komunikace-vlada-andrej-babis_2102030600_mpa.

KABRHELOVÁ, Lenka, MATOŠKA, Lukáš, FRANTA, Ondřej. *Antropolog Samek: Komunikace české vlády je oproti té německé jako rozbouřené moře*. In: Vinohradská 12 [online]. Praha, 16.2.2021 [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-lingvista-samek-koronavirus-cesko_2102160600_cen.

KRAUSE, Nicole, FREILING, Isabelle, BEETS, Becca a BROSSARD, Dominique. *Fact-checking as risk communication: the multi-layered risk of misinformation in times of COVID-19*. In: Journal of Risk Research [online]. 22.4.2020, 23(7-8) [cit. 20.3.2022]. Dostupné z DOI: 10.1080/13669877.2020.1756385.

KROC, Vladimír. *Jak zmírnit obavy z vakcinace? „Osvěta a kampaň. Očkování má obrovský význam,“ myslí si Tomáš Šebek*. In: ČRo Radiožurnál [online]. 17.12.2020 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/jak-zmirnit-obavy-z-vakcinace-osveta-a-kampan-ockovani-ma-obrovsky-vyznam-mysli-8386316>.

KRUPKA, Jaroslav. *O čem se nejvíc lhalo na internetu? Přinášíme pět dezinformací roku*. In: Deník.cz [online]. 31.12.2020 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z:

https://www.denik.cz/z_domova/top-pet-fakenews.html.

LI, Huafang. *Communication for coproduction: Increasing information credibility to fight the coronavirus*. In: The American Review of Public Administration [online]. Newbury Park:

SAGE Publishing, 2020, 50 (6-7) [cit. 8.4.2022]. Dostupné z DOI: <https://doi.org/10.1177%2F0275074020942104>.

MAHDALOVÁ, Kateřina. První data podle věku ukazují, jak moc vám hrozí nemocnice bez očkování. In: Seznam Zprávy [online]. 27.10.2021 [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/odhalena-data-bez-vakciny-hrozi-nakaza-3krat-vic-nemocnice-i-10krat-178935>.

MEDIAGURU. *Výzkum: Situaci podle Čechů zvládá z politiků nejlépe Prymula* [online]. 3.4.2020 [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/04/vyzkum-situaci-podle-cechu-zvlada-z-politiku-nejlepe-prymula/>.

MEDIAGURU. *Reklamní kampaň MZD o covidu bude stát 38 mil. Kč* [online]. 16.12.2020 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/12/reklamni-kampan-mzd-o-covidu-bude-stat-38-mil-kc/>.

MEDIAGURU. *Úřad vlády je na TikToku, za reklamu zaplatí půl milionu* [online]. 29.1.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/01/urad-vlady-je-na-tiktoku-za-reklamu-zaplati-pul-milionu/>.

MEDIAGURU. *Vládní kampaň na očkování chce udělat za pandemií tečku* [online]. 15.2.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/02/vladni-kampan-na-ockovani-chce-udelat-za-pandemii-tecku/>.

MEDIAGURU. *Startuje vládní očkovací kampaň, tváří je Smejkal i Roháčová* [online]. 12.4.2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/04/startuje-vladni-ockovaci-kampan-tvari-je-smejkal-i-rohacova/>.

MEDIAGURU. *Češi na FB nejvíce sdíleli zprávu o laboratorním původu koronaviru* [online]. 29.12.2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/12/cesi-na-fb-nejvice-sdileli-zpravu-o-laboratornim-puvodu-koronaviru/>.

MEDIÁŘ. *Spot propagující očkování proti covidu využil Wolkerovy verše v podání Jana Přeučila* [online]. 31.12.2020 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/galerie-reklamy/spot-na-ockovani-proti-covidu-vyuzil-wolkerovy-verse-v-podani-jana-preucila/>.

MEDIÁŘ. *Nejsledovanější v roce 2020 byla ČT, Nova druhá* [online]. 6.1.2021 [cit. 6.3.2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/nejsledovanejsi-v-roce-2020-byla-ct-nova-druha/>.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Oficiální profil Ministerstva zdravotníctví SR na Facebooku*. In: Facebook [online]. [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/MinisterstvoZdravotnictvaSR>.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Oficiální profil Ministerstva zdravotníctví SR na Instagramu*. In: Instagram [online]. [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: https://www.instagram.com/ministerstvo_zdravotnictva_sr/.

MORÁVEK, Daniel. *Největší otloukánek epidemie? Hospody byly od března 2020 zavřené skoro 260 dnů*. In: Podnikatel.cz [online]. 29.12.2021 [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/nejvetsi-otloukanek-epidemie-hospody-byly-od-brezna-2020-zavrene-skoro-260-dnu/#h21>.

MZČR. *COVID-19: Přehled aktuální situace v ČR*. In: Onemocnění aktuálně [online]. 2020– [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>.

MZČR. *Mimořádné opatření (Usnesení č. 1073)* [online]. Praha, 19.10.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/10/Mimoradne-opatreni-noseni-ochrannych-prostredku-dychacich-cest-s-vyjimkami-s-ucinnosti-od-21-10-2020-do-odvolani.pdf>.

MZČR. *Běžná úmrtí svedena na Covid*. In: Covid portál [online]. 6.11.2020 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/hoaxy/umrti-nas-covidem>.

MZČR. *Strategie očkování proti Covid-19 v České republice* [online]. 22.12.2020 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/01/Strategie_ockovani_proti_covid-19_aktual_22122020.pdf.

MZČR. *Očkovací kampaň: klíčové vizuály kampaně*. In: Česko očkuje [online]. 2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z: <https://www.ceskoockuje.cz/materialy-ke-stazeni/>.

MZČR. *COVID-19: Přehled osob s prokázanou nákazou dle hlášení krajských hygienických stanic (v2)*. In: Onemocnění aktuálně [online]. 21.3.2022 [cit. 21.3.2022]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/api/v2/covid-19>.

MZČR. *COVID-19: Přehled úmrtí dle hlášení krajských hygienických stanic*. In: Onemocnění aktuálně [online]. 21.3.2022 [cit. 21.3.2022]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/api/v2/covid-19>.

NEWTON MEDIA. *Očkování proti covid19 v sociálních médiích* [online]. 2021 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: https://www.newtonmedia.cz/wp-content/uploads/2021/02/NM_analyza-ockovani.pdf.

NGUYEN, Thuong Ly. *Zeman jmenoval Arenbergera. Po ministrovi zdravotnictví žádá nákup ruské a čínské vakcíny*. In: E15 [online]. 7.4.2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/zeman-jmenoval-arenbergera-po-ministrovi-zdravotnictvi-zadana-nakup-ruske-a-cinske-vakciny-1379382>.

NIELSEN ADMOSPHERE. *Postoje k očkování – červen 2021*. In: Komunikace pomáhá [online]. 7.6.2021 [cit. 9.11.2021]. Dostupné z: <https://komunikacepomaha.cz/clanek/prubezne-vysledky-kampane/>.

NOVÁK, Martin. *Portugalský recept na úspěch: Úřady jasně komunikovaly a 91 % dospělých je očkováných*. In: Aktuálně.cz [online]. 26.10.2021 [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/portugalsky-recept-na-uspech-urady-jasne-komunikovaly-a-91-d/r~dd312926357411eca7d80cc47ab5f122/>.

NOVINKY. *Hranice mohou být zavřené i dva roky, řekl Prymula* [online]. Praha, 22.3.2020 [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/koronavirus/clanek/hranice-mohou-byt-uzavrene-i-dva-roky-rekl-prymula-40317613>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?* [online]. 2020– [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/protektivni-aktivity>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak domácnosti reagují na ekonomické problémy?* [online]. 2020– [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/destabilizace-prace>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak dopadla pandemie na pracovní život?* [online]. 2020– [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/destabilizace-prace>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?* [online]. 2020– [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/dopad>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak se pandemie promítá do společenských a volnočasových činností?* [online]. 2020– [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/socialni-aktivity>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak velké starosti nám dělá pandemie?* In: Život během pandemie [online]. 2020 – [cit. 15.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/obavy-epidemie>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví?* In: Život během pandemie [online]. 2020 – [cit. 15.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/dusevni-zdravi>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?* In: Život během pandemie [online]. 2020 – [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/ockovani>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Obáváme se během pandemie ztráty práce?* In: Život během pandemie [online]. 2020 – [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/obavy-prace>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *S kolika lidmi byli respondenti v bližším kontaktu?* In: Život během pandemie [online]. 2020– [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/kontakty>.

PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Život během pandemie* [online]. 2020 – [cit. 15.3.2022]. Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/projekt>.

PEHE, Jiří. *Česká politika opakovaně porušuje pravidla hry.* In: iRozhlas [online]. Praha, 11.12.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/komentare/cesko-koronavirus-vlada-system-pes-pravidla-hry-pehe-komentar_2012110629_cen.

PETRUSEK, Miloslav. *Homo sociologicus.* In: Sociologická encyklopedie. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 11.12.2017 [cit. 25.3.2022]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Homo_sociologicus.

PLÍHALOVÁ, Markéta. *Přetížené nemocnice zavírají další oddělení a posílají k nakaženým i ortopedy či gynekology.* In: Hospodářské noviny [online]. 12.3.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66895070-pretizene-nemocnice-zaviraji-dalsi-oddeleni-a-posilaji-k-nakazenym-i-ortopedy-ci-gynekology>.

PROSTOR X. *Flégr: Návrat drastických opatření a 2000 nakažených denně. Bude hůř, možná by se měl nakazit Babiš.* In: Reflex.cz [online]. 3.9.2020 [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=60kuUDoz7LI&t=615s>.

SEZNAM ZPRÁVY. *Nejhorší Česko. Eskalace pandemie v naší kotlině si všímá celý svět* [online]. 9.10.2020 [cit. 18.3.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nejhorsi-cesko-eskalace-pandemie-v-nasi-kotline-si-vsima-cely-svet-123469>.

SEZNAM ZPRÁVY. *Prymula byl v restauraci s Faltýnkem a bez roušky. Rezignovat odmítl* [online]. 23.10.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ministr-prymula-byl-spatren-bez-rouscky-cestou-z-restaurace-125724>.

SEZNAM ZPRÁVY. *Přehledně: Jaké existují mutace koronaviru a čím se liší?* [online]. 2021– [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koronavirus-mutace-covid-138943>.

SCHEUFELE, Dietram a KRAUSE, Nicole. *Science audiences, misinformation, and fake news.* In: Proceedings of the National Academy of Sciences [online]. Madison: University of Wisconsin, 9.11.2018, 116(16) [cit. 21.3.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1073/pnas.1805871115>.

STEM. *Mýtům a konspiracím o COVID-19 věří více než třetina české internetové populace* [online]. 2.3.2021 [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/mytum-a-konspiracim-o-covid-19-veri-vice-nez-tretina-ceske-internetove-populace/>.

STREAM.CZ. *Best in COVID. Babišovo vychloubání nezestárlo dobře, dostává tragický rozměr* [online]. 18.9.2020 [cit. 18.3.2022]. Dostupné z: <https://www.stream.cz/detail/best-in-covid-babisovo-chlubeni-nezestarlo-dobre-situace-v-cesku-zacina-byt-kriticka-64095462>.

SU, Zhaohui, MCDONNELL, Dean, WEN, Jun, CHESHMEHZANGI, Ali, AHMAD, Junaid, GOH, Edmund, LI, Xiaoshan, ŠEGALO, Sabina, MACKERT, Michael, XIANG, Yu-tao a WANG, Peiyu. *Young adults' preferences for influenza vaccination campaign messages: Implications for COVID-19 vaccine intervention design and development.* In: Brain, Behavior, & Immunity-Health [online]. 2021 (14) [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.bbih.2021.100261>.

TRNKA, Radek a LORENCOVÁ, Radmila. *Fear, Anger, and Media-Induced Trauma During the Outbreak of COVID-19 in the Czech Republic* [online]. 2020 [cit. 6.3.2022]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1037/tra0000675>.

TRNKA, Jan. *Jak jsme válčili s virem.* In: Revue Prostor [online]. 2021 [cit. 11.4.2022]. Dostupné z: <https://revueprostor.cz/jak-jsme-valcili-s-virem-1>.

TV NOVA. *Vláda omezila volný pohyb! Nově zavřela další provozovny* [online]. Praha, 15.3.2020 [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/407024-vlada-omezila-volny-pohyb-nove-zavrela-dalsi-provozovny>.

UNIVERSITY OF OXFORD, GLOBAL CHANGE DATA LAB. *Share of people vaccinated against COVID-19.* In: Our World in Data [online]. 2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/covid-vaccinations>.

VAŇURA, Ondřej. *Nemocnice v kraji jsou kvůli covidu na úplné hraně svých kapacit a pacienti musí převážet jinam*. In: Český rozhlas [online]. 10.2.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://hradec.rozhlas.cz/nemocnice-v-kraji-jsou-kvuli-covidu-na-uplne-hrane-svych-kapacit-a-pacienty-musi-8423378>.

VESELOVSKÝ, Martin. *Ždímal: Dvě roušky jsou nesmysl, polovina lidí nenosí nic, mně stačí 7 respirátorů*. In: Aktuálně.cz [online]. 25.2.2021 [cit. 8.4.2022]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/zdimal-dve-rousky-nedavaji-smysl-polovina-lidi-nenosi-nic-mn/r~3734228076ca11eb9f15ac1f6b220ee8/>.

VLÁDA ČR. *Stát kvůli šíření koronaviru zakázal kulturní, sportovní a společenské akce s účastí nad 100 osob, zavírají se školy* [online]. Praha, 10.3.2020 [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/stat-kvuli-sireni-koronaviru-zakazal-kulturni--sportovni-a-spolecenske-akce-s-ucasti-nad-100-osob--zaviraji-se-skoly-180196/>.

VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky o zřízení Centrálního řídicího týmu COVID-19* [online]. 30.3.2020 [cit. 6.3.2022]. Dostupné z: https://www.randls.com/wp-content/uploads/342_300320.pdf.

VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky o přijetí krizového opatření (č. 1078)* [online]. 21.10.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Pohyb-osob-1078.pdf>.

VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky o přijetí krizového opatření (č. 1079)* [online]. 21.10.2020 [cit. 6.4.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Omezeni-obchodu-a-sluzeb-1079.pdf>.

VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky o změně krizového opatření (č. 241)* [online]. 1.3.2021 [cit. 10.4.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/zmena-krizoveho-opatreni-0241.pdf>.

VLÁDA ČR. *V ČR bylo zahájeno očkování proti onemocnění covid-19, mezi prvními očkoványmi byl i premiér Babiš* [online]. 27.12.2021 [cit. 9.4.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/v-cr-bylo-zahajeno-ockovani-proti-onemocneni-covid-19--mezi-prvnimi-ockovanymi-byl-i-premier-babis-185837/>.

VRAGA, Emily a JACOBSEN, Kathryn. *Strategies for effective health communication during the coronavirus pandemic and future emerging infectious disease events*. In: World Medical & Health Policy [online]. 2020, 12(3) [cit. 20.3.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/wmh3.359>.

WEBER, Max a HAVELKA, Miloš, ed. *Metodologie, sociologie a politika*. Praha: OIKOYMENH, 2009. ISBN 978-80-7298-389-6.

ŽUROVEC, Michal. *Sněmovna rozhodla o pokračování Pětadvacítky, Finanční správa vyplatila už 10,7 miliard korun*. In: MFČR [online]. 17.4.2020 [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/snemovna-rozhodla-o-pokracovani-petadvac-38228>.

Seznam příloh

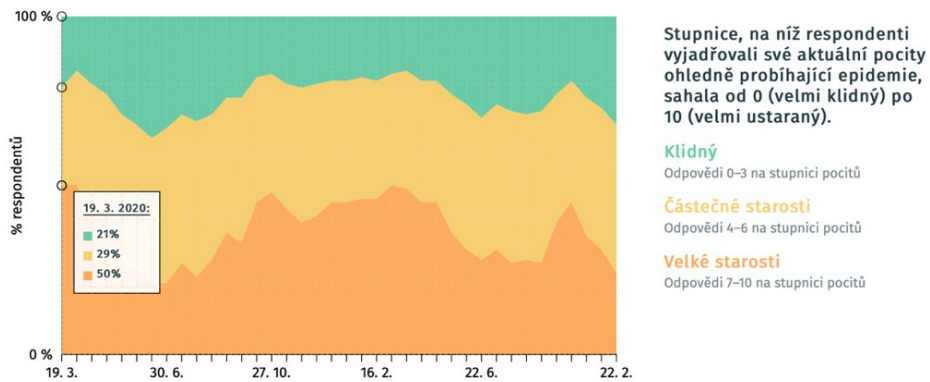
Příloha č. 1: Datové sady pro vytváření modelových postav (jaro 2020)

Příloha č. 2: Datové sady pro vytváření modelových postav (podzim 2020)

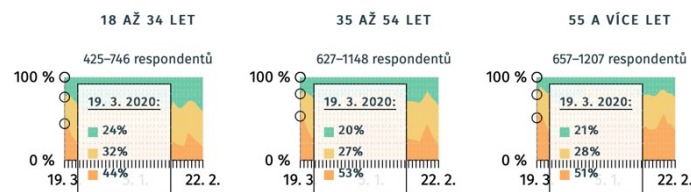
Příloha č. 3: Datové sady pro vytváření modelových postav (zima 2020/21)

Příloha č. 4: Datové sady pro vytváření modelových postav (jaro 2021)

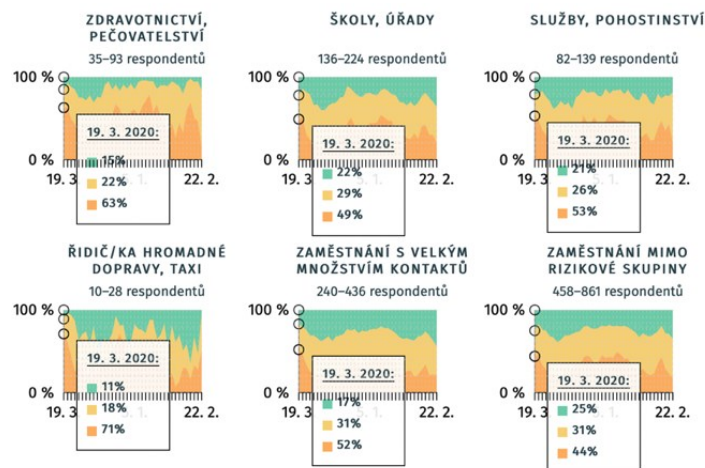
Příloha č. 1: Datové sady pro vytváření modelových postav (jaro 2020)

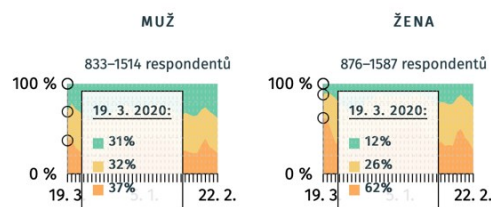
Graf 1: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie, zvýrazněna data k 19.3.2020²⁰³

Graf 2: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle věku), zvýrazněna data k 19.3.2020²⁰⁴

Graf 3: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle rizikové oblasti zaměstnání), zvýrazněna data k 19.3.2020²⁰⁵

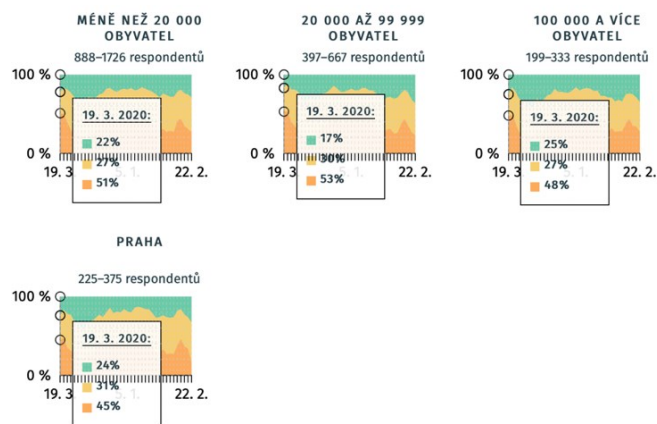
Graf 4: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle pohlaví), zvýrazněna data k 19.3.2020²⁰⁶

²⁰³ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak velké starosti nám dělá pandemie?*

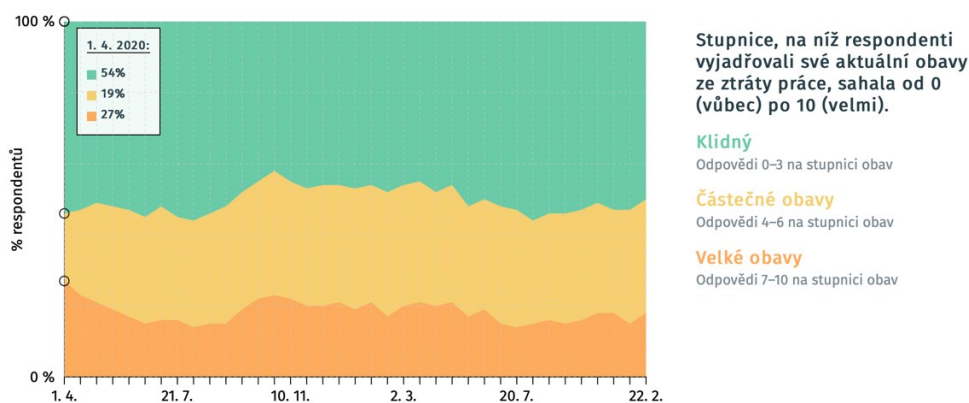
²⁰⁴ Tamtéž.

²⁰⁵ Tamtéž.

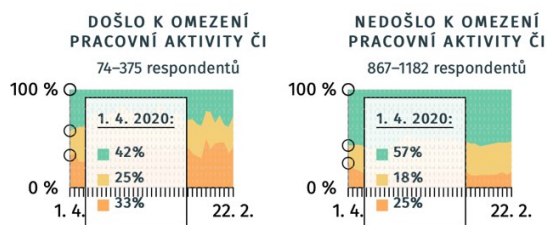
²⁰⁶ Tamtéž.

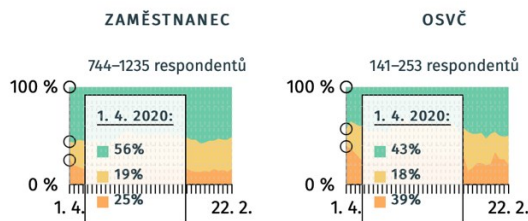
Graf 5: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle velikosti místa bydliště), zvýrazněna data k 19.3.2020²⁰⁷

Graf 6: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce, zvýrazněna data k 1.4.2020²⁰⁸

Graf 7: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce (podle její destabilizace), zvýrazněna data k 1.4.2020²⁰⁹

Graf 8: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 1.4.2020²¹⁰

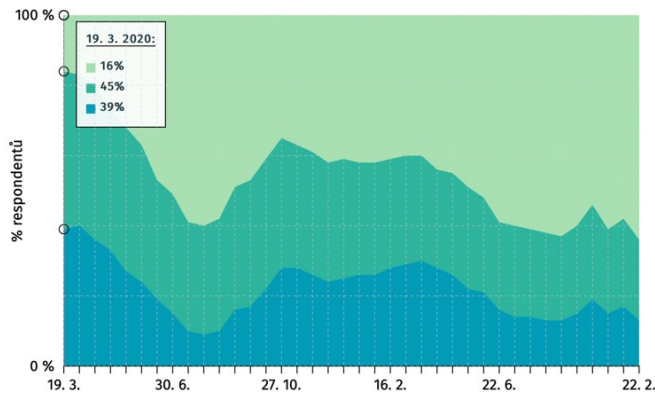
²⁰⁷ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak velké starosti nám dělá pandemie?*

²⁰⁸ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Obáváme se během pandemie ztráty práce?*

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ Tamtéž.

Počet vykonávaných aktivit chránících před nákazou koronavirem či jejím šířením:

Menšina aktivit (0–6)

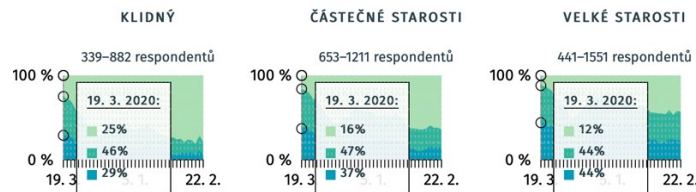
Většina aktivit (7–10)

Všechny nebo téměř všechny aktivity (11–13)

Zkoumané aktivity:

1. nošení roušky nebo respirátoru
2. omezování osobního kontaktu s lidmi (podávání ruky apod.)
3. používání dezinfekce
4. častější pečlivé mytí rukou (vodou a mýdlem, alespoň 20 vteřin)
5. pečlivější mytí rukou po kýchání nebo kašlání
6. pečlivější mytí rukou po použití hromadné dopravy
7. vyhýbání se místům, kde je hodně lidí
8. vyhýbání se lidem, kteří kašlou nebo kýchají
9. vyhýbání se lidem, kteří jsou v kontaktu s nakaženým
10. vyhýbání se veřejné dopravě
11. užívání vitaminů na posílení imunity
12. snaha nesať si do očí, úst nebo na nos
13. (téměř) úplné nevycházení z domu

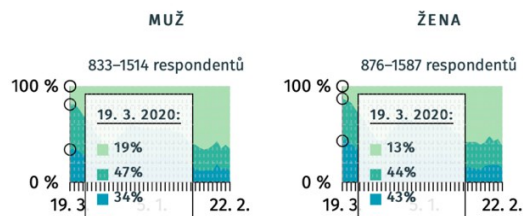
Graf 9: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost, zvýrazněna data k 19.3.2020²¹¹

Graf 10: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle obav z pandemie), zvýrazněna data k 19.3.2020²¹²

Graf 11: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle věku), zvýrazněna data k 19.3.2020²¹³

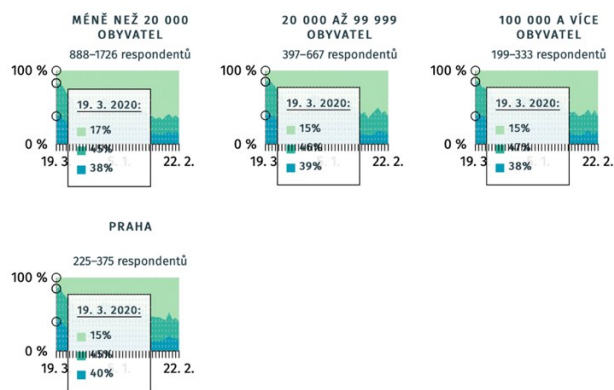
Graf 12: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle pohlaví), zvýrazněna data k 19.3.2020²¹⁴

²¹¹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?*

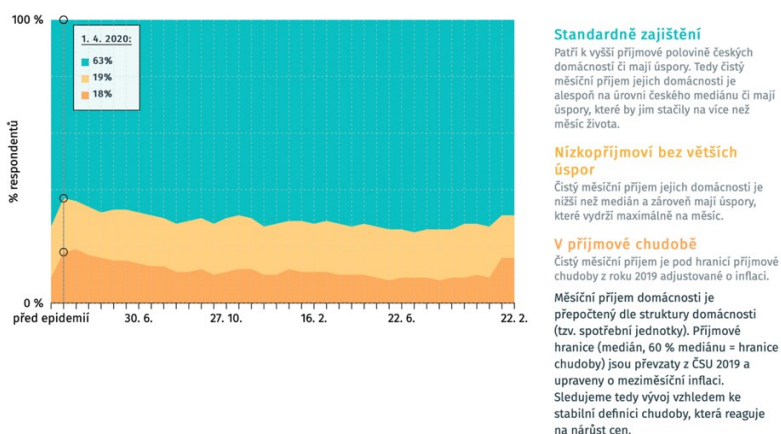
²¹² Tamtéž.

²¹³ Tamtéž.

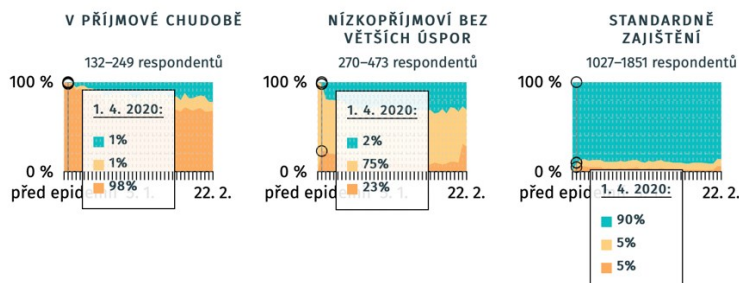
²¹⁴ Tamtéž.

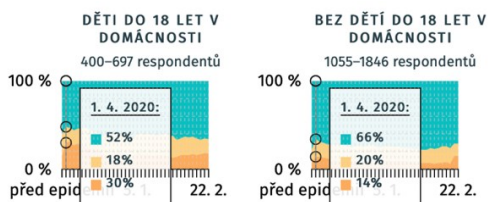
Graf 13: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle velikosti místa bydliště), zvýrazněna data k 19.3.2020²¹⁵

Graf 14: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností, zvýrazněna data k 1.4.2020²¹⁶

Graf 15: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle finanční situace před krizí), zvýrazněna data k 1.4.2020²¹⁷

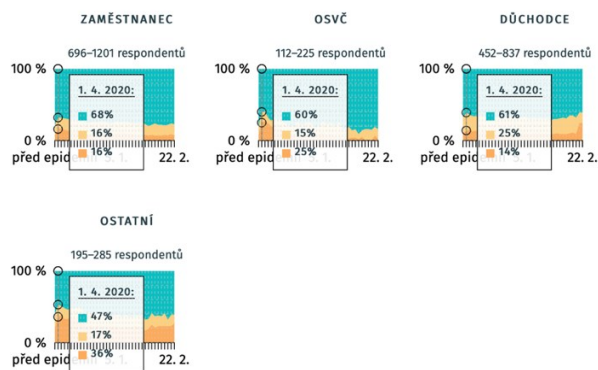
Graf 16: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle dětí v domácnosti), zvýrazněna data k 1.4.2020²¹⁸

²¹⁵ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?

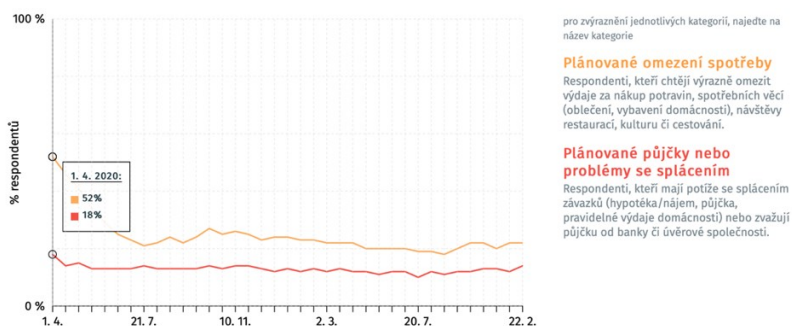
²¹⁶ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

²¹⁷ Tamtéž.

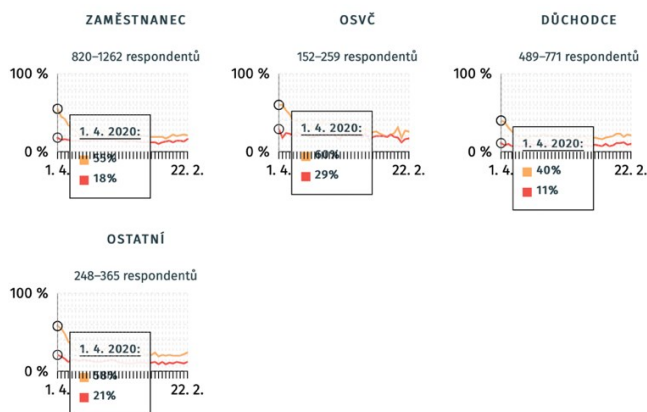
²¹⁸ Tamtéž.

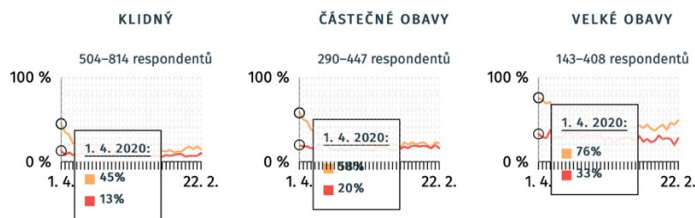
Graf 17: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 1.4.2020²¹⁹

Graf 18: Vývoj finanční strategie českých domácností, zvýrazněna data k 1.4.2020²²⁰

Graf 19: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 1.4.2020²²¹

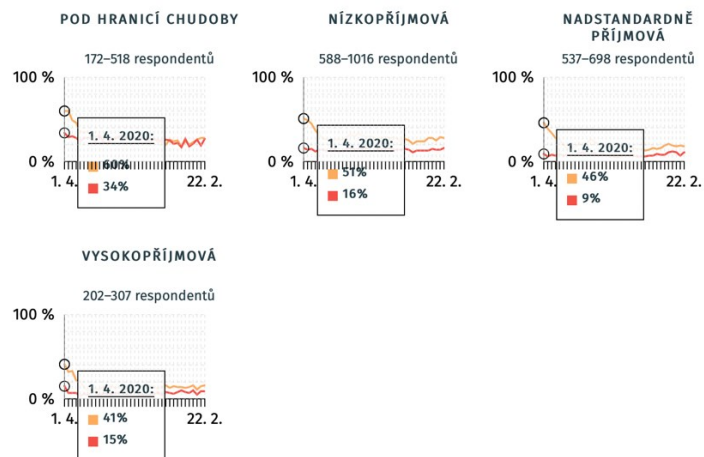
Graf 20: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle obav ze ztráty práce), zvýrazněna data k 1.4.2020²²²

²¹⁹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

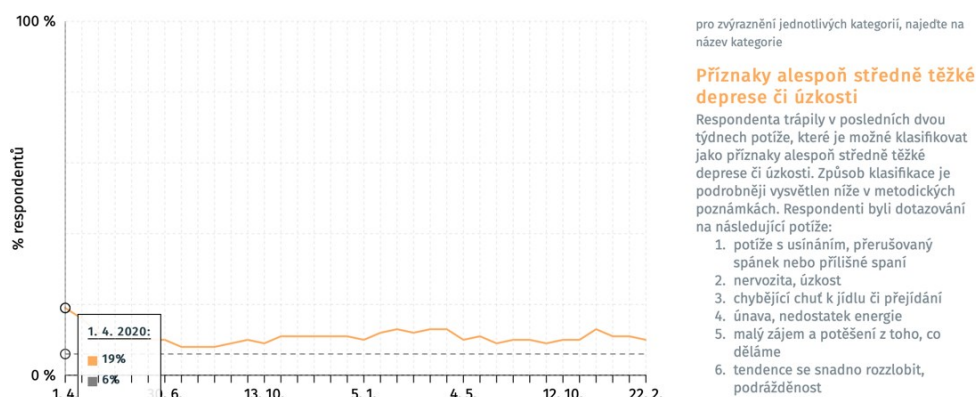
²²⁰ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak domácnosti reagují na ekonomické problémy?

²²¹ Tamtéž.

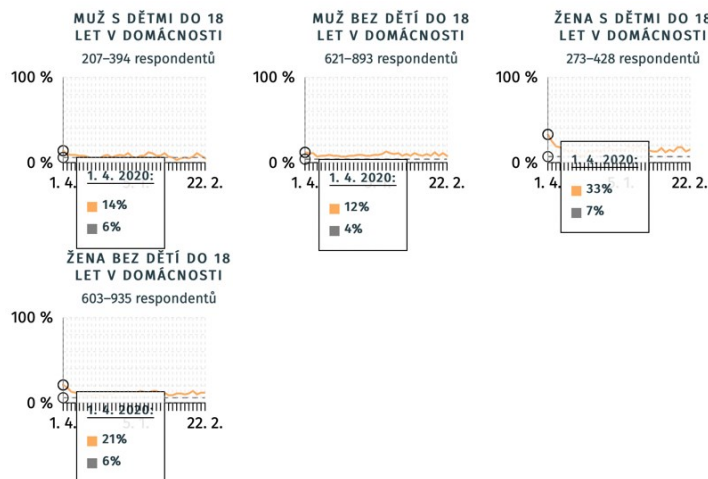
²²² Tamtéž.

Graf 21: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle aktuálního příjmu domácnosti), zvýrazněna data k 1.4.2020²²³

Graf 22: Zastoupení jedinců v české veřejnosti se známkami min. středně těžké deprese, zvýrazněna data k 1.4.2020²²⁴

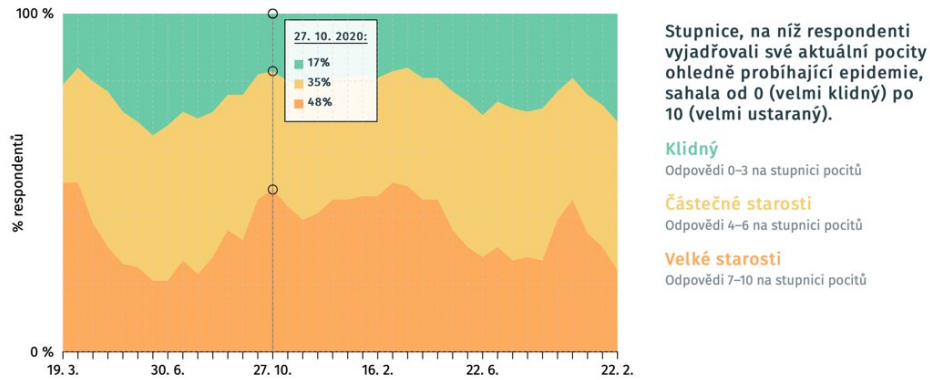
Graf 23: Zastoupení jedinců v české veřejnosti se známkami min. středně těžké deprese (podle pohlaví a dětí v domácnosti), zvýrazněna data k 1.4.2020²²⁵

²²³ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

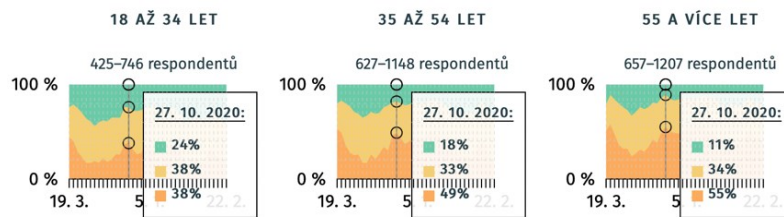
²²⁴ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví?

²²⁵ Tamtéž.

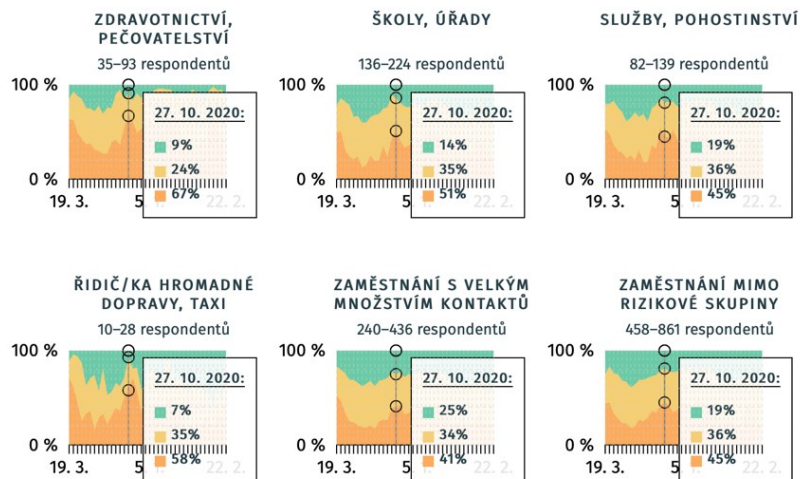
Příloha č. 2: Datové sady pro vytváření modelových postav (podzim 2020)

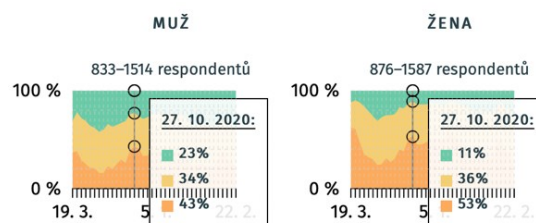
Graf 24: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie, zvýrazněna data k 27.10.2020²²⁶

Graf 25: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle věku), zvýrazněna data k 27.10.2020²²⁷

Graf 26: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle rizikové oblasti zaměstnání), zvýrazněna data k 27.10.2020²²⁸

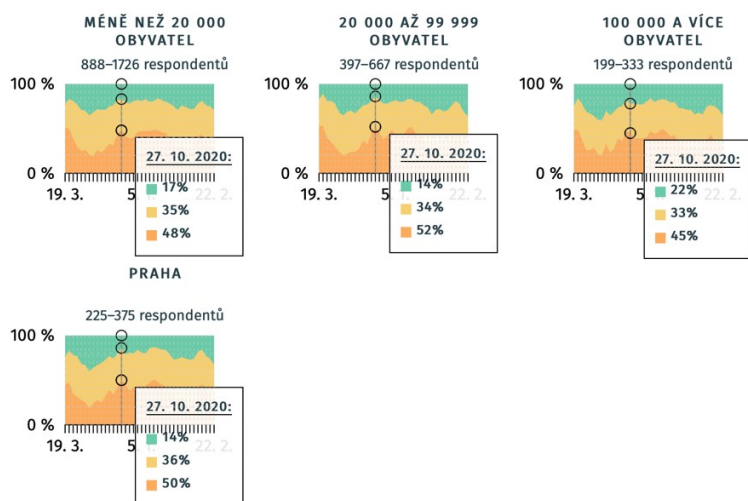
Graf 27: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle pohlaví), zvýrazněna data k 27.10.2020²²⁹

²²⁶PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak velké starosti nám dělá pandemie?

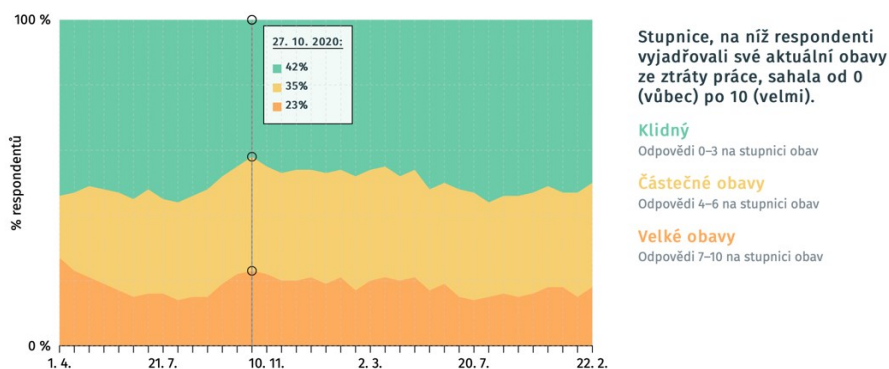
²²⁷ Tamtéž.

²²⁸ Tamtéž.

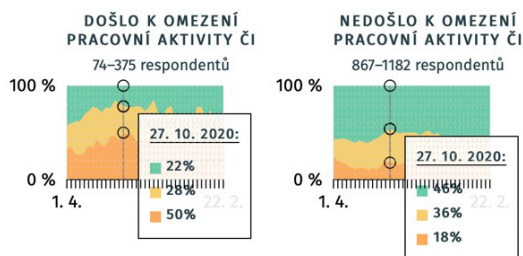
²²⁹ Tamtéž.

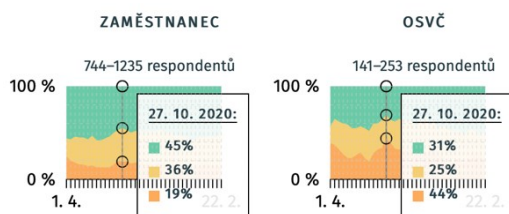
Graf 28: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle velikosti místa bydliště), zvýrazněna data k 27.10.2020²³⁰

Graf 29: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce, zvýrazněna data k 27.10.2020²³¹

Graf 30: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce (podle její destabilizace), zvýrazněna data k 27.10.2020²³²

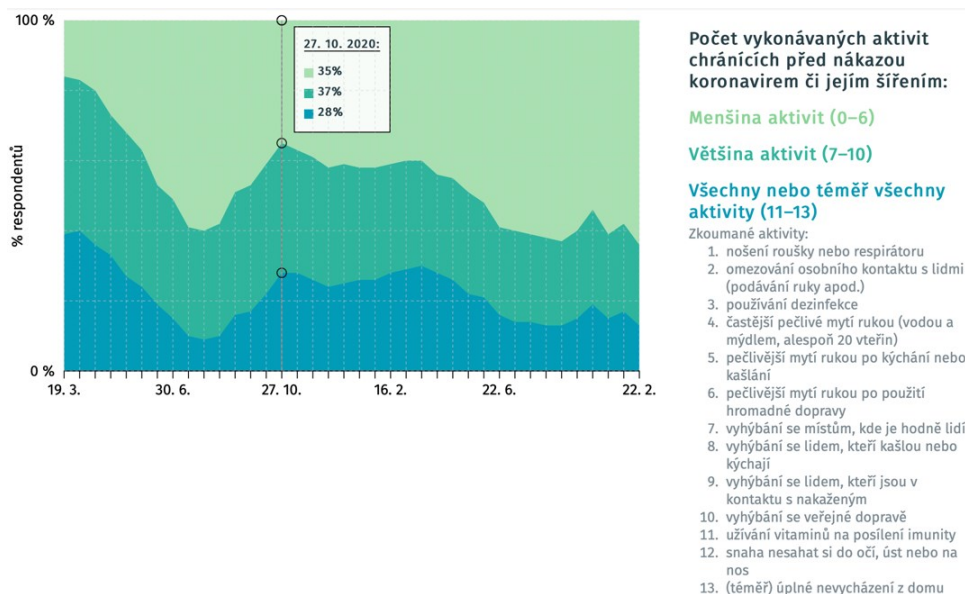
Graf 31: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 27.10.2020²³³

²³⁰ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak velké starosti nám dělá pandemie?

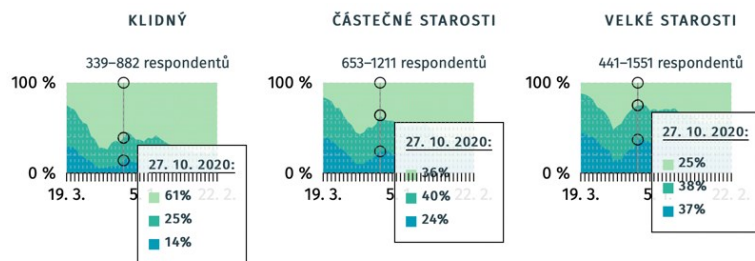
²³¹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Obáváme se během pandemie ztráty práce?

²³² Tamtéž.

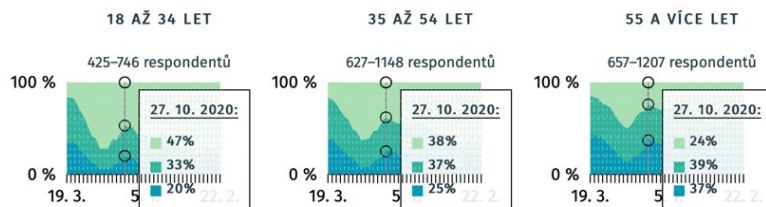
²³³ Tamtéž.

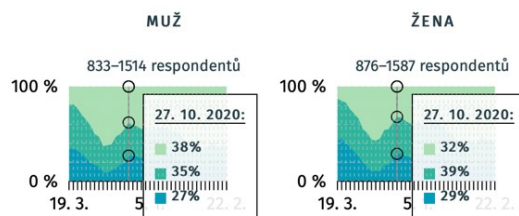
Graf 32: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost, zvýrazněna data k 27.10.2020²³⁴

Graf 33: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle obav z pandemie), zvýrazněna data k 27.10.2020²³⁵

Graf 34: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle věku), zvýrazněna data k 27.10.2020²³⁶

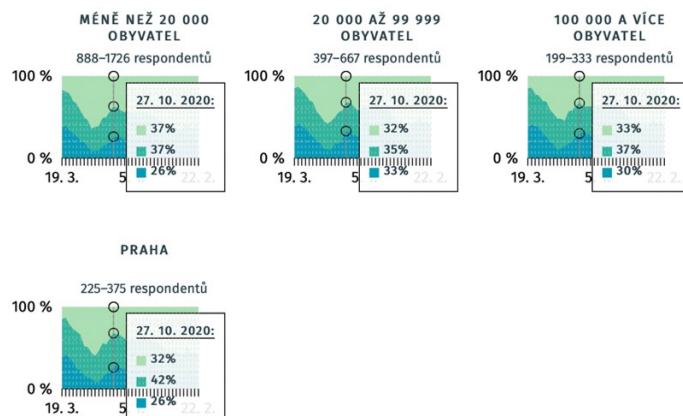
Graf 35: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle pohlaví), zvýrazněna data k 27.10.2020²³⁷

²³⁴ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?

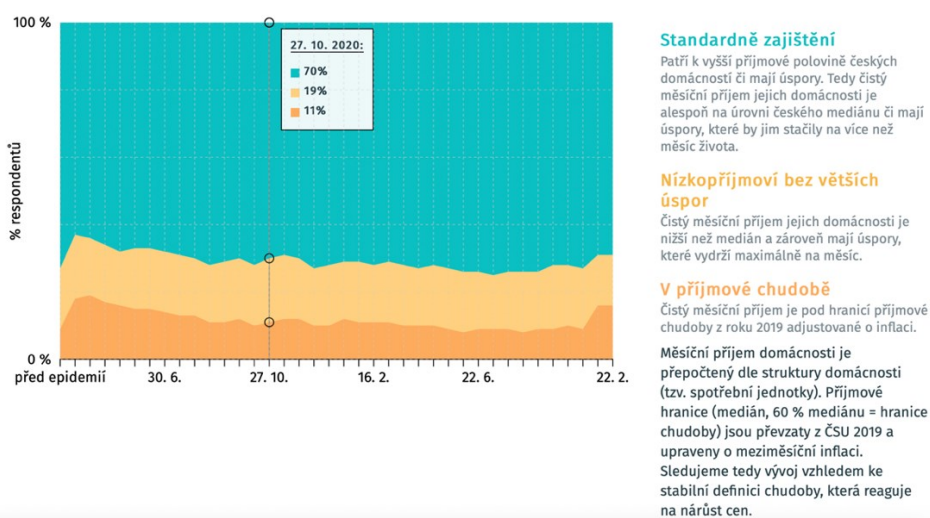
²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ Tamtéž.

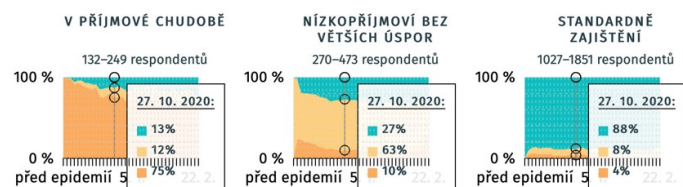
²³⁷ Tamtéž.

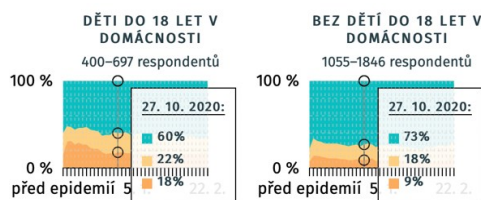
Graf 36: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle velikosti místa bydliště), zvýrazněna data k 27.10.2020²³⁸

Graf 37: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností, zvýrazněna data k 27.10.2020²³⁹

Graf 38: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle finanční situace před krizí), zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴⁰

Graf 39: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle dětí v domácnosti), zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴¹

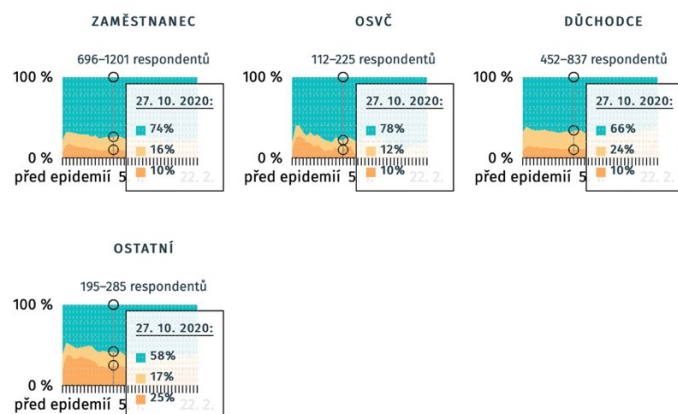
²³⁸ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?

²³⁹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

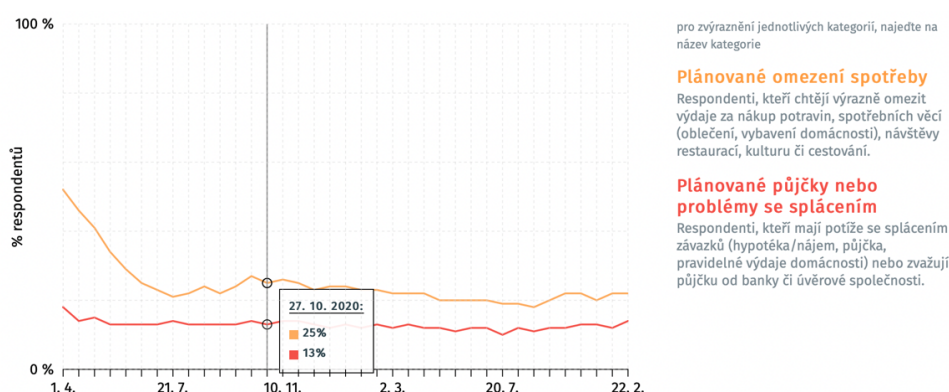
²⁴⁰ Tamtéž.

²⁴¹ Tamtéž.

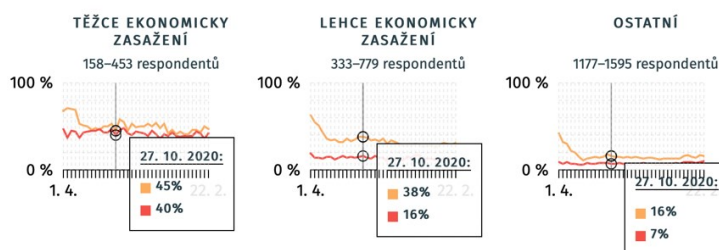

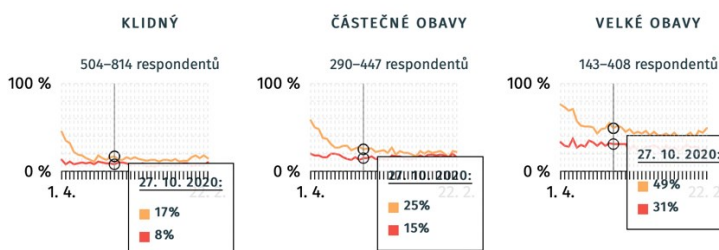
Graf 40: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴²

Graf 41: Vývoj finanční strategie českých domácností, zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴³

Graf 42: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴⁴

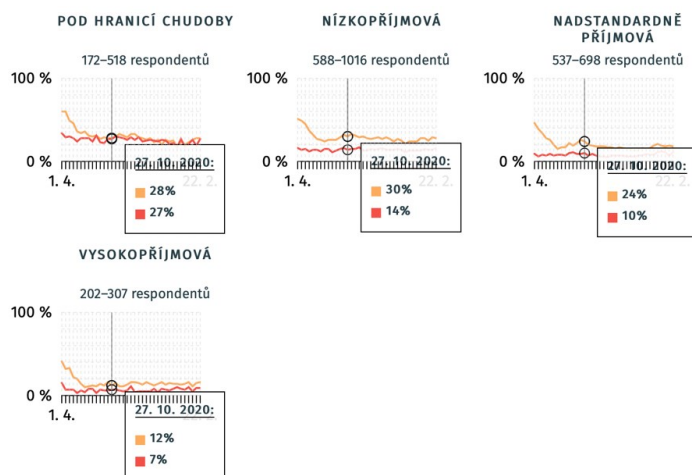
Graf 43: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle obav ze ztráty práce), zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴⁵

²⁴² PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

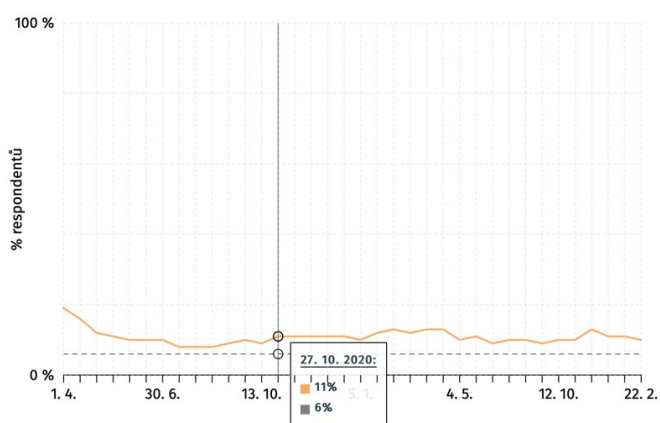
²⁴³ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak domácnosti reagují na ekonomické problémy?

²⁴⁴ Tamtéž.

²⁴⁵ Tamtéž.

Graf 44: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle aktuálního příjmu domácnosti), zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴⁶

pro zvýraznění jednotlivých kategorií, najděte na název kategorie

Příznaky alespoň středně těžké deprese či úzkosti

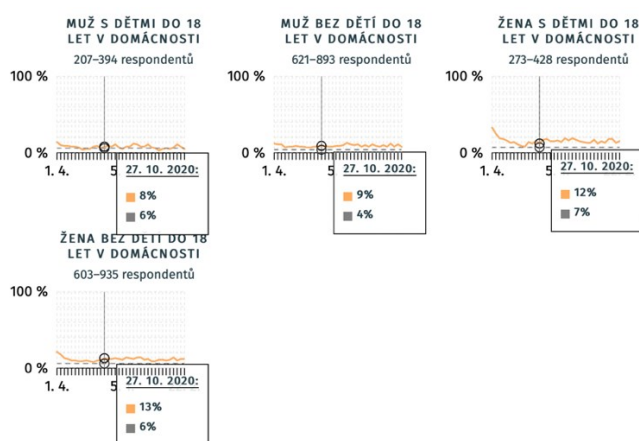
Respondenti trápili v posledních dvou týdnech potíže, které je možné klasifikovat jako příznaky alespoň středně těžké deprese či úzkosti. Způsob klasifikace je podrobněji vysvětlen níže v metodických poznámkách. Respondenti byli dotazováni na následující potíže:

1. potíže s usínáním, přerušovaný spánek nebo přílišné spaní
2. nervozita, úzkost
3. chybějící chuť k jídlu či přejídání
4. únava, nedostatek energie
5. malý zájem a potěšení z toho, co děláme
6. tendence se snadno rozzlobit, podrážděnost

Stav před epidemií

Příznaky alespoň středně těžké deprese či úzkosti ve dvou týdnech před začátkem epidemie koronaviru v ČR byly zjišťovány retrospektivně v sedmé vlně stejnou metodou jako aktuální příznaky.

Graf 45: Zastoupení jedinců v české veřejnosti se známkami min. středně těžké deprese, zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴⁷

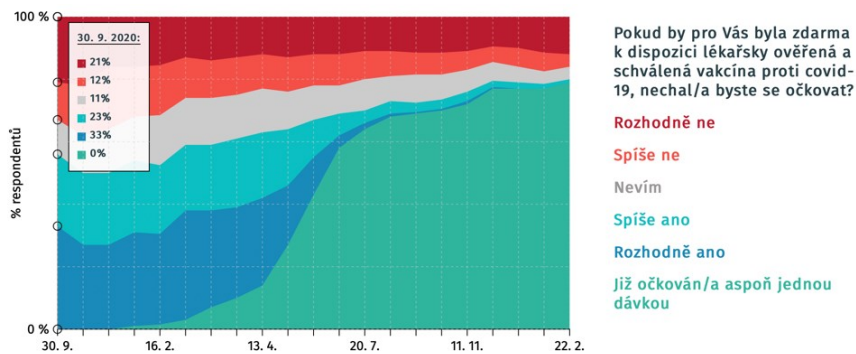

Graf 46: Zastoupení jedinců v české veřejnosti se známkami min. středně těžké deprese (podle pohlaví a dětí v domácnosti), zvýrazněna data k 27.10.2020²⁴⁸

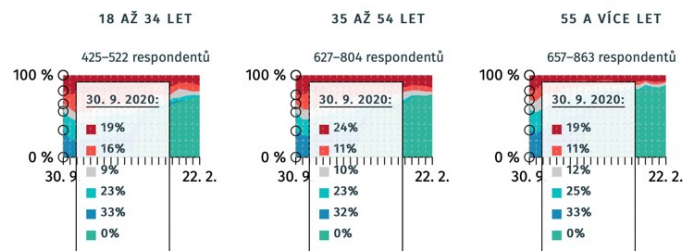
²⁴⁶ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

²⁴⁷ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví?

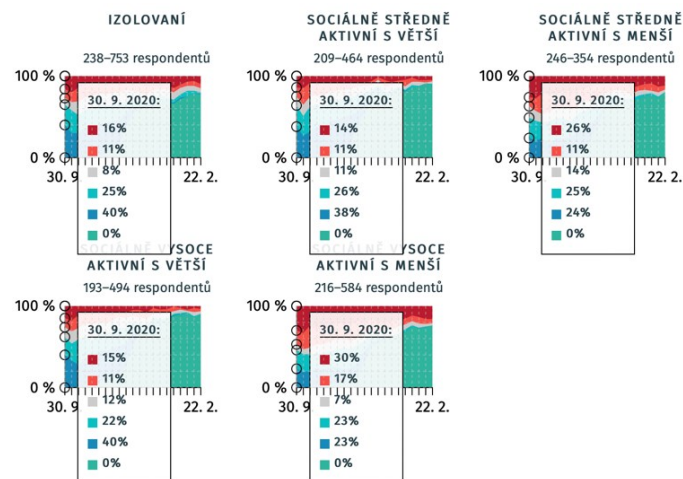
²⁴⁸ Tamtéž.

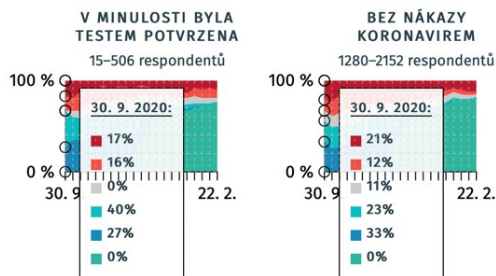
Graf 47: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci, zvýrazněna data k 30.9.2020²⁴⁹

Graf 48: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle věku), zvýrazněna data k 30.9.2020²⁵⁰

Graf 49: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle kontaktů a protektivních aktivit), zvýrazněna data k 30.9.2020²⁵¹

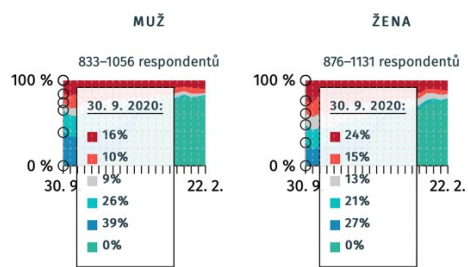
Graf 50: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle prodělání nákazy v minulosti), zvýrazněna data k 30.9.2020²⁵²

²⁴⁹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?

²⁵⁰ Tamtéž.

²⁵¹ Tamtéž.

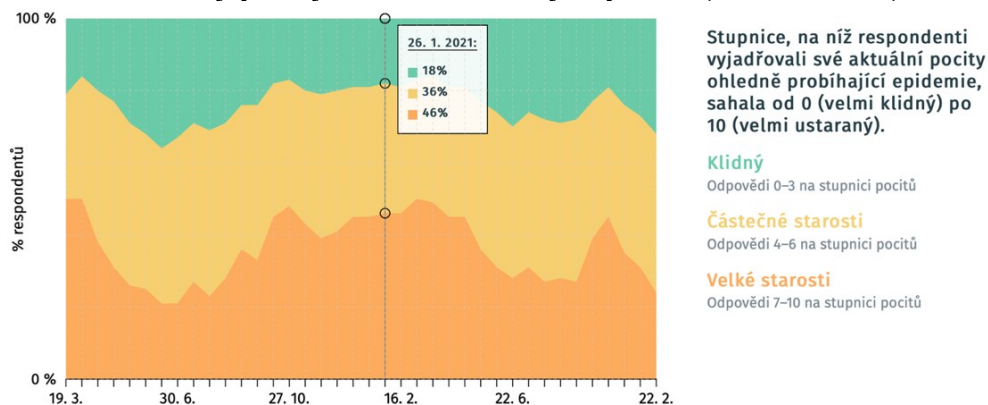
²⁵² Tamtéž.

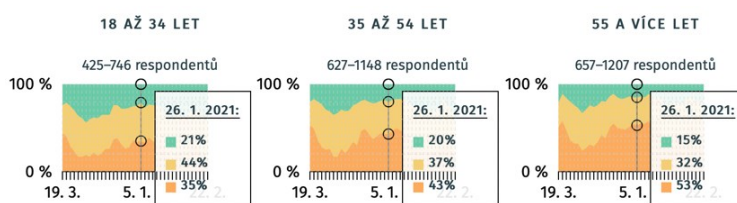
Graf 51: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle pohlaví), zvýrazněna data k 30.9.2020²⁵³

²⁵³ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?*

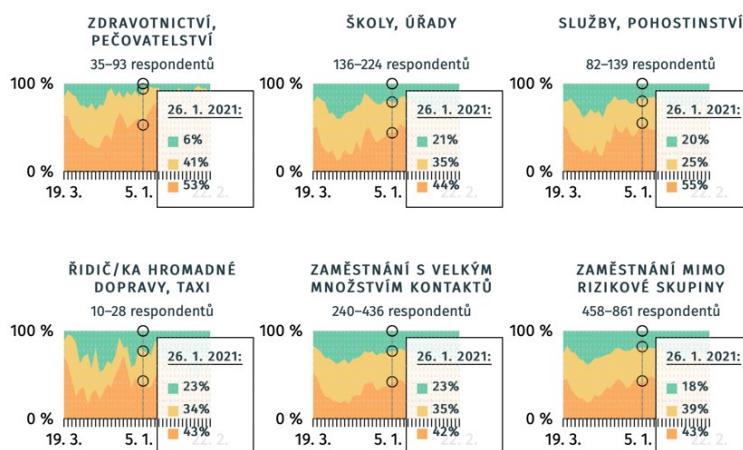
Příloha č. 3: Datové sady pro vytváření modelových postav (zima 2020/21)

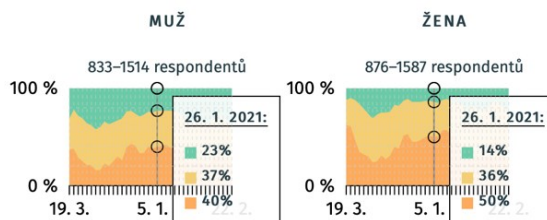
Graf 52: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie, zvýrazněna data k 26.1.2021²⁵⁴

Graf 53: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle věku), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁵⁵

Graf 54: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle rizikové oblasti zaměstnání), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁵⁶

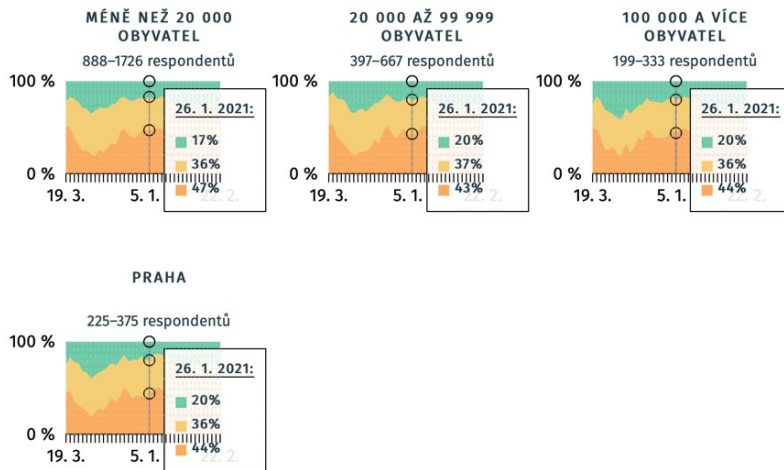
Graf 55: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle pohlaví), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁵⁷

²⁵⁴ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak velké starosti nám dělá pandemie?*

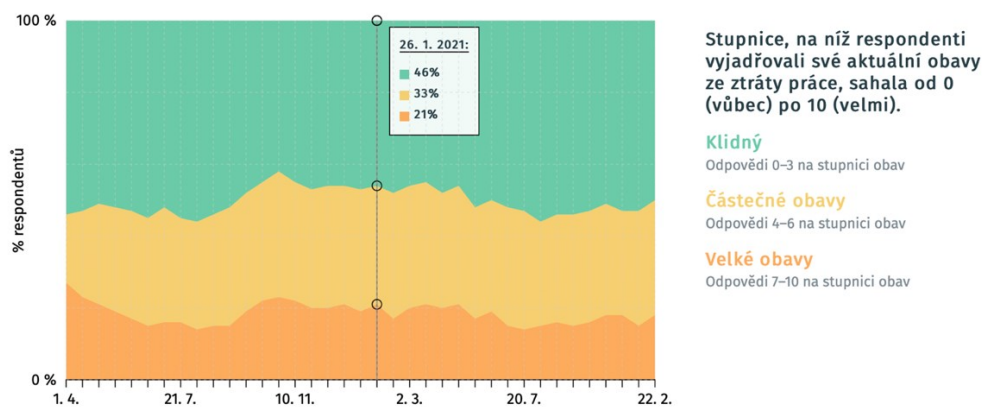
²⁵⁵ Tamtéž.

²⁵⁶ Tamtéž.

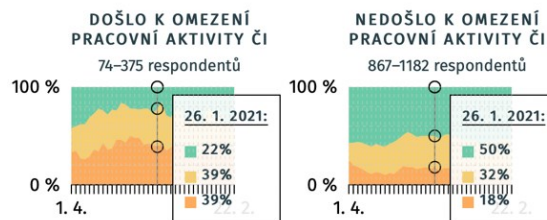
²⁵⁷ Tamtéž.

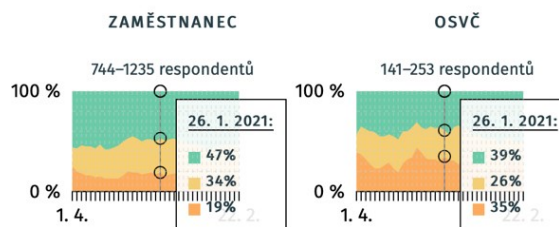
Graf 56: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle velikosti místa bydliště), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁵⁸

Graf 57: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce, zvýrazněna data k 26.1.2021²⁵⁹

Graf 58: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce (podle její destabilizace), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶⁰

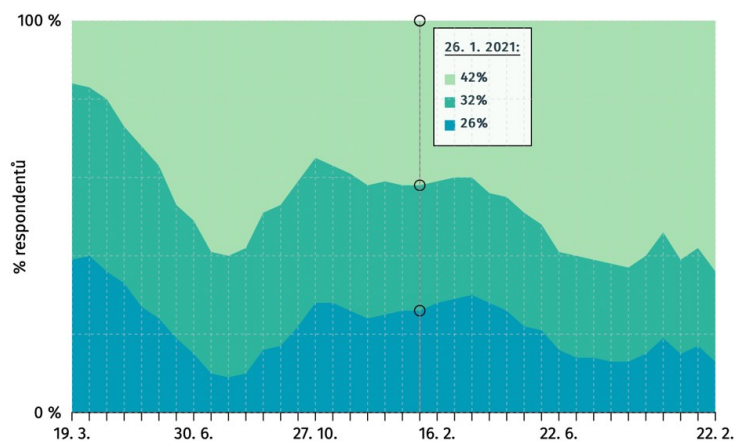
Graf 59: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶¹

²⁵⁸ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak velké starosti nám dělá pandemie?

²⁵⁹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Obáváme se během pandemie ztráty práce?

²⁶⁰ Tamtéž.

²⁶¹ Tamtéž.

Počet vykonávaných aktivit chránících před nákazou koronavirem či jejím šířením:

Menšina aktivit (0–6)

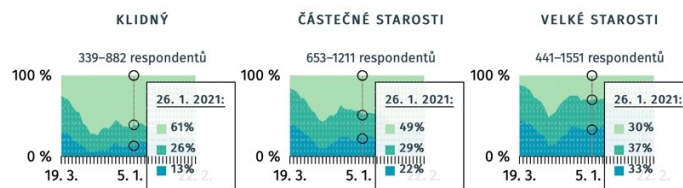
Většina aktivit (7–10)

Všechny nebo téměř všechny aktivity (11–13)

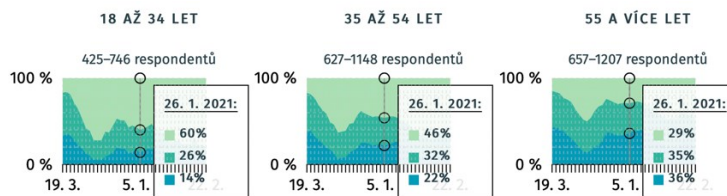
Zkoumané aktivity:

1. nošení roušky nebo respirátoru
2. omezování osobního kontaktu s lidmi (podávání ruky apod.)
3. používání dezinfekce
4. častější pečlivé mytí rukou (vodou a mýdlem, alespoň 20 vteřin)
5. pečlivější mytí rukou po kýchní nebo kašlání
6. pečlivější mytí rukou po použití hromadné dopravy
7. vyhýbání se místům, kde je hodně lidí
8. vyhýbání se lidem, kteří kašlou nebo kýchají
9. vyhýbání se lidem, kteří jsou v kontaktu s nakaženým
10. vyhýbání se veřejné dopravě
11. užívání vitamínů na posílení imunity
12. snaha nesať si do očí, úst nebo na nos
13. (téměř) úplně nevycházení z domu

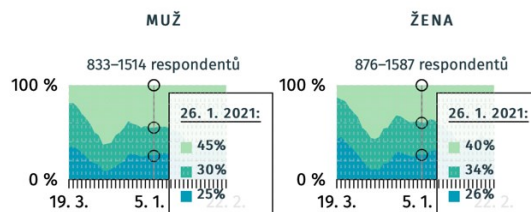
Graf 60: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost, zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶²

Graf 61: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle obav z pandemie), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶³

Graf 62: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle věku), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶⁴

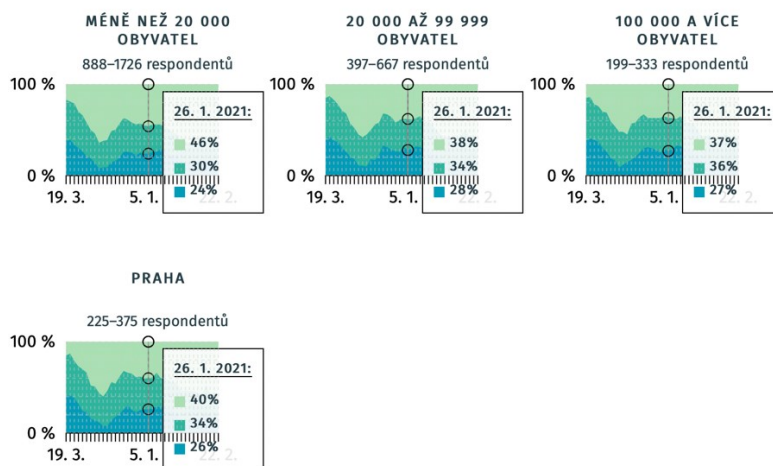
Graf 63: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle pohlaví), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶⁵

²⁶² PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?*

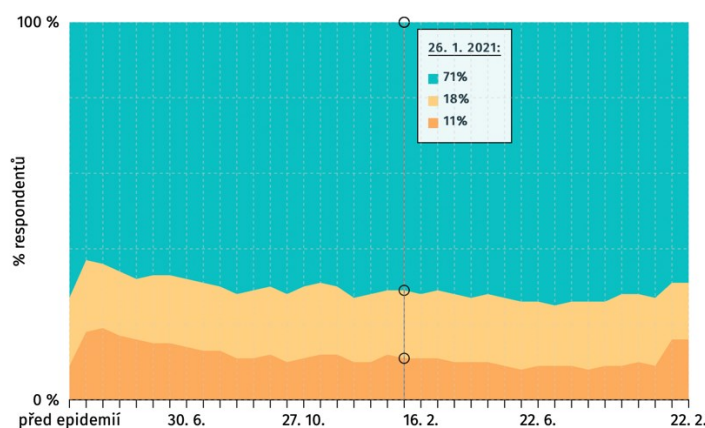
²⁶³ Tamtéž.

²⁶⁴ Tamtéž.

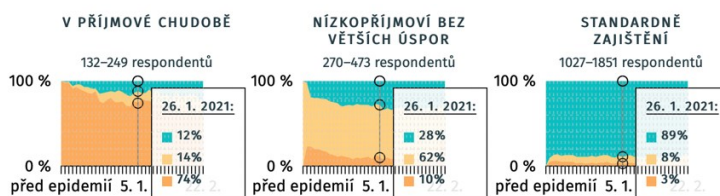
²⁶⁵ Tamtéž.

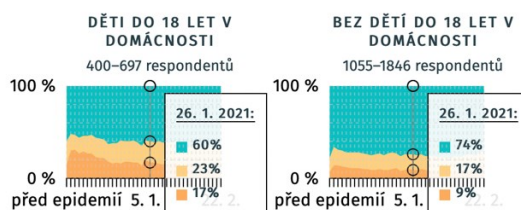
Graf 64: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle velikosti místa bydliště), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶⁶

Graf 65: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností, zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶⁷

Graf 66: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle finanční situace před krizí), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶⁸

Graf 67: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle dětí v domácnosti), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁶⁹

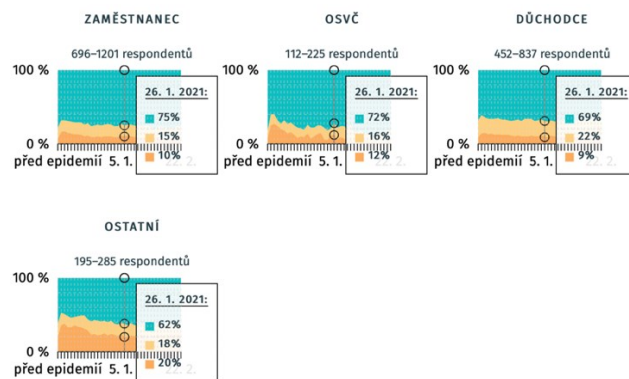
²⁶⁶ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?

²⁶⁷ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

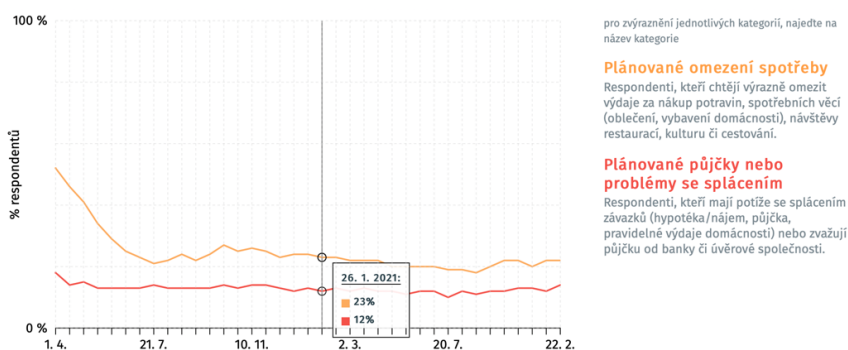
²⁶⁸ Tamtéž.

²⁶⁹ Tamtéž.

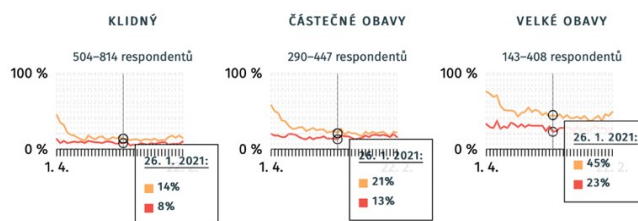
Graf 68: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷⁰

Graf 69: Vývoj finanční strategie českých domácností, zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷¹

Graf 70: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷²

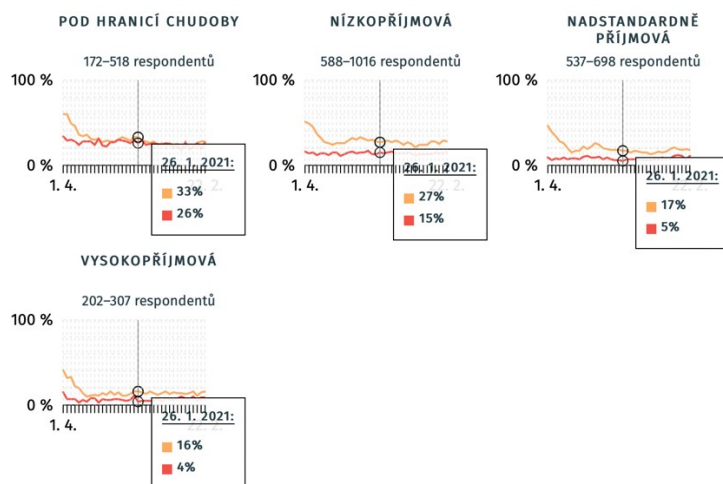
Graf 71: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle obav ze ztráty práce), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷³

²⁷⁰ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

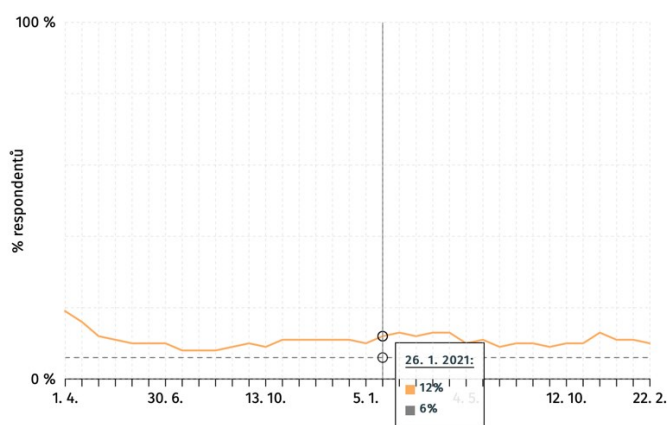
²⁷¹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak domácnosti reagují na ekonomické problémy?

²⁷² Tamtéž.

²⁷³ Tamtéž.

Graf 72: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle aktuálního příjmu domácnosti), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷⁴

pro zvýraznění jednotlivých kategorií, najděte na název kategorie

Příznaky alespoň středně těžké deprese či úzkosti

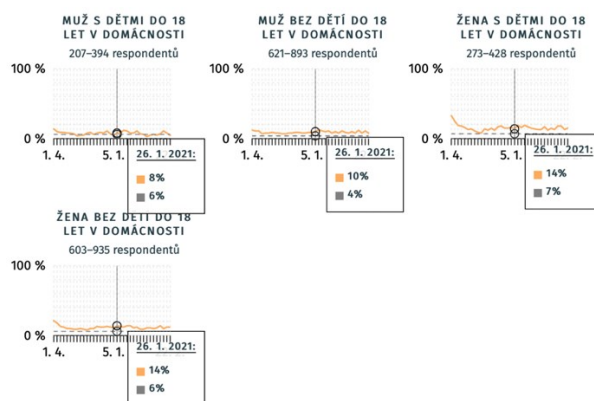
Respondenta trápily v posledních dvou týdnech potíže, které je možné klasifikovat jako příznaky alespoň středně těžké deprese či úzkosti. Způsob klasifikace je podrobněji vysvětlen níže v metodických poznámkách. Respondenti byli dotazováni na následující potíže:

1. potíže s usínáním, přerušovaný spánek nebo přílišné spání
2. nervozita, úzkost
3. chybějící chuť k jídlu či přejídání
4. únava, nedostatek energie
5. malý zájem a potěšení z toho, co děláme
6. tendence se snadno rozložit, podrážděnost

Stav před epidemií

Příznaky alespoň středně těžké deprese či úzkosti ve dvou týdnech před začátkem epidemie koronaviru v ČR byly zjišťovány retrospektivně v sedmé vlně stejnou metodou jako aktuální příznaky.

Graf 73: Zastoupení jedinců v české veřejnosti se známkami min. středně těžké deprese, zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷⁵

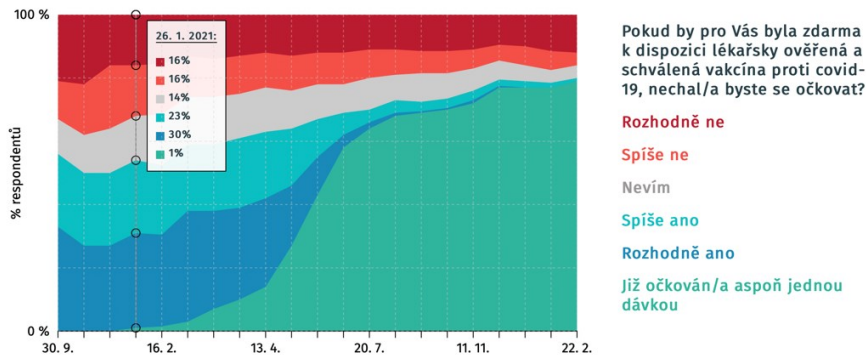

Graf 74: Zastoupení jedinců v české veřejnosti se známkami min. středně těžké deprese (podle pohlaví a dětí v domácnosti), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷⁶

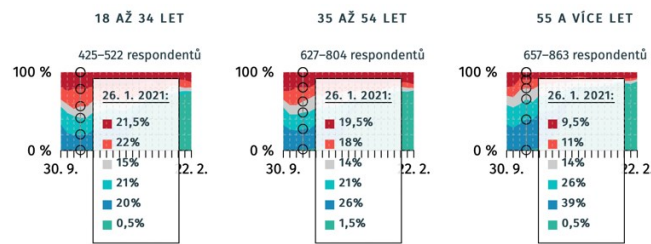
²⁷⁴ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

²⁷⁵ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví?

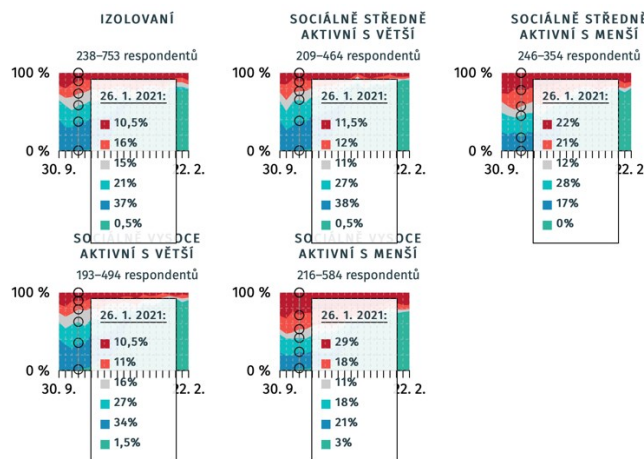
²⁷⁶ Tamtéž.

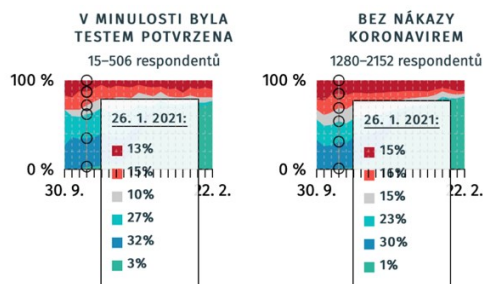
Graf 75: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci, zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷⁷

Graf 76: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle věku), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷⁸

Graf 77: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle kontaktů a protektivních aktivit), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁷⁹

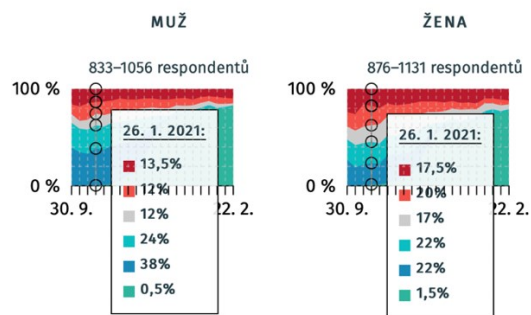
Graf 78: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle prodělání nákazy v minulosti), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁸⁰

²⁷⁷ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?

²⁷⁸ Tamtéž.

²⁷⁹ Tamtéž.

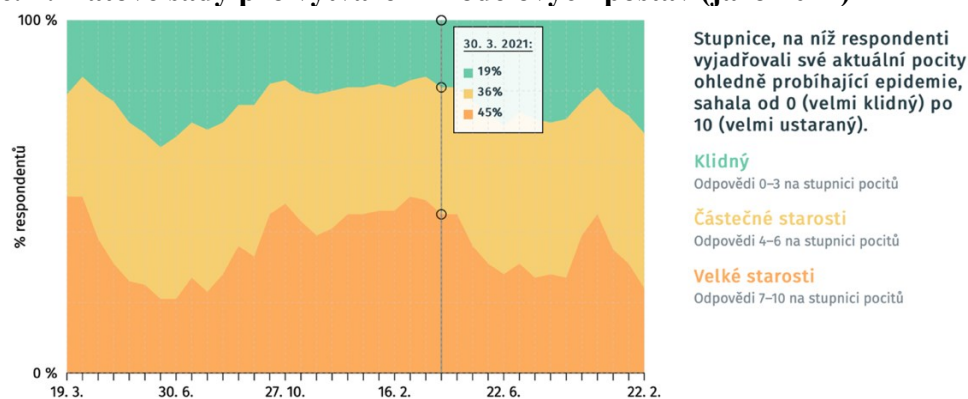
²⁸⁰ Tamtéž.

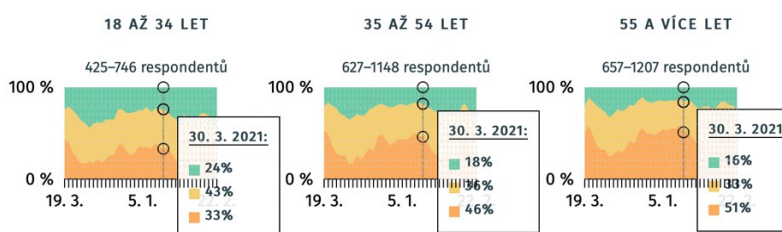
Graf 79: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle pohlaví), zvýrazněna data k 26.1.2021²⁸¹

²⁸¹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?*

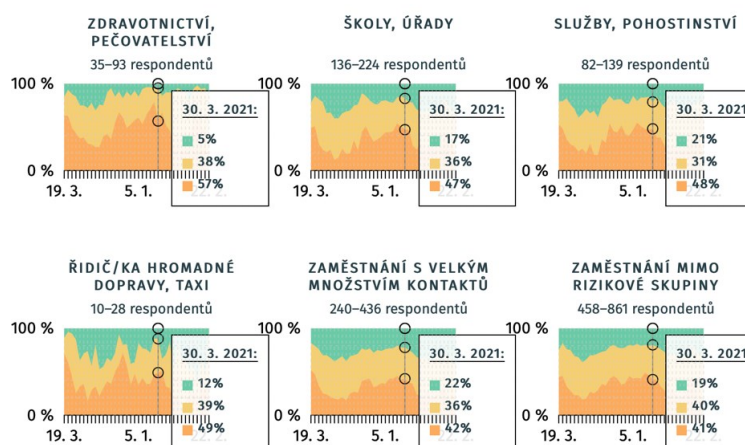
Příloha č. 4: Datové sady pro vytváření modelových postav (jaro 2021)

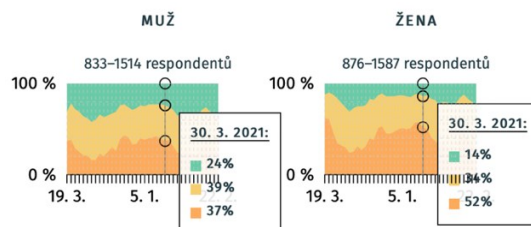
Graf 80: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie, zvýrazněna data k 30.3.2021²⁸²

Graf 81: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle věku), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁸³

Graf 82: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle rizikové oblasti zaměstnání), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁸⁴

Graf 83: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle pohlaví), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁸⁵

²⁸² PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak velké starosti nám dělá pandemie?*

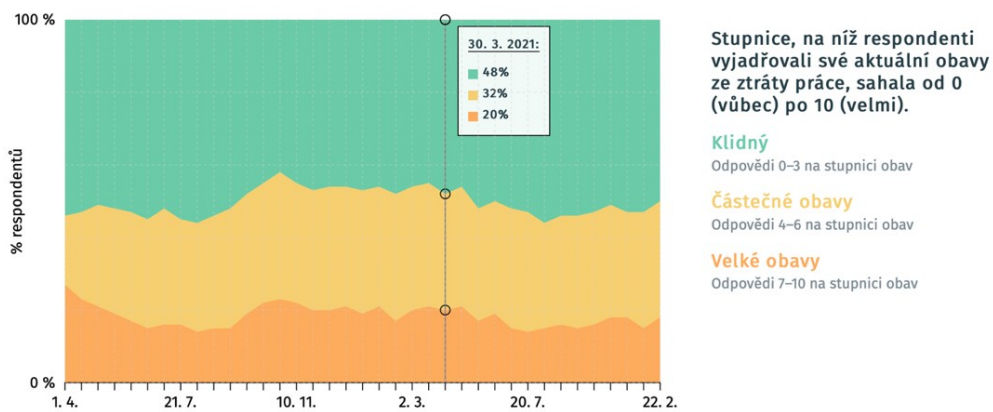
²⁸³ Tamtéž.

²⁸⁴ Tamtéž.

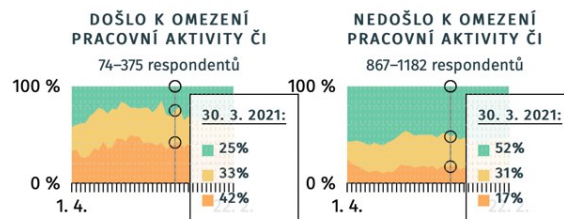
²⁸⁵ Tamtéž.

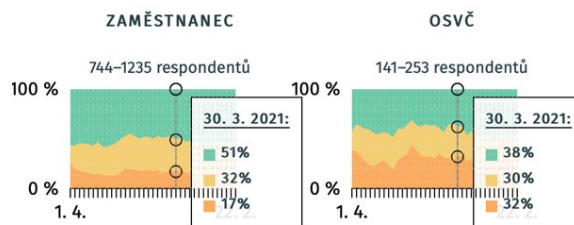
Graf 84: Vývoj obav české veřejnosti z pandemie (podle velikosti místa bydliště), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁸⁶

Graf 85: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce, zvýrazněna data k 30.3.2021²⁸⁷

Graf 86: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce (podle její destabilizace), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁸⁸

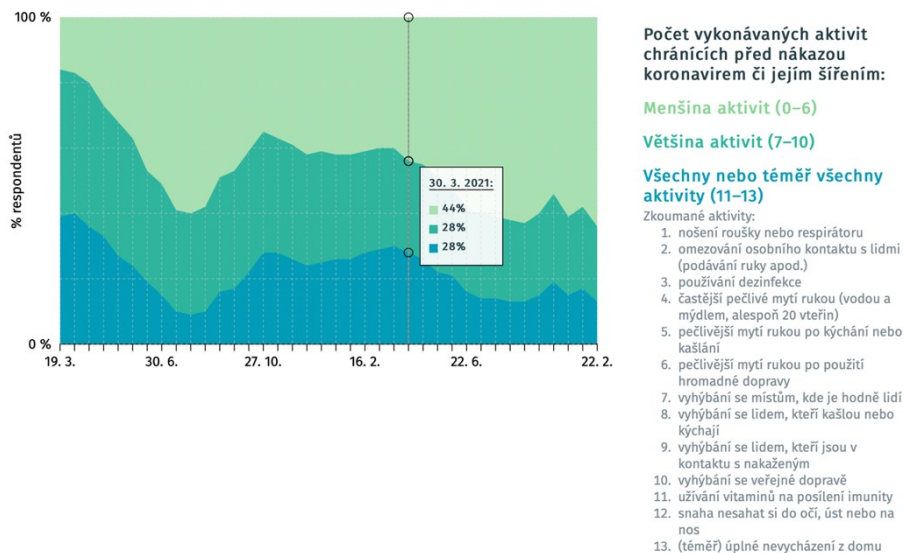
Graf 87: Vývoj obav české veřejnosti ze ztráty práce (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁸⁹

²⁸⁶ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jak velké starosti nám dělá pandemie?*

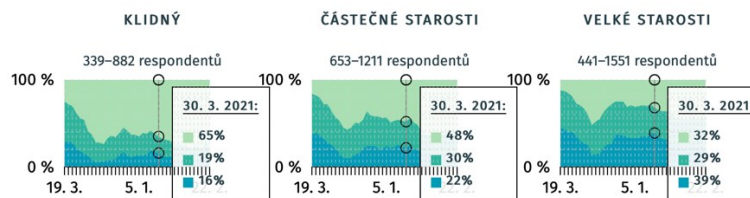
²⁸⁷ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Obáváme se během pandemie ztráty práce?*

²⁸⁸ Tamtéž.

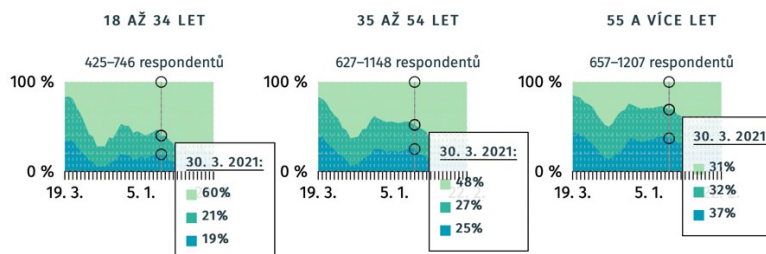
²⁸⁹ Tamtéž.

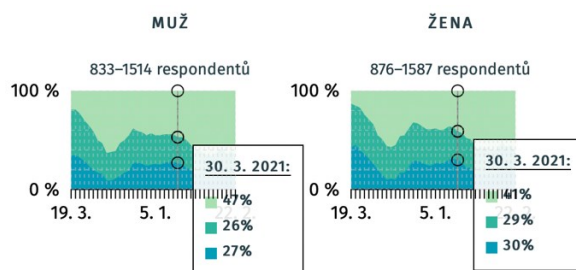
Graf 88: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost, zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹⁰

Graf 89: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle obav z pandemie), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹¹

Graf 90: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle věku), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹²

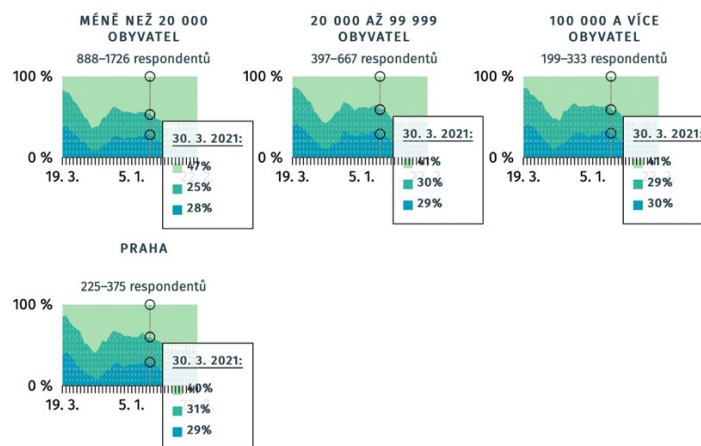
Graf 91: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle pohlaví), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹³

²⁹⁰ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?

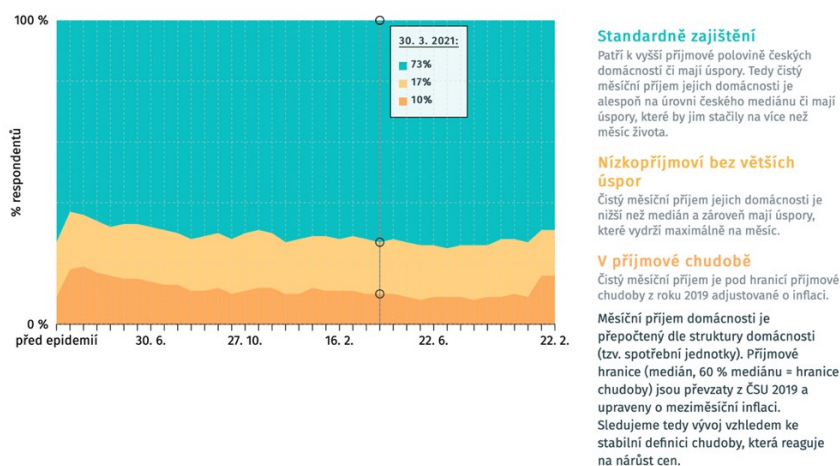
²⁹¹ Tamtéž.

²⁹² Tamtéž.

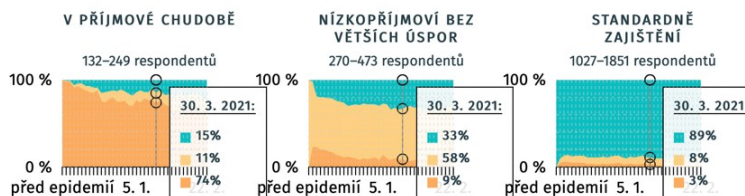
²⁹³ Tamtéž.

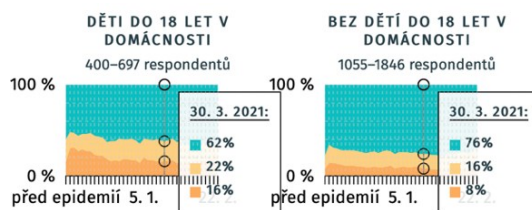
Graf 92: Vývoj počtu aktivit chránících před nákazou, které praktikovala česká veřejnost (podle velikosti místa bydliště), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹⁴

Graf 93: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností, zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹⁵

Graf 94: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle finanční situace před krizí), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹⁶

Graf 95: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle dětí v domácnosti), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹⁷

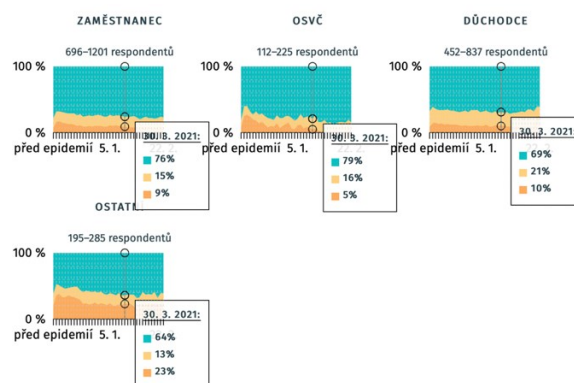
²⁹⁴ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak časté jsou různé formy ochrany před nákazou?

²⁹⁵ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

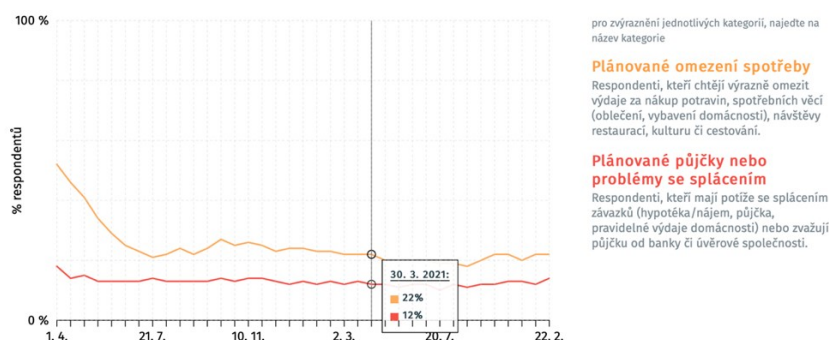
²⁹⁶ Tamtéž.

²⁹⁷ Tamtéž.

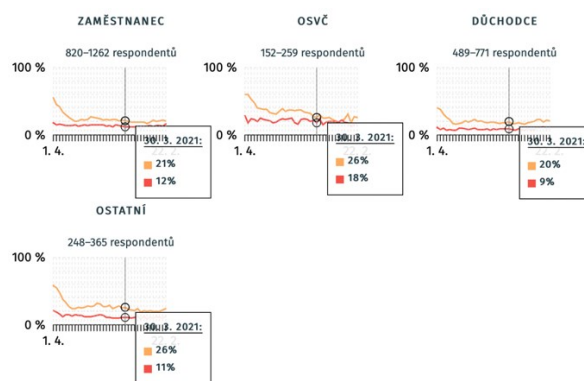

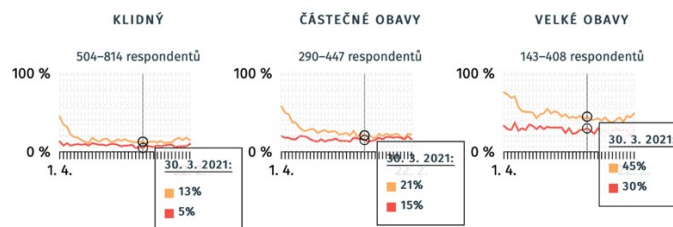
Graf 96: Vývoj ekonomického zasažení českých domácností (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹⁸

Graf 97: Vývoj finanční strategie českých domácností, zvýrazněna data k 30.3.2021²⁹⁹

Graf 98: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle pracovního statutu před krizí), zvýrazněna data k 30.3.2021³⁰⁰

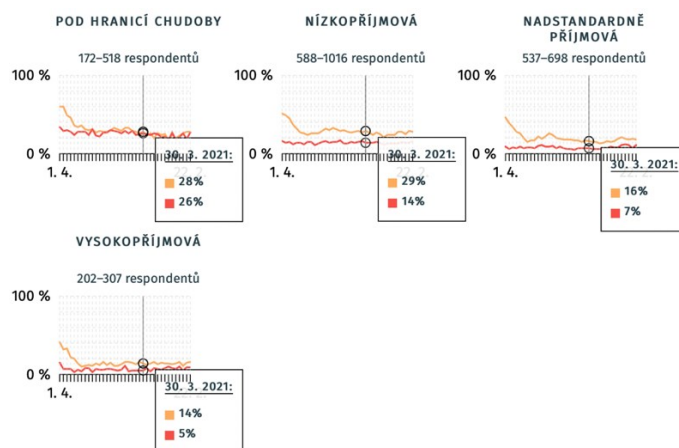
Graf 99: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle obav ze ztráty práce), zvýrazněna data k 30.3.2021³⁰¹

²⁹⁸ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

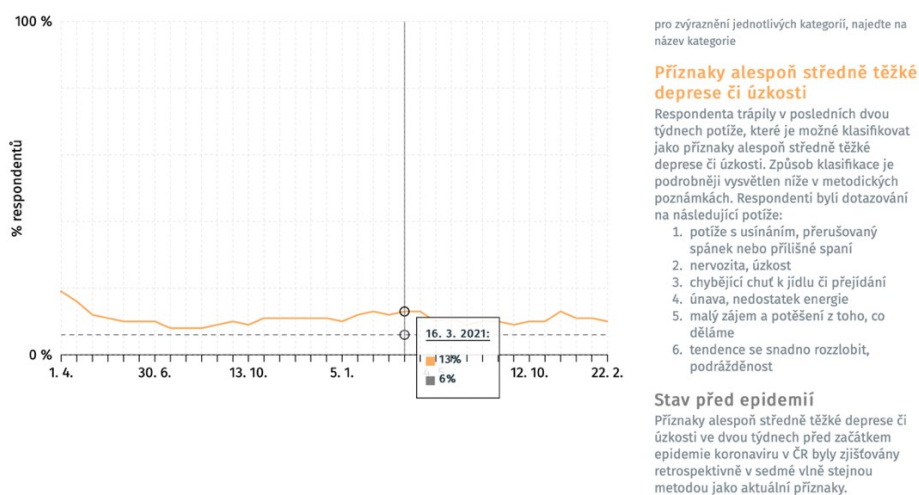
²⁹⁹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak domácnosti reagují na ekonomické problémy?

³⁰⁰ Tamtéž.

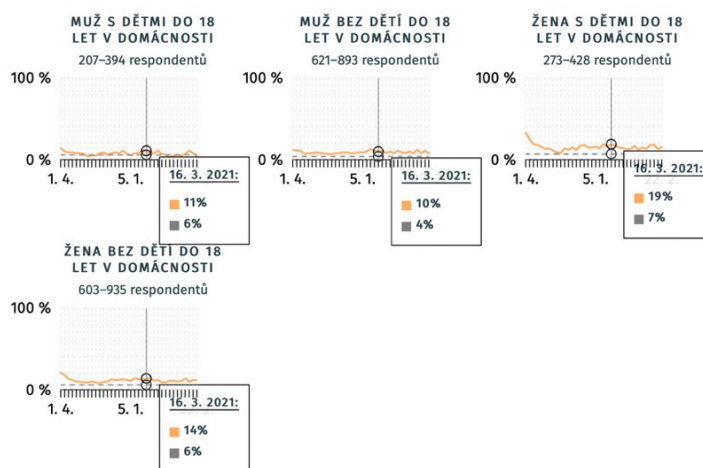
³⁰¹ Tamtéž.

Graf 100: Vývoj finanční strategie českých domácností (podle aktuálního příjmu domácnosti), zvýrazněna data k 30.3.2021³⁰²

Graf 101: Zastoupení jedinců v české veřejnosti se známkami min. středně těžké deprese, zvýrazněna data k 16.3.2021³⁰³

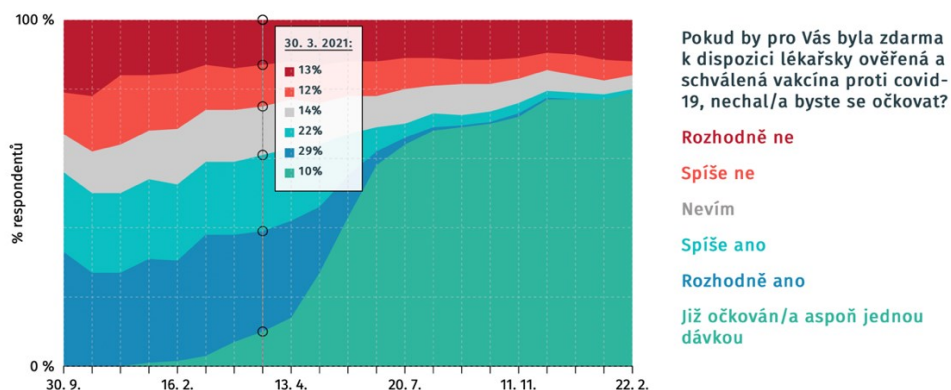

Graf 102: Zastoupení jedinců v české veřejnosti se známkami min. středně těžké deprese (podle pohlaví a dětí v domácnosti), zvýrazněna data k 16.3.2021³⁰⁴

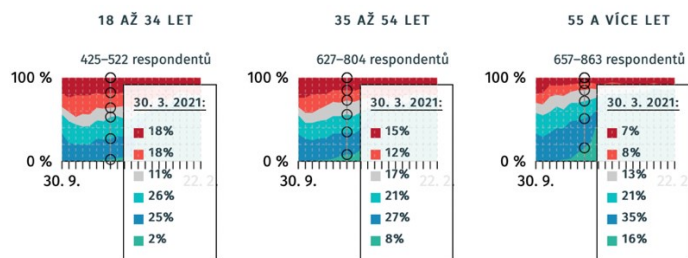
³⁰² PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?

³⁰³ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jaké má pandemie dopady na duševní zdraví?

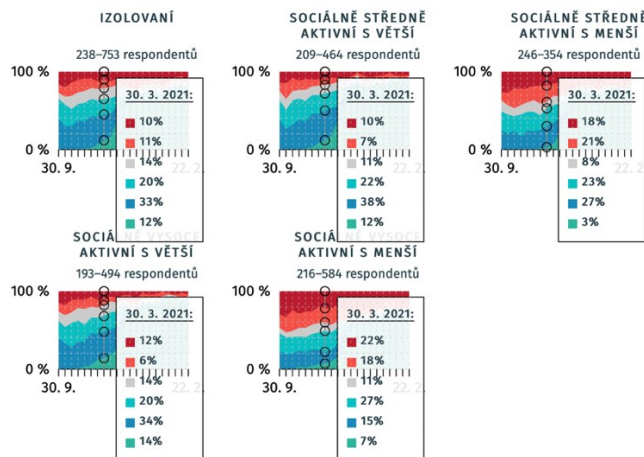
³⁰⁴ Tamtéž.

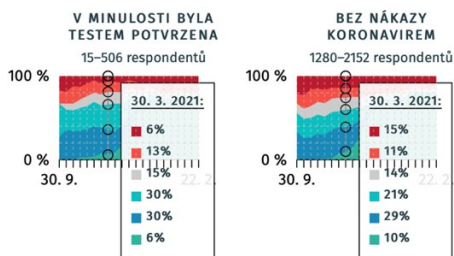
Graf 103: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci, zvýrazněna data k 30.3.2021³⁰⁵

Graf 104: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle věku), zvýrazněna data k 30.3.2021³⁰⁶

Graf 105: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle kontaktů a protektivních aktivit), zvýrazněna data k 30.3.2021³⁰⁷

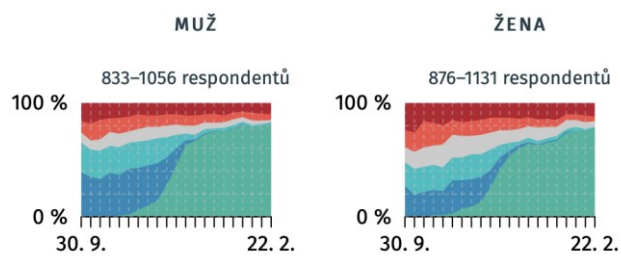
Graf 106: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle prodělání nákazy v minulosti), zvýrazněna data k 30.3.2021³⁰⁸

³⁰⁵ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?

³⁰⁶ Tamtéž.

³⁰⁷ Tamtéž.

³⁰⁸ Tamtéž.

Graf 107: Vývoj přesvědčení české veřejnosti o vakcinaci (podle pohlaví), zvýrazněna data k 30.3.2021³⁰⁹

³⁰⁹ PAQ RESEARCH a IDEA ANTICOVID. *Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?*